

ที่ระลึก
ในการเสด็จพระราชดำเนิน
ทรงประกอบพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์
วันจันทร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๒

ที่ระลึก
ในการเสด็จพระราชดำเนิน
ทรงประกอบพิธี
เปิดอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์

คำขวัญ

ศาลสถิตยุติธรรมเป็นสถาบันที่มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งปวง เพื่อให้บังเกิดความยุติธรรมในสังคม การพิจารณาพิพากษาคดีอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและรวดเร็วนั้น นอกจากผู้พิพากษาจะต้องมีคุณสมบัติที่ดีแล้ว ก็ยังต้องอาศัยอาคารที่ทำการอันกว้างขวาง เหมาะสม ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเป็นปัจจัยสำคัญประกอบด้วย

ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอขอบคุณรัฐบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงยุติธรรมที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว โดยให้ความสนับสนุนจัดสรรงบประมาณและดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ทำการใหม่ของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีความโอ่โง่งงามและประกอบด้วยอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ทันสมัย เพื่อใช้แทนอาคารที่ทำการเดิมซึ่งได้ใช้มาเป็นเวลานานถึง ๓๖ ปี และชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ทั้งยังคับแคบไม่เหมาะสมกับปริมาณอรรถคดีที่เพิ่มมากขึ้น

ในโอกาสที่จะได้มีพิธีเปิดอาคารที่ทำการใหม่ของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ครั้งนี้ ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดอำนวยการให้ท่านผู้พิพากษาและข้าราชการเจ้าหน้าที่ของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ทุกท่าน ประสบแต่ความสุขความเจริญ มีกำลังกายกำลังปัญญาและมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม และช่วยกันบำรุงรักษาอาคารที่ทำการหลังใหม่นี้ให้สถิตสถาพร สมกับเป็นสถานที่สำหรับประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องไปชั่วกาลนาน

๐๖๕๓ ๓๖๔๔

(นายจำรัส เขมะจารุ)

ประธานศาลฎีกา

นายจรัส เขมะจารุ
ประธานศาลฎีกา

คำขวัญ

“ศาล” นับเป็นสถาบันที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความยุติธรรม ความเป็นกลางและความเป็นที่พึ่งสุดท้าย ที่ปวงชนผู้มีอรรถคดีผู้แสวงหาความเป็นธรรมทั้งมวลได้ให้ความเชื่อถือศรัทธาอย่างต่อเนื่องเสมอมาว่า การปฏิบัติงานของศาลซึ่งได้กระทำภายใต้พระปรมัตถ์ราชไมตรีแห่งองค์พระมหากษัตริย์นี้ เป็นไปเพื่อการบรรลุถึงเจตนารมณ์ในการยังความสงบสุข และความร่มเย็นแก่แผ่นดิน

เพื่อให้ “ศาล” สามารถปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญยิ่งยวดดังกล่าวได้อย่างสมศักดิ์ศรี และเต็มประสิทธิภาพ กระทรวงยุติธรรมจึงมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนจัดหาและดำเนินการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่นี้จนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

เนื่องในโอกาสแห่งการเปิดดำเนินการของอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่นี้ ใครขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ได้โปรดดลบันดาลให้อาคารดังกล่าว จงมั่นคงสถิตสถาพรอยู่คู่จังหวัดบุรีรัมย์ตลอดไป

พลตำรวจโท

(จรัส มังคลารัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

พลตำรวจโทจรัส มังคลารัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลที่จะดำเนินการด้วยความมีอิสระเพื่อผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมตามกฎหมาย กระทรวงยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการสนับสนุนให้การอำนวยความยุติธรรมของศาลดังกล่าวเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรมได้ตระหนักเสมอมาว่า ปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือ การมีอาคารที่ทำการศาลอย่างเหมาะสมสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเสมอภาค จึงได้มีนโยบายและจัดทำแผนงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ตลอดมา ดังปรากฏในแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรม

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลให้ทำการก่อสร้างในปีงบประมาณ ๒๕๒๙-๒๕๓๑ และเนื่องจากเป็นอาคารที่ทำการศาลซึ่งอยู่ในระหว่างก่อสร้างใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งเป็นปีที่ประชาชนชาวไทยได้มีโอกาสเฉลิมฉลองเนื่องในพระราชวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ กระทรวงยุติธรรมได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๐ และในการเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ก็ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาอีกครั้งหนึ่ง โดยทรงรับเชิญเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลในวันนี้ นับว่าเป็นสิริมงคลและเกียรติสูงสุดแก่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์และสถาบันศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเป็นล้นพ้น

ด้วยอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ขอใต้โปรดดลบันดาลให้ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ จงสถิตสถาพร เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์สืบไปชั่วกาลนาน

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายสวัสดิ์ โชติพานิช
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
[www.library.coj.go.th]

นายจรัส อุดมวรชาติ
อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
www.library.coj.go.th

นายสมชาย รังสิกรรพุม
รองอธิบดีผู้พิพากษามาตร ๓

สงวนลิขสิทธิ์
www.library.coj.go.th

นายสอาด ปิยวรรณ
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ระหว่างก่อสร้างอาคารศาลใหม่

นายมงคล เปาอินทร์
อดีตรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓
ระหว่างก่อสร้างอาคารศาลใหม่

นายก้าน อันนันทน์
อดีตรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓
ระหว่างก่อสร้างอาคารศาลใหม่

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์
อดีตรองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓
ระหว่างก่อสร้างอาคารศาลใหม่

อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์
ระหว่างก่อสร้างอาคารหลังใหม่

นายสุรวิทย์ หิรัญคำ

อดีตผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์

นายเสรี เพศประเสริฐ

อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์

นายจักรชัย เยพิทักษ์

อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์

นางกฤษณี เยพิทักษ์

อดีตผู้พิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์

คำกราบบังคมทูล
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
โดย
นายสอาด ปิยวรรณ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๐

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

ข้าพระพุทธเจ้า นายสอาด ปิยวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พร้อมด้วยบรรดาข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ตลอดจนบรรดาข้าราชการและเหล่าพลเรือนในจังหวัดบุรีรัมย์ ต่างมีความปลื้มปิติโสมนัสและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ฝ่าละอองพระบาทได้พระราชทานพระราชวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ในวันนี้อย่างหาที่สุดมิได้

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ เดิมชื่อว่าศาลเมืองบุรีรัมย์ ตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๕๐ เป็นศาลยุติธรรมในมณฑลนครราชสีมา สร้างเป็นอาคารเรือนไม้ ต่อมาชำรุดทรุดโทรม กระทรวงยุติธรรมจึงมีคำสั่งให้ก่อสร้างใหม่ในปีพุทธศักราช ๒๔๕๘ เป็นอาคารเรือนไม้หลังคามุงกระเบื้องซีเมนต์ ได้ใช้เป็นที่ทำการศาลจนถึงปีพุทธศักราช ๒๔๙๔ จึงก่อสร้างใหม่ เป็นตึกแบบเก่า ๒ ชั้น ได้ใช้เป็นที่ทำการศาลมาจนถึงปัจจุบันและโดยที่อาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งก่อสร้างมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๙๔ ดังกล่าว ปัจจุบันมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และคับแคบไม่สามารถซ่อมแซมหรือขยายตัวอาคารได้ เป็นเหตุให้ประชาชนผู้มีอรรถคดีเกี่ยวข้องไม่ได้รับความสะดวกด้วยประการทั้งปวง กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการของบประมาณจากรัฐบาลเพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่ขึ้น ซึ่งรัฐบาลได้ให้การสนับสนุน โดยจัดสรรงบประมาณให้เป็นจำนวนค่าก่อสร้างทั้งสิ้น ๓๑,๑๓๕,๖๐๐ บาท ทำการก่อสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กทรงไทย สูง ๓ ชั้น ขนาด ๑๔ บัลลังก์ พร้อมอาคารที่พักข้าราชการ ๑ หลัง จำนวน ๓๒ หน่วย และสิ่งก่อสร้างประกอบ เริ่มก่อสร้างตามสัญญาตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๒๙ กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๑ โดยกรมโยธาธิการได้ให้ความอนุเคราะห์ในการออกแบบและรายการก่อสร้าง ตลอดจนจัดส่งนายช่างโยธามาควบคุมการก่อสร้างอย่างใกล้ชิด

อนึ่ง ปีนี้ นับเป็นปีที่มีความหมายเป็นพิเศษยิ่ง เนื่องจากเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ การที่กระทรวงยุติธรรมได้ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญได้ฝ่าละอองพระบาททรงเป็นองค์ประธานในพิธีนี้ก็เพื่อเป็นมิ่งมหามงคลเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงถึงความจงรักภักดีที่บรรดาข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมมีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมหามงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกราบบังคมทูลได้ฝ่าละอองพระบาท ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์แห่งนี้ สืบไป

การมีคุณแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

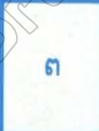
อาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ศิลาฤกษ์อาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์

นายบุญช่วย คงเมือง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์

- ๑ นายวีรวิทย์ สายสมบัติ
- ๒ นายวีระศักดิ์ บุญยบุตร
- ๓ นายราเชนทร์ วัชรพงศ์
- ๔ นายสุเมธ กำพลรัตน์
- ๕ นายราเชนทร์ เรืองทวีป

นายเกรียงศักดิ์ ชิดชอบ
จำศาลจังหวัดบุรีรัมย์

นายวรวิทย์ วงศ์วิกรม
รองจำศาลจังหวัดบุรีรัมย์

นายพนดล บุญไพศาลบันดาล
รองจำศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ข้าราชการตุลาการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

สารบัญ

● ศาลจังหวัดบุรีรัมย์	นพดล บุญไพศาลบันดาล	๑
● บุรีรัมย์ : แผ่นดินแห่งลำนํ้าและตำนาน	พร อุดมพงษ์	๕
● ปัญหาการตีความกฎหมายอากรในคดีที่มาสู่ศาล	ศักดิ์ สมองชาติ	๑๕
● การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา เฉพาะกรณีที่ เกี่ยวกับการให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวน คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน และ คำเบิกความของพยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิด ด้วยกันที่โจทก์กันไว้เป็นพยาน	กิติ บุรพรรณ์	๒๗
● การสืบพยานไว้ก่อน	สุรัตน์ ศรีอนุพันธ์	๓๙
● ใครมีสิทธิรับมรดก	พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา	๔๓

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์

นพดล บุญไฟศาลบันดาล *

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏประวัติความเป็นมา เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๔๐ เมื่อสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินต่างพระองค์ มีพระราชเสาวนีย์ให้ประกาศจัดตั้งศาลยุติธรรมมณฑลนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๐ โดยโปรดให้ตั้งพระยาประสิทธิศัลการ ข้าหลวงเทศาภิบาล พระยากำแพงสงครามผู้สำเร็จราชการเมืองนครราชสีมาเป็นข้าหลวงพิเศษจัดตั้งศาลยุติธรรมในมณฑลนครราชสีมา เมื่อแรกศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีฐานะเป็นศาลเมือง เรียกว่า “ศาลเมืองบุรีรัมย์” มีหลวงอินทร์สุภาเป็นผู้พิพากษา ที่ ๑ หลวงชำนาญโยธา เป็นผู้พิพากษารอง ได้มีการก่อสร้างอาคารศาลแบบศาลาการเปรียญ ยกพื้นชั้นเดียว เสาไม้แก่น พื้นและฝากระดานตีฝ้ายิน หลังคามุงกระเบื้องดินเผา ตั้งอยู่ใกล้ที่ว่าการเมืองบุรีรัมย์ในขณะนั้น และอยู่ใกล้ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองในปัจจุบัน และได้สร้างบ้านพักผู้พิพากษาในคราวเดียวกัน กิจการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ดำเนินเรื่อยมาจนปี พ.ศ. ๒๔๔๗ หลวงวิจิตรเนติศาสตร์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลนครราชสีมา ออกตรวจเยี่ยมกิจการศาลในมณฑลนครราชสีมา เห็นว่าควรก่อสร้างศาลเมืองบุรีรัมย์ใหม่ เนื่องจากสภาพอาคารเดิมทรุดโทรม แต่ยังมีได้รับการอนุมัติเนื่องจากขาดงบประมาณ จนกระทั่งปีต่อมา ที่ว่าการเมืองย้ายไปก่อสร้างใหม่ทางทิศตะวันออกของคูเมืองเก่า อาคารที่ว่าการเมืองเดิมใช้เป็นที่พักชั่วคราวของญี่ปุ่นกรมช่างใหม่ ทำให้สภาพแวดล้อมของศาลเมืองบุรีรัมย์ไม่งดงาม ประกอบกับสภาพทรุดโทรมของอาคารด้วย ผู้พิพากษาศาลเมืองบุรีรัมย์จึงเสนอขอสร้างอาคารศาลใหม่อยู่ตลอดเวลา แม้ว่าที่ว่าการเมืองบุรีรัมย์เดิมถูกรื้อถอนไปแล้ว แต่ศาลเมืองบุรีรัมย์ก็ยังเปิดทำการอยู่ที่เดิม จนกระทั่งสภาพของอาคารศาลเมืองบุรีรัมย์ทรุดโทรมมาก ถึงกับ... “ไม่เป็นที่ไว้ใจว่าจะป้องกันฝนได้.... ครั้นจะซ่อมก็เท่ากับยุให้ร่วมาก ๆ เพราะถ้าชักกระเบื้องออกอันหนึ่งเห็นจะต้องมีหลุดตามอีกอันหนึ่งเป็นอย่างน้อย ตัวกระเบื้องนั้นผุอย่างสมควรแล้ว” สภาพอาคารไม่สามารถจะใช้เป็นที่ทำการได้ จึงย้ายไปปฏิบัติงานที่บ้านผู้พิพากษาแทน นายเชื้อ บุญสม ผู้พิพากษาศาลเมืองบุรีรัมย์ในขณะนั้นมีอุตสาหะรับราชการอย่างเข้มแข็ง ได้กล่าวว่า... “แม้จะไม่สร้างศาลใหม่อยู่ตราบใด ข้าพเจ้าก็จะพยายามรักษาของหลวงให้พ้นอันตรายจนหมดความสามารถ” ในที่สุด กระทรวงยุติธรรมจึงมีคำสั่งให้ก่อสร้างศาลเมืองบุรีรัมย์ได้ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้ดำเนินการก่อสร้างทางทิศตะวันตกของที่ว่าการเมืองบุรีรัมย์ในปีต่อมา

ในระหว่างที่ทำการก่อสร้างศาลเมืองบุรีรัมย์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่า “เมือง” เป็น “จังหวัด” เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ ศาลหัวเมือง

*

รองจำศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ซึ่งเคยเรียกชื่อกันหลายอย่างว่า ศาลเมืองบัว ศาลจังหวัดบัว จึงได้มีชื่อเรียกเป็นระเบียบเดียวกันทั้งหมดว่า “ศาลจังหวัด” ตามประกาศกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ปีเดียวกัน ศาลเมืองบุรีรัมย์ก่อสร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นอาคารไม้หลังคามุงกระเบื้องซีเมนต์ มีมุขลด หน้ามุขติดครุฑพาว์ ทาสีขาวทั้งหลัง ได้กันห้องทำเป็นบัลลังก์ ห้องสำหรับผู้พิพากษา ๑ ห้อง ห้องสำหรับเจ้าหน้าที่ศาล ๑ ห้อง และห้องเก็บสำนวน ๑ ห้อง หน้าศาลด้านขวาสร้างอาคารที่พักพยาน และด้านซ้ายเป็นที่ซังนักโทษ มีชื่อว่า “ศาลจังหวัดบุรีรัมย์” หม่อมเจ้านิสากร ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ทรงประกอบพิธีเปิด เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๐

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์เปิดทำการถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้รับงบประมาณซ่อมแซมศาลและบ้านพักหัวหน้าศาล บ้านพักผู้พิพากษา และในปีเดียวกันนั้น นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา รัฐมนตรีสั่ง ราชการกระทรวงเกษตรธิการ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ยื่นหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมขอตั้งงบประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๔ เพื่อสร้างศาลจังหวัดบุรีรัมย์ใหม่

นายเจริญ ไชยคุปต์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลขณะนั้นพิจารณาเห็นว่า ที่ดินที่ตั้งศาลเดิมคับแคบ ไม่เหมาะสมที่จะก่อสร้างอาคารศาลหลังใหม่ แต่มีที่ดินแปลงด้านทิศตะวันออกของศาลากลาง จังหวัด มีเนื้อที่กว้างขวางประมาณ ๑๐ ไร่เศษ เหมาะที่จะเป็นที่ตั้งของอาคารศาลหลังใหม่ จึงรายงานให้ กระทรวงยุติธรรมทราบ ในที่สุดกระทรวงยุติธรรม สามารถตกลงแลกเปลี่ยนที่ดินที่ตั้งศาลเดิมกับที่ดินแปลงใหม่กับกระทรวงมหาดไทยได้สำเร็จ แล้วอนุมัติเงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท ให้เป็นค่าก่อสร้างศาลหลังใหม่ เป็นอาคารตึกสองชั้น ชั้นล่างพื้นซีเมนต์เป็นที่ซังนักโทษ ห้องเก็บของ ห้องพักพยาน ห้องพักอัยการ ห้องพักทนาย และห้องสุขา ชั้นบนพื้นไม้ ฝากำแพงอิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้อง ใช้เป็นห้องพิจารณาคดี ห้องผู้พิพากษา และห้องทำงานเจ้าหน้าที่ศาล ตัวอาคารศาลกว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๓๔ เมตร สูง ๑๐ เมตร เริ่มวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๔๙๔ และทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๕

อาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังเก่า

โดยพระคุณยพากย์สุวัฒน์ ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานในพิธี อาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังนี้ ได้ใช้เป็นที่พักทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์และได้ทำการปรับปรุง ซ่อมแซมเรื่อยมา จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๙ กระทรวงยุติธรรมพิจารณาเห็นว่าอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์คับแคบและทรุดโทรม ไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการศาลได้อย่างเต็มที่ ทั้งคดีความที่มาสู่ศาลเพิ่มมากขึ้น และเจ้าหน้าที่ศาลเพิ่มขึ้น กระทรวงยุติธรรมจึงมีโครงการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่ตามแผนพัฒนากระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๒๕-พ.ศ. ๒๕๒๙) ได้รับงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๙, พ.ศ. ๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นเงินค่าก่อสร้างรวม ๓๑,๑๓๕,๖๐๐ บาท เริ่มดำเนินการก่อสร้างตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ แล้วเสร็จวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ รวมเวลาดำเนินการก่อสร้าง ๖๖๐ วัน ตัวอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่เป็นอาคารคอนกรีตทรงไทย ๓ ชั้น ขนาด ๑๔ บ้างลังก์ มีมุขด้านข้าง และด้านหลัง ตัวอาคารกว้าง ๕ เมตร ส่วนมุขด้านข้างกว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๘๓ เมตร สูง ๒๑ เมตร ภายในตัวอาคารประกอบด้วยห้องพิจารณาคดี ๑๔ ห้อง ห้องถอดเทป ๑๔ ห้อง ห้องทำงานผู้พิพากษา ๒ ห้อง ห้องทำงานผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ ห้อง ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ธุรการ ๑ ห้อง ห้องประชาสัมพันธ์ ๑ ห้อง ห้องขายทอดตลาดทรัพย์สินและห้องบังคับคดี ๑ ห้อง ห้องพนักงานคุมประพฤติ ๑ ห้อง ห้องพักทนาย อัยการ และพยาน ๔ ห้อง ห้องประชุม ๑ ห้อง ห้องสมุด ๑ ห้อง ห้องเก็บสำนวนความ ๑ ห้อง ห้องมั่นคง ๑ ห้อง ห้องเอนกประสงค์ ๑ ห้อง ห้องพัสดุ ๔ ห้อง และห้องซังนักโทษชาย-หญิง ๒ ห้อง ห้องสุขา ๑๒ ห้อง พร้อมอาคารชุดสำหรับข้าราชการศาล ซึ่งก่อสร้างเป็นอาคารชุด ๓๐ หน่วย ๔ ชั้น โรงอาหาร ๑ หลัง และโรงรถ ๑ หลัง ศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่จึงเป็นอาคารที่ใหญ่โตกว้างขวาง และสง่างาม สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ การก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๐

ปัจจุบัน ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีเขตอำนาจตลอดพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมี ๑๔ อำเภอ คือ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง อำเภอประโคนชัย อำเภอลำปลายมาศ อำเภอสตึก อำเภอคูเมือง อำเภอกระสัง อำเภอหนองกี่ อำเภอพุทไธสง อำเภอบ้านกรวด อำเภอละหานทราย อำเภอปะคำ อำเภอหนองหงส์ และอำเภอนาโพธิ์ ทั้งนี้ เป็นไปตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า "ศาลเมืองบังคับคดีให้แก่เขตเมืองที่ศาลตั้งอยู่" และได้มีการนำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในเขตพื้นที่อำเภอ คือ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง อำเภอประโคนชัย อำเภอสตึก อำเภอลำปลายมาศ และอำเภอคูเมือง

บ้านพักผู้พิพากษาหลังเก่า

ส่วนรายนามผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา (อาวุโส) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๒ และรายนามผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ จนถึงปัจจุบัน มีดังต่อไปนี้

๑. หลวงอินทร์สุภา	พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๔๔๖
๒. หลวงประจักษ์วิจารณ์กิจ	พ.ศ. ๒๔๔๗-๒๔๕๑
๓. หลวงวิบูลย์เนติยาหาญ	พ.ศ. ๒๔๕๒-๒๔๕๖
๔. หลวงไชยปรีญา (เชื้อ บุญสม)	พ.ศ. ๒๔๕๗-๒๔๖๔
๕. รองอำมาตย์เอกหลวงวรภัทร์นัยพิสุทธิ	พ.ศ. ๒๔๖๕-๒๔๖๖
๖. พระนิติทัศน์ประกาศ	พ.ศ. ๒๔๖๗-๒๔๗๑
๗. พระคุณย์ธรรมาภิรมย์	พ.ศ. ๒๔๗๒-๒๔๗๕
๘. พระมนุนิตา	พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๙
๙. หลวงวิชิตเนตินัย	พ.ศ. ๒๔๘๐-๒๔๘๖
๑๐. นายห้อย สมนางค์	พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๔๙๒
๑๑. นายเจริญ ไชยคุปต์	พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๔๙๕
๑๒. นายบุศย์ ชันฉวีทรัพย์	พ.ศ. ๒๔๙๖-๒๔๙๗
๑๓. นายวรณ นุมนิต	พ.ศ. ๒๔๙๗-๒๕๐๒
๑๔. นายยิ้ม บุรณารมย์	พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๔
๑๕. นายสุมิตร พักทองพรรณ	พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๗
๑๖. นายแก้ว ปรีญานุสรณ์	พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๑๐
๑๗. นายสอน ทองเหลือง	พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๒
๑๘. นายยนต์ พิรวินิจ (สวนพุม)	พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๑๓
๑๙. นายวิเชียร พูนคำ	พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๔
๒๐. นายสมชาย ศรีวัฒนพงศ์	พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๕
๒๑. นายผัน บุญชิต	พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๗
๒๒. นายสุเมธ สุทธิวาทนฤพุม	พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๘
๒๓. นายศุภนิติ กิจวรวัฒน์	พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙
๒๔. นายมานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ	พ.ศ. ๒๕๑๙-๒๕๒๑
๒๕. นายวิฑูรย์ สุทธิประภา	พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๒
๒๖. นายกฤษณ์ ผือโย	พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๔
๒๗. นายสมบัติ เดียววิเศษ	พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๒๖
๒๘. นายประมาณ ตียะไพบูลย์สิน	พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๒๘
๒๙. นายสุรวิทย์ หิรัญคำ	พ.ศ. ๒๕๒๘-๒๕๓๐
๓๐. นายบุญช่วย คงเมือง	พ.ศ. ๒๕๓๐-ปัจจุบัน

บุรีรัมย์ : แผ่นดินแห่งลำนํ้าและตำนาน

พร อุดมพงษ์*

บุรีรัมย์เคยเป็นที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองในสมัยทวารวดี มีหลักฐานเมืองโบราณอายุกว่าพันปีถึง ๑๔๐ แห่ง ซึ่งปรากฏร่องรอยคูน้ำคันดินล้อมรอบ ทั้งรูปวงกลม วงรี และสี่เหลี่ยม บางแห่งมีระบบชลประทานหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ บนฝั่ง ๔ ด้านด้วยศิลาแลง ขุดคูรอบเมืองสร้างเป็นกำแพงสูงชัน และมีเสาระเนียดบนคันดินอย่างดี

ประวัติศาสตร์ไทย กล่าวถึงพื้นที่บุรีรัมย์เป็นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เรียกชื่อเมืองพุทไธสมัน เมืองตลุง และเมืองนางรอง (ปัจจุบันเป็นอำเภอพุทไธสง ประโคนชัย และอำเภอนางรอง) ในสมัยรัชกาลที่ ๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งมณฑลขึ้น และยกฐานะเป็นเมืองบุรีรัมย์ในปี ๒๔๕๐ เมื่อมณฑลต่าง ๆ ถูกยุบลงตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖ บุรีรัมย์ก็มีฐานะเป็นจังหวัดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ภูมิประเทศและทรัพยากร

บุรีรัมย์มีอาณาเขตติดต่อ ๕ จังหวัด คือ นครราชสีมา ขอนแก่น มหาสารคาม สุรินทร์ และปราจีนบุรี มีชายแดนตอนใต้ติดกัมพูชา ๔๑ กม. พื้นที่ ๑๐,๓๒๑ ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ ๓๗๖ กม. และ ๔๑๐ กม. โดยทางรถยนต์

บุรีรัมย์อยู่ในที่ราบสูงอีสานใต้ พื้นที่ลาดชันจากทางใต้ลงมาทางเหนือ สูงกว่าระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย ๑๖๓ ม. ฝนตกเฉลี่ยปีละ ๙๐๐-๑,๐๐๐ มม. อุณหภูมิประมาณ ๒๗-๒๙ องศาเซลเซียส พื้นที่ป่าประมาณ ๑.๖ ล้านไร่ แต่ถูกทำลายสิ้นสภาพไปกว่าครึ่ง ปัจจุบันมีป่าสงวน ๒๐ แห่ง ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญคือทรายจืดและหินบะซอลท์

สังคม

คนบุรีรัมย์ ๑.๔ ล้านคน ใช้ภาษาถิ่น ๔ กลุ่ม เป็นภาษาโคราชร้อยละ ๒๐ ลาว ๓๐ เขมร ๔๐ และส่วย ๑๐ แต่ส่วนใหญ่ก็พูดและเข้าใจภาษาไทยภาคกลางได้ดี ไม่มีปัญหาการสื่อสารความแต่อย่างใด เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรมประเพณีกลมกลืนกันเป็นอย่างดี

ผู้คนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านชนบท ยังรักษาวรรณธรรมประเพณีท้องถิ่นไว้เป็นอย่างดี มีดนตรี ศิลปะ การละเล่น เป็นเอกลักษณ์ เช่น กันตรึม การเล่นเรือมบันโจล เรือมตลิ่งกล ฯลฯ คนบุรีรัมย์มีความตื่นตัวสนใจร่วมกันอาสาพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน จนได้รับรางวัลหมู่บ้าน อพป.ชนะเลิศของประเทศ ถึง ๒ ครั้ง ในรอบ ๓ ปี

* ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

เศรษฐกิจ

ในปี ๒๕๒๔ คนบุรีรัมย์มีรายได้เฉลี่ยคนละ ๗,๔๕๔ บาท อาชีพหลักคือ ทำนาและทำไร่ อาศัยน้ำฝนเป็นตัวกำหนด กำลังเริ่มปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชสวน เช่น ยางพารา มะม่วงหิมพานต์ มะขามหวาน ไข่ ฯลฯ มากขึ้น และปรับปรุงในด้านการปศุสัตว์ ประมง มีบ่อเลี้ยงปลา กุ้ง ในพื้นที่ริมแม่น้ำมูลมากขึ้นด้วย

การปกครอง

บุรีรัมย์มี ๑๔ อำเภอ ๑๖๑ ตำบล ๒,๐๕๑ หมู่บ้าน มีเทศบาล ๒ แห่ง คือ เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลนางรอง สุขาภิบาลทั้งสิ้น ๑๘ แห่ง

สถานที่ท่องเที่ยว

บุรีรัมย์เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของอีสานใต้ ได้ชื่อว่าเป็น “เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม” ด้วยมีปราสาทศิลปะขอมใหญ่ไม่น้อยถึงกว่า ๖๐ แห่ง ทั้งที่ตั้งอยู่ตามที่ราบทั่วไปและบนยอดภูเขาไฟเก่าแก่อันมีระดับสันนิษฐานว่าเกือบล้านปี นอกจากนี้ยังมีประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอันงดงามเป็นเอกลักษณ์ของอีสานใต้ ทั้งในด้านสถาปัตยกรรม วิถีชีวิต การแต่งกาย ภาษา และเครื่องใช้สอยต่าง ๆ มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญคือ

อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ปราสาทหินพนมรุ้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลตาเป็ก อ.นางรอง มีถนนลาดยางแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ โชคชัย-เดชอุดม เข้าไป ๑๒ กม. ถึงเขาพนมรุ้ง หรือ ๒๐ กม. จากอำเภอประโคนชัย

ปราสาทหินพนมรุ้งนับเป็นปราสาทหินขนาดใหญ่บนภูเขาเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย ที่มีผังสมบูรณ์และยังคงสภาพเดิมมากที่สุด นับตั้งแต่บันไดทางขึ้นไปจนถึงตัวปราสาท สิ่งก่อสร้างได้สัดส่วนกันอย่างเหมาะสมตรงตามตำราโบราณสถานสำคัญ จากเชิงเขาทางขึ้นมุ่งสู่ทางเดินตัดตรงไปยังสะพานนาคราช จนถึงศาลาชั้นบนหน้าโคปุระทิศตะวันออก เป็นทางเข้าไปสู่องค์ปรางค์ประธาน ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานคิวลิ่งค์ รูปเคารพแทนองค์พระคเริะ ตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ลัทธิไศวนิกาย

ปราสาทหินพนมรุ้งสร้างเสริมซ้อนทับกันหลายสมัย สันนิษฐานว่าเดิมเป็นเพียงแหล่งพิธีกรรมของชุมชนรอบ ๆ ต่อมาจึงพัฒนาเป็นศาสนสถานใหญ่ มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับเมืองพระนคร

ศูนย์กลางแห่งอาณาจักรขอม ศาสนสถานกลุ่มแรกคือ ปราสาทอิฐ สร้างราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ส่วนปราสาทประธานอยู่ประมาณครึ่งหลังของพุทธศตวรรษที่ ๑๗-๑๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สวรรคต ประกอบพิธีเปิดอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งแล้ว เมื่อ ๒๑ พ.ค. ๓๑

ในวันที่ ๒ ธ.ค. ๓๑ ทับหลังรูปนารายณ์บรรทมสินธุ์ อันเป็นชิ้นส่วนสำคัญได้ถูกนำกลับคืนมาที่ปราสาทหินพนมรุ้ง หลังจากพบว่าหายไปนานเกือบสามสิบปี และได้รณรงค์เรียกร้องขอคืนมาเป็นเวลานาน

ปราสาทเมืองต่ำ ตั้งอยู่ที่บ้านโคกเมือง ต.จรเข้มาก อ.ประโคนชัย ห่างจากปราสาทหินพนมรุ้ง ๘ กม. เป็นทางลาดยางโดยตลอด ลักษณะเป็นปราสาทอิฐ ๕ องค์ ล้อมรอบด้วยกำแพงหินทราย มีซุ้มประตูทางเข้าทั้ง ๔ ทิศ จาหลักกลดลยละเอียดงดงาม ภายนอกกำแพงหินทรายมีสระน้ำกรุด้วยศิลาแลง ล้อมรอบด้วยพญานาคหินทราย ๕ เศียร ๔ สระ และที่ชั้นนอกสุดเป็นกำแพงศิลาแลงอีกชั้นหนึ่ง ขณะนี้กรมศิลปากรได้เริ่มทำการบูรณะโบราณสถานแห่งนี้แล้ว คาดว่าจะแล้วเสร็จภายใน ๓ ปี

ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอบ้านกรวด ตั้งอยู่ที่โรงเรียนบ้านกรวดพิทยาคาร เดิมเป็นที่รวบรวมโบราณวัตถุที่ขุดพบในเขตอำเภอบ้านกรวด อันได้แก่ เครื่องเคลือบดินเผาโบราณ อายุประมาณพันปี ซึ่งพบเตาเผาเครื่องเคลือบเหล่านี้จำนวนมาก นับเป็นแหล่งผลิตแหล่งสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในอดีต

ปัจจุบันกรมศิลปากรได้ขุดเปิดเตาเผาโบราณเหล่านี้ในเขตอำเภอบ้านกรวดแล้ว ๒ แห่ง คือ เตานายเจียน และเตาสวาย อยู่ห่างจากอำเภอ ๕ กม. และ ๑๒ กม. โดยลำดับ

เครื่องเคลือบดินเผาโบราณที่พบนี้ มีรูปแบบหลากหลายเพียงพอที่จะใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น คนโท ถ้วย ชาม กระปุกกะแป้ ฯลฯ และพบเครื่องเคลือบดินเผาที่ทำเป็นเครื่องก่อสร้าง พวก เสิงช่าย บราลี บางชิ้นตกแต่งด้วยการขีดเขียนลวดลายลงในเนื้อภาชนะแล้วเคลือบทับ ส่วนใหญ่เป็นสี น้ำตาล ขาว ขาวอมเขียว และสีน้ำตาลแดง ประเมินว่าอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๕-๑๖

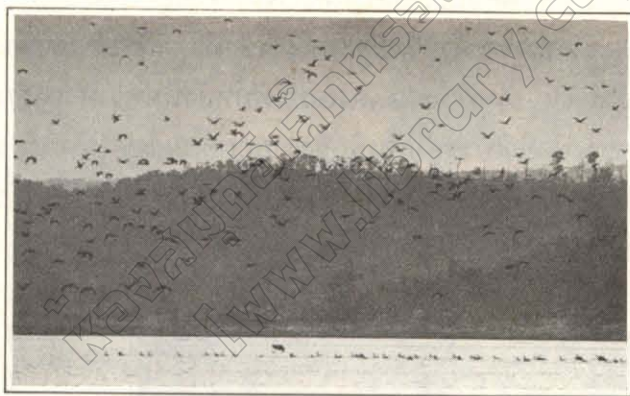
อนุสาวรีย์เราสู้ เชื้อนลำนางรอง อยู่ที่ ต.โนนดินแดง อ.ละหานทราย อนุสาวรีย์เราสู้ อยู่ริมทางหลวงสายละหานทราย-ต.พระยา สร้างเสร็จเมื่อปี ๒๕๒๒ เพื่อเป็นการรำลึกวีรกรรมของ ประชาชน ตำรวจ ทหาร ที่เสียชีวิตจากการต่อสู้ผู้ก่อการร้ายที่ขัดขวางการสร้างเส้นทางสายนี้ จนสามารถ สร้างทางยุทธศาสตร์สายสำคัญได้สำเร็จ และได้รับพระราชทานนาม “เราสู้” เป็นชื่ออนุสาวรีย์

จากอนุสาวรีย์ฯ ตามทางแยกลงไปประมาณ ๕๐๐ ม. เป็นพื้นที่โครงการพัฒนาเพื่อความ มั่นคงตามพระราชดำริ มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่คือ ลำนางรอง ซึ่งนอกจากจะใช้เพื่อการเกษตรแล้ว ยัง ได้ปรับปรุงเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงาม ให้นั่งเล่นบนแพริมน้ำ เล่นน้ำ หรือลงเรือชมนก เป็ดน้ำผึ่งใหญ่ และชมโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ซึ่งผลิตภัณฑจากโรงงาน เช่น ข้าวโพดอ่อน หน่อไม้ และน้ำมะเขือเทศกระป๋อง ติดมือนักกลับบ้าน

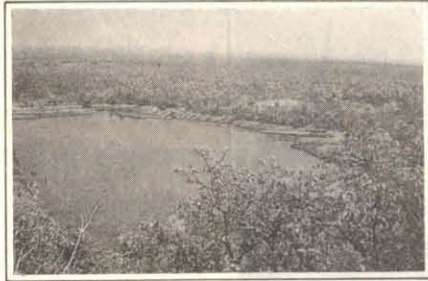

วัดเข้างคาร เข้างคาร เป็นภูเขาไฟอีกลูกหนึ่งในบุรีรัมย์ อยู่ในเขตอำเภอนางรอง ห่างจากอำเภอประมาณ ๑๔ กม. และ ๒๐ กม. จากเขาพนมรุ้ง มีร่องรอยโบราณสถานเก่าแก่ และพบใบเสมาหินทรายสำคัญหลายชิ้น ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของวัดเข้างคาร ซึ่งเป็นวัดที่ใหญ่โตสวยงามมากแห่งหนึ่ง มีโบสถ์ ศาลา และอาคารต่าง ๆ สร้างเลียนแบบสถาปัตยกรรมสมัยต่าง ๆ หลายรูปแบบ งดงามแปลกตา น่าศึกษายิ่ง

อ่างเก็บน้ำทุ่งแหลม อยู่ริมทางหลวงหมายเลข ๒๔ ห่างจากอำเภอนางรอง ๔ กม. ตรงทางแยกบ้านถนนหัก เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ซึ่งได้ปรับปรุงเป็นจุดแวะพักริมทางก่อนถึงปราสาทหินพนมรุ้ง มีศาลาพักผ่อนริมน้ำ ตกแต่งบริเวณให้ร่มรื่นสวยงาม และในฤดูแล้งมีนกเป็ดน้ำจำนวนมากมาอาศัยอยู่ที่อ่างเก็บน้ำแห่งนี้ให้ชมโดยใกล้ชิด จังหวัดมีโครงการปรับปรุงสถานที่แห่งนี้ให้เป็นศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านบุรีรัมย์ เพื่อเป็นที่จำหน่ายและเผยแพร่สินค้าหัตถกรรมแก่นักท่องเที่ยว

วนอุทยานเขากระโดง เขากระโดงเป็นภูเขาไฟเก่าแก่ที่มองเห็นลักษณะปากปล่องได้อย่างชัดเจน อยู่ที่ตำบลเสม็ด อ.เมืองบุรีรัมย์ ห่างจากอำเภอ ๖ กม. บนเส้นทางสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย วนอุทยานเขากระโดงนี้ มีพันธุ์ไม้พื้นเมืองนาฬิกาหลายชนิด มีทางขึ้นเขาได้ ๒ ทาง ทั้งโดยบันไดนาคและทางรถยนต์ มีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เรียงรายเป็นระยะตลอดสองข้างทางจนถึงยอดเขา ร่มรื่น

งดงามด้วยดอกไม้มานานชนิดในฤดูแล้ง ยอดสูงสุดประมาณ ๒๖๕ ม. จากระดับน้ำทะเล เป็นที่ประดิษฐาน พระสุภัทรบพิตร พระพุทธรูปองค์ใหญ่คู่เมืองบุรีรัมย์และยังมีปรางค์กู่โบราณ ภายในประดิษฐานรอย พระพุทธบาทจำลองอยู่ด้วย

พระพุทธรูปใหญ่ เป็นพระยืนขนาดใหญ่ริมแม่น้ำมูล อำเภอสตึก เป็นที่เคารพสักการะ ของชาวอำเภอสตึกและจังหวัดใกล้เคียง โดยทุกปีจะมีประเพณีแข่งเรือยาวจังหวัดบุรีรัมย์ที่แม่น้ำมูล บริเวณนี้ ชาวเรือ นักท่องเที่ยวและผู้ที่มาชมงานก็จะไปนมัสการพระพุทธรูปใหญ่ด้วยเป็นประจำ

กุสาวนแดง เป็นโบราณสถานศิลปะขอมอีกแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ที่บ้านดอนหวาย ต.หนองแวง อ.พุทไธสง ริมทางหลวงหมายเลข ๒๐๖๑ ห่างจากจังหวัดประมาณ ๗๔ กม. ลักษณะเป็นปรางค์อิฐ ๓ องค์ เรียงกันบนฐานเดียว กำลังรอการบูรณะ เดิมที่กุสาวนแดงเคยมีทับหลังหินทรายจำหลักลวดลายงดงาม หลายชิ้น เช่น พิกุลวนเกษียรสมุทร นารายณ์บรรทมสินธุ์ ซึ่งเคยถูกขโมยไปอยู่ที่ต่างประเทศ ปัจจุบัน นำกลับมาติดตั้งแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑ์พระนคร และที่ติดตั้งอยู่ที่พิพิธภัณฑ์พิมาย เป็นทับหลังเรื่องเกี่ยวกับคือนาฏราช และนารายณ์สามชুম เป็นต้น

พระเจ้าใหญ่วัดหงษ์ พระเจ้าใหญ่เป็นพระพุทธรูปเก่าแก่ปางสมาธิ ขนาดหน้าตัก ๑.๖ ม. สูง ๒ ม. สร้างด้วยศิลาแลง มีลักษณะศิลปะพื้นเมืองปราสาทอยู่มาก ประดิษฐานอยู่ที่วัดหงษ์ หรือ

วัดศีรชะเรต ในอำเภอพุทไธสง

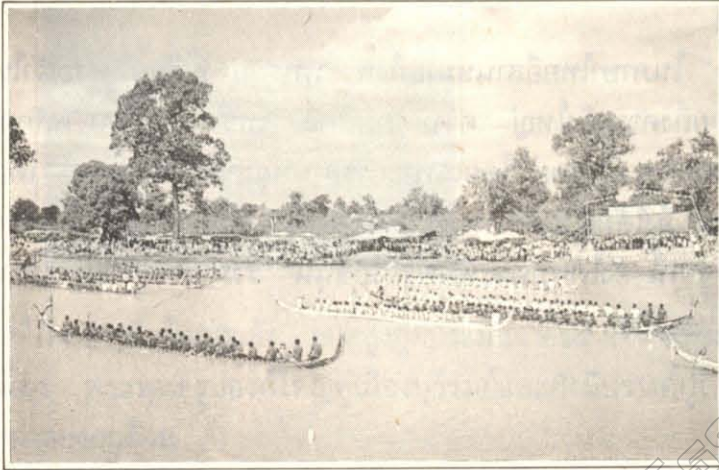
คำว่า “พระเจ้า” ในภาษาไทยอีสานหมายถึงพระพุทธรูป ที่เรียก พระเจ้าใหญ่ คงมิใช่ขนาดองค์พระพุทธรูป แต่หมายถึงความยิ่งใหญ่ ความศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นที่เคารพสักการะของชาวบุรีรัมย์และประชาชนจากจังหวัดต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะการสาบานและการอธิษฐาน เคยปรากฏว่าผู้ที่ผิดคำสาบานได้รับภัยพิบัตินานา จึงได้มีผู้ไปสาบานดเว้นอบายมุข เลิกดื่มสุรา สักการะกราบไหว้ให้คุ้มครองรักษาอยู่มิได้ขาด นอกจากนี้ ยังได้พบพระพิมพ์รูปโบราณ “รวมปาง” สำริด และพระพุทธรูปแกะจากนอแรดที่ได้ฐานพระเจ้าใหญ่ด้วย

เทศกาลและงานประเพณี

เทศกาลนมัสการพระเจ้าใหญ่วัดหงษ์ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ ถึงวันแรม ๑ ค่ำ เดือนสามทุกปี เป็นเทศกาลนมัสการปิดทองพระเจ้าใหญ่ อ.พุทไธสง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพของชาวบุรีรัมย์ มีการทำบุญ ไหว้พระ พบปะสังสรรค์กันระหว่างชาวบ้านในบริเวณนี้และจังหวัดใกล้เคียง มีงานเฉลิมฉลองรื่นเริง การละเล่น และมหรสพต่าง ๆ มากมาย

ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง ปราสาทหินพนมรุ้งเป็นศาสนสถานของลัทธิพราหมณ์ และมีร่องรอยว่าถูกดัดแปลงเป็นพุทธสถานในสมัยหลัง ระหว่างช่วงเวลาที่ถูกทิ้งร้างอยู่ก็ได้มีผู้นำพระพุทธรูปมาจำลองไปประดิษฐานไว้ที่ปราสาทน้อยบนเขา กลายเป็นประเพณีของชาวบ้านรอบ ๆ พากันขึ้นเขาไปนมัสการปิดทองรอยพระพุทธรูปมาจำลอง และไหว้พระทำบุญที่วัดบนเขาพนมรุ้ง ทุกวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ เนื่องจากปราสาทหินพนมรุ้ง เป็นโบราณสถานที่ยิ่งใหญ่สวยงาม และเป็นประเพณีแต่เดิมมาอยู่แล้ว จังหวัดจึงได้ส่งเสริมให้เป็นงานประเพณีของจังหวัด โดยกำหนดจัดในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี เพราะเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์สำคัญ ให้ชาวบ้านข้างเคียงและนักท่องเที่ยวได้มาชมอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง พร้อมทั้งทำบุญตักบาตร ไหว้พระ และจัดให้มีการละเล่นพื้นบ้าน มหรสพต่าง ๆ ให้ชมกันอย่างสนุกสนานตลอดวัน

ประเพณีแข่งเรือยาวจังหวัดบุรีรัมย์ ทุกวันเสาร์อาทิตย์แรกของเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นฤดูน้ำหลากในลำน้ำมูล ชาวเรือบุรีรัมย์และเรือจากจังหวัดต่าง ๆ จะมาร่วมประชุมประลองฝีพาย ที่สนามแข่งเรือ. หน้าที่ว่าการอำเภอสตึก เพื่อแข่งขันชิงความเป็นจ้าวยุทธจักรลำน้ำมูล ซึ่งถ้วยพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเงินรางวัลก้อนใหญ่ของจังหวัด

ประเพณีแข่งเรือยาวที่สนามแห่งนี้ เดิมเป็นประเพณีท้องถิ่นสังสรรค์กันในหมู่ญาติมิตรและสักการะเจ้าพ่อวังกรุด ซึ่งเป็นชื่อวังน้ำวนช่วงหนึ่งของแม่น้ำมูล ต่อมาได้จัดให้เป็นงานประเพณีของจังหวัดตั้งแต่ปี ๒๕๒๙ เป็นต้นมา มีเรือจากที่ต่างๆ เข้าแข่งขันกว่า ๕๐ ลำ และยังได้จัดขบวนแห่เรือพาเหรด ตกแต่งเรือแฟนซี หลากสีลวดลายเต็มท้องน้ำลำมูล

ที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งในงานนี้ ซึ่งหาที่ใดไม่ได้ก็คือ การแข่งขันช้ำว้ยน้ำ ซึ่งคนทั่วไปไม่เชื่อว่าจะทำได้ แต่แท้จริงแล้วโดยธรรมชาติช้ำว้ยไม่จมน้ำและว้ยได้ดี ข้อสำคัญอยู่ที่ตอนลง ถ้าไม่คั่นเคยฝั้ง ช้ำว้ยจะรีอเพราะกลัวจมน้ำโคลน หมอช้ำว้ยต้องควบคุมให้ลงไปว้ยมีการโชว์ขบวนแห่ช้ำว้ยและช้ำว้ยพาเหรดในจังหวะต่างๆ อีกด้วย .

มหกรรมว่าวอีสานบุรีรัมย์ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว มีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดแรงเข้าสู่ฤดูหนาว คนชนบทพากันทำว่าวแกล่เล่นกันทุกหมู่บ้าน เป็นประเพณีการเล่นของท้องถิ่นอีสาน

แต่ตำนานมา

บุรีรัมย์จัดงานมหกรรมว่าวอีสานขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี ๒๕ เพื่ออนุรักษ์เอกลักษณ์ของ
อีสานใต้ให้คงอยู่ และเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวาง เปิดโอกาสให้คนทุกตำบลหมู่บ้านทำว่าวแอก
มาแข่งขันชิงรางวัลกัน ว่าวชนะเลิศจะได้รับรางวัลถึงหมื่นบาท จึงมีผู้เข้าร่วมแข่งขันมากทุกปี โดยกำหนด
ให้ว่าวที่เข้าแข่งต้องมีขนาดปีกกว้าง ๒.๕ เมตรขึ้นไป ตัดสินกันที่ความสวยงาม เสียงแอก และลีลาของว่าว
บนฟ้า นอกจากนี้ มีการประกวดขบวนแห่ว่าวที่ยิ่งใหญ่สวยงาม ภาคค่ำมีมหรสพ การละเล่น การแสดง
สินค้าพื้นบ้านในบริเวณงาน ซึ่งจัดที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อ.เมืองบุรีรัมย์ ในวันเสาร์อาทิตย์แรกของ
เดือนธันวาคมทุกปี

ปัจจุบันใคร ๆ ก็กล่าวขานถึงบุรีรัมย์ แผ่นดินโบราณที่บูรณะขึ้นใหม่ คนบุรีรัมย์มิได้
ภูมิใจและพอใจเพียงผลงานอันยิ่งใหญ่ที่คนรุ่นก่อนสร้างไว้ให้ เรากำลังสร้างเสริมสิ่งใหม่ที่ดี และเพิ่มความ
ภูมิใจร่วมกันยิ่งขึ้นอีก

ขอต้อนรับท่านสู่บุรีรัมย์ อุอรรยธรรมอีสานใต้ แผ่นดินแห่งลำนำและตำนาน

มาร์ชบุรีรัมย์

แผ่นดินที่เราสู้ศัตรูป่าย

แผ่นดินแห่งลำนำและตำนาน

แผ่นดินที่ผู้คนต้องชวนชวาย

แผ่นดินที่มีรักสามัคคี

แผ่นดินนี้บุรีรัมย์จำหลักจิต

เราบุรีรัมย์ให้อำไพ

เรารักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์

เราคือเพชรอีสานใต้คำล้ำ

แผ่นดินที่ยิ่งใหญ่ในอีสาน

แผ่นดินที่เบิกบานด้วยไมตรี

แผ่นดินที่เกรียงไกรด้วยศักดิ์ศรี

แผ่นดินที่รุ่มร่ามสมเป็นไทย

แผ่นดินนี้มอบชีวิตไว้ให้

เราภูมิใจที่ได้อยู่บุรีรัมย์

เรายืนหยัดปกป้องผองอธรรม

คนบุรีรัมย์มีคุณธรรมประจำใจ

ปัญหาการตีความกฎหมายภาษีอากรในคดีที่มาสู่ศาล

ศักดิ์ สมองชาติ*

ตามระบบการศาลยุติธรรม ถือได้ว่าศาลเท่านั้นที่จะเป็นผู้ตีความกฎหมาย หลักการตีความกฎหมายนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔ บัญญัติไว้ว่า อันกฎหมายนั้น ท่านว่าต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษร หรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ๆ ตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว อาจแยกหลักการตีความกฎหมายได้เป็น ๒ ประการคือ

๑. การตีความตามตัวอักษร

๒. การตีความตามความมุ่งหมายหรือตามเจตนารมณ์

ในการตีความกฎหมายนั้น โดยปกติย่อมจะตีความตามตัวอักษรเสมอ เมื่อกฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้งแล้ว ก็ต้องถือว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ดังที่ปรากฏตามตัวอักษร จะตีความโดยค้นหาเจตนารมณ์นอกเหนือจากตัวอักษรหาได้ไม่ ต่อเมื่อกฎหมายบัญญัติไม่ชัดแจ้งหรืออาจแปลความหมายได้เป็นหลายนัย จึงจะตีความตามความมุ่งหมายหรือตามเจตนารมณ์ แต่อย่างไรก็ดี ศาลย่อมจะตีความกฎหมายไปในทางที่มีความหมายอันสมควร และมีชีไปทางที่ไม่ควรจะเป็นหรือบังเกิดผลประหลาด^(๑)

กฎหมายภาษีอากรเป็นกฎหมายที่จะต้องตีความโดยเคร่งครัด เพราะเป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิดแก่ประชาชนอันกระทบกระเทือนถึงประโยชน์ส่วนได้เสียของประชาชน ดังนั้นในกรณีที่อาจตีความได้เป็นหลายนัย จะต้องตีความไปในทางที่เป็นคุณแก่ประชาชนผู้ต้องเสียภาษี และศาลไม่พึงตีความขยายตัวบท เพราะรัฐเป็นผู้บัญญัติกฎหมายขึ้นก่อนนี้ ย่อมจะไม่มีประสงค์สิ่งใดนอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้แล้ว

ในการตีความกฎหมายตามเจตนารมณ์นั้น ศาลจะต้องค้นหาเจตนารมณ์จากตัวบทกฎหมายนั่นเอง โดยอาศัยความเป็นธรรมเป็นหลัก สำหรับความหมายของคำ ถ้าไม่มีวิเคราะหาคำพิพจน์ในกฎหมายและไม่อาจค้นหาความหมายได้จากตัวบทกฎหมายนั้น ก็ต้องอาศัยความหมายตามที่พจนานุกรมให้นิยามไว้

ประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายภาษีอากรที่มีปัญหาต้องตีความมากที่สุด เนื่องจากภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรส่วนใหญ่เรียกเก็บจากรายรับ หรือกำไรสุทธิซึ่งคำนวณจากรายได้รายจ่าย ประมวลรัษฎากรจึงเกี่ยวพันกับหลักในทางบัญชี แต่ก็เป็นหลักซึ่งนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายเพื่อให้มีผลใช้บังคับ บางกรณีศาลก็ยอมรับ บางกรณีศาลก็ไม่ยอมรับจึงเกิดปัญหาขัดแย้งกันระหว่างความเห็นของนักกฎหมายและนักบัญชี เพื่อความสะดวกแก่การที่จะพิจารณาปัญหาการตีความต่อไป ขอนำหลักในทางบัญชีบางประการมากล่าวไว้พอเป็นสังเขป

* รองประธานศาลฎีกา

(๑) ชานินทร์ กริวิเชียร และ วิภา มาหาคุณ, การตีความกฎหมาย (พิมพ์ครั้งที่ ๒ พุทธศักราช ๒๕๓๓) หน้า ๔

๑. หลักการกำหนดรายรับและรายจ่ายของบุคคล

๑.๑ เกณฑ์สิทธิ (ACCRUAL BASIS) ถือเอาการเกิดสิทธิเรียกร้องมากำหนดเป็นรายรับหรือรายจ่าย โดยไม่คำนึงถึงการรับหรือจ่ายเงินจริง

อุทาหรณ์

๑. ธนาคารกรุงสยาม จำกัด ให้ลูกหนี้กู้ยืมเงินไป ถึงกำหนดชำระดอกเบี้ยลูกหนี้ไม่ชำระ ดอกเบี้ยนั้นเป็นรายได้ค้างรับของธนาคาร ถือเป็นรายรับตามเกณฑ์สิทธิ

๒. บริษัทไทยชอบค้า จำกัด ว่าจ้างบริษัทขนส่งให้ขนส่งสินค้า แต่ยังไม่ได้ชำระค่าขนส่ง ค่าขนส่งนั้นเป็นรายจ่ายค้างจ่ายของบริษัทไทยชอบค้า จำกัด ถือเป็นรายจ่ายตามเกณฑ์สิทธิ

๑.๒ เกณฑ์เงินสด (CASH BASIS) ถือเอาการรับหรือจ่ายเงิน หรือค่าเป็นเงินมากำหนดเป็นรายรับหรือรายจ่าย

อุทาหรณ์

๑. ธนาคารกรุงสยาม จำกัด ได้รับดอกเบี้ยที่ลูกหนี้นำมาชำระ ดอกเบี้ยนั้นเป็นรายรับตามเกณฑ์เงินสด

๒. บริษัทไทยชอบค้า จำกัด จ่ายเงินชำระค่าไฟฟ้าและประปาไป ค่าไฟฟ้าและค่าประปานั้นเป็นรายจ่ายตามเกณฑ์เงินสด

๓. บริษัทไทยชอบค้า จำกัด ขายสินค้าให้แก่เจ้าหนี้และเจ้าหนี้ขอหักกลบลบหนี้จำนวนเงินที่หักกลบลบหนี้กันนั้นเป็นรายรับจากการขายสินค้าของบริษัทไทยชอบค้า จำกัด ตามเกณฑ์เงินสด

โดยปกติเกณฑ์สิทธิใช้สำหรับนิติบุคคล ซึ่งเรียกเก็บภาษีเงินได้จากกำไรสุทธิ ส่วนเกณฑ์เงินสดใช้สำหรับบุคคลธรรมดาซึ่งเรียกเก็บภาษีเงินได้จากเงินได้ หรือประโยชน์ที่ได้รับจริง (ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๙)

๒. หลักการแบ่งแยกรายได้ของกิจการเพื่อคำนวณกำไรสุทธิ

๒.๑ รายได้จากการประกอบกิจการ (OPERATING INCOME) เป็นรายได้จากการโดยตรง

อุทาหรณ์

๑. ธนาคารกรุงสยาม จำกัด ได้รับดอกเบี้ยจากการประกอบกิจการให้กู้ยืมเงิน ดอกเบี้ยเป็นรายได้จากการประกอบกิจการ

๒. บริษัทไทยชอบค้า จำกัด ได้รับค่าบำเหน็จจากการประกอบกิจการตัวแทน ค่าบำเหน็จนั้นเป็นรายได้จากการประกอบกิจการ

๒.๒ รายได้จากการลงทุนเป็นทรัพย์สิน (CAPITAL GAIN) มิใช่รายได้จากการประกอบกิจการ แต่ถือได้ว่าเป็นเงินได้เนื่องจากกิจการ

อุทาหรณ์

๑. ธนาคารกรุงสยาม จำกัด ซื้อที่ดินจัดตั้งสำนักงานสาขา ต่อมาเลิกสำนักงานสาขา จึงขายที่ดินนั้นไปได้ราคาสูงกว่าที่ซื้อมา กำไรที่ได้จากการขายที่ดินนั้นเป็นรายได้จากการลงทุนเป็นทรัพย์สิน

๒. บริษัทไทยชอบค้า จำกัด จ่ายเงินค่าช่วยปลูกสร้างอาคารเพื่อใช้เป็นสำนักงานบริษัท ต่อมาบริษัทมีอาคารเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง จึงโอนสิทธิการเช่าให้แก่บุคคลอื่น และได้เงินค่าตอบแทนสูงกว่าเงินค่าช่วยปลูกสร้างที่จ่ายไป ค่าตอบแทนส่วนที่สูงกว่านั้นเป็นรายได้จากการลงทุนเป็นทรัพย์สิน

เงินได้ทั้ง ๒ กรณี ต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕

๓. หลักการแบ่งแยกรายจ่ายของกิจการเพื่อคำนวณกำไรสุทธิ

๓.๑ รายจ่ายเงินได้ (REVENUE EXPENDITURE) เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับรายได้ที่ใช้จ่ายสิ้นไป โดยมีใช่เป็นการลงทุน

อุทาหรณ์

๑. ธนาคารกรุงสยาม จำกัด จ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฝากเงิน ดอกเบี้ยนั้นเป็นรายจ่ายเงินได้

๒. บริษัทไทยชอบค้า จำกัด จ่ายเงินเดือนเสมียนพนักงาน ค่าพาหนะ ค่ารับรอง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าเช่าสำนักงาน ค่าใช้จ่ายเหล่านั้นเป็นรายจ่ายเงินได้

๓.๒ รายจ่ายเงินทุน (CAPITAL EXPENDITURE) เป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน ซึ่งอาจเป็นการซื้อทรัพย์สิน หรือลงทุนอย่างอื่น อันกิจการจะได้รับประโยชน์จากรายจ่ายนั้นต่อไป มิใช่เฉพาะในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการจ่ายเงิน

อุทาหรณ์

๑. ธนาคารกรุงสยาม จำกัด ซื้อที่ดินและเสียค่าจ้างปลูกสร้างอาคาร ค่าที่ดินและอาคารนั้นเป็นรายจ่ายเงินทุน

๒. บริษัทไทยชอบค้า จำกัด มีสำนักงานอยู่ใกล้คลองสาธารณะ จึงสร้างสะพานข้ามคลองซึ่งประชาชนทั่วไปมีสิทธิใช้ด้วย บริษัทไม่มีกรรมสิทธิ์ในสะพานแต่ได้รับประโยชน์จากการใช้สอยเป็นเวลาหลายปี ค่าสร้างสะพานนั้นเป็นรายจ่ายเงินทุน เพราะบริษัทจะได้รับประโยชน์จากรายจ่ายนั้นต่อไป มีใช้เฉพาะในระยะเวลาบัญชีที่มีการจ่ายเงิน

ปัญหาที่ว่ารายจ่ายใดเป็นรายจ่ายเงินทุน สมาคมนักบัญชีแห่งประเทศไทย มีความเห็นเป็นข้อยุติว่า ควรพิจารณาตามหลักเกณฑ์ ๓ ประการ คือ กรรมสิทธิ์ที่ได้รับ ประโยชน์ที่ได้รับ และความสำคัญของจำนวนเงิน ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง ๓ ประการ แต่ประโยชน์ที่ได้รับนั้นต้องนานเกินกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี

ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕ ทวิ, ๖๕ تري รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน ห้ามมิให้ถือเป็นรายจ่าย จึงจะนำมาคำนวณกำไรสุทธิไม่ได้ แต่ถือเป็นทรัพย์สินซึ่งยอมให้หักเป็นรายจ่ายได้เฉพาะค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคา ส่วนรายจ่ายเงินได้เป็นรายจ่ายซึ่งกิจการมีสิทธินำมาคำนวณกำไรสุทธิ

หลักการตีความกฎหมายอากรและหลักทางบัญชีดังกล่าวข้างต้น ศาลฎีกายอมรับหรือไม่ยอมรับเพียงใด ขอให้พิจารณาจากคำพิพากษาศาลฎีกาต่อไปนี้

๑. การตีความเกี่ยวกับการกำหนดรายรับรายจ่าย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๐/๒๕๐๖

บริษัทไทยพาณิชย์ จำกัด
กรมสรรพากร กับพวก

โจทก์
จำเลย

ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๙ เงินได้อันจะนำมาคำนวณนั้น จะต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาแล้ว มิใช่เป็นแต่เพียงสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับภายหลัง สิทธิเรียกร้องที่จะได้รับภายหลัง ในขณะที่ครบรอบระยะเวลาบัญชี ยังไม่เป็นเงินได้ตามมาตรา ๓๙ ที่จะนำไปคิดเป็นกำไรสุทธิ ซึ่งได้จากกิจการตามมาตรา ๖๕ คำว่า “กิจการที่กระทำ” ในมาตรา ๖๕ นั้น หมายความว่า กิจการที่กระทำจนได้เงินมาเป็นเงินได้แล้ว ดังนั้น ค่าจ้างรับเหมาสร้างทางซึ่งโจทก์มีสิทธิได้รับในรอบระยะเวลาบัญชี แต่ยังไม่ได้รับเงินมา จึงยังไม่เป็นเงินได้ของโจทก์ อันจะนำไปคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ข้อสังเกต คดีนี้เป็นปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเรียกเก็บจากกำไรสุทธิ กำไรสุทธินั้นย่อมจะคำนวณได้จากรายรับซึ่งเป็นรายได้ของกิจการกับรายจ่ายของกิจการ ถ้าไม่ถือรายรับตามเกณฑ์สิทธิ กำไรสุทธีย่อมจะคำนวณไม่ได้ เพราะในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการสร้างทาง โจทก์มีรายจ่ายอย่างเดียว โดยไม่มีรายรับ ย่อมจะขาดทุน ทั้งๆ ที่ความจริงโจทก์มีสิทธิเรียกร้องเงินค่าจ้างอยู่แล้ว แต่กลับไม่ยอมถือเป็นรายรับหรือรายได้เพื่อคำนวณกำไรสุทธิ ถ้าถือเป็นรายรับตามเกณฑ์สิทธิ โจทก์ก็จะมีกำไรสุทธิซึ่งถูกต้องตามความเป็นจริง อนึ่งถ้ารายรับของนิติบุคคลจะถือการรับเงินจริงตามเกณฑ์เงินสด หนังสือก็ไม่มี ย่อมไม่จำเป็นที่ประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕ ทวิ จะบัญญัติเรื่องการจำหน่ายหนี้สูญไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๖๑/๒๕๒๔

บริษัทสุรามหาคุณ
กรมสรรพากร กับพวก

โจทก์
จำเลย

เงินค่าบำเหน็จทดแทนของพนักงานและคนงานที่โจทก์กันไว้ เป็นรายจ่ายในอนาคต เป็นเงินสำรองตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕ ตรี (๑) โจทก์ไม่มีสิทธินำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี

ข้อสังเกต ถ้าค่าบำเหน็จทดแทนดังกล่าวเกิดสิทธิเรียกร้องที่แน่นอนอันจะต้องจ่าย นำจะต้องถือเป็นรายจ่ายตามเกณฑ์สิทธิ โดยถือเป็นรายจ่ายค้างจ่าย ถ้าไม่ถือเช่นนั้นก็จะคำนวณกำไรสุทธิที่แน่นอนไม่ได้ แต่ถ้าค่าบำเหน็จทดแทนนี้ยังไม่เกิดสิทธิเรียกร้องที่แน่นอน การกันเงินไว้อย่อมอาศัยเกณฑ์สิทธิไม่ได้ ต้องถือเป็นเงินสำรองซึ่งกันจากกำไรอันจะต้องเสียภาษีเงินได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๕๒/๒๕๒๗

ประชุมใหญ่

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
กรมสรรพากร

โจทก์
จำเลย

ประมวลรัษฎากร มาตรา ๗๔ ที่บัญญัติว่า รายรับหมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน ค่าตอบแทน หรือประโยชน์ใด ๆ อันมีมูลค่าที่ได้รับหรือพึงได้รับ ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร เนื่องจากการประกอบการค้านั้น หมายถึง รายรับเนื่องจากการประกอบการค้าประเภททั่วไป ไม่รวมถึงรายรับจากการค้าประเภทธนาคาร ซึ่งต้องเป็นไปตามข้อยกเว้นในมาตรา ๗๔ (๓)

ดอกเบี้ยอันเป็นรายรับจากการค้าประเภทธนาคาร ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา ๗๔ (๓) (ก) นั้น หมายถึงดอกเบี้ยที่ได้รับชำระแล้ว คือดอกเบี้ยรับชำระจริงในเดือนใด จึงจะถือว่าเป็นรายรับของเดือนนั้น เมื่อดอกเบี้ยที่ธนาคารโจทก์ลงบัญชีตั้งพักไว้เพียงแต่ถึงกำหนดชำระแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระจริง จึงยังไม่เป็นรายรับตามมาตรา ๗๔ (๓) (ก) ในอันที่จะต้องนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษีการค้าในแต่ละเดือนนั้น (เฉพาะวรรคนี้วินิจฉัยโดยมติที่ประชุมใหญ่)

เงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๔ ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่น ต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาแล้ว มิใช่เป็นแต่เพียงมีสิทธิที่จะได้รับ ฉะนั้น ดอกเบี้ยที่โจทก์ลงบัญชีตั้งพักไว้ แม้เป็นดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระแล้ว แต่โจทก์ยังไม่ได้รับชำระมาจริง จึงยังไม่เป็นเงินได้ตามมาตรา ๓๔ ที่จะนำไปคิดเป็นกำไรสุทธิ ซึ่งได้มาจากกิจการของโจทก์ตามมาตรา ๖๕

ข้อสังเกต คำวินิจฉัยของศาลฎีกาในคดีนี้แยกได้เป็น ๒ ส่วน คือ รายรับซึ่งถือเป็นรายได้อันจะนำไปคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล กับรายรับซึ่งจะนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษีการค้าแต่ละเดือน

สำหรับรายรับซึ่งถือเป็นรายได้อันจะนำไปคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น ศาลฎีกาจึงวินิจฉัยยืนยันตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๐/๒๕๐๖ ซึ่งถือเกณฑ์เงินสดเป็นหลัก โดย

ไม่ได้คำนึงถึงสิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์สิทธิ แม้มีสิทธิที่จะได้รับ หากยังไม่ได้รับมาจริง ก็ไม่ถือเป็นรายได้ ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี แต่บัดนี้ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๕ แห่งประมวลรัษฎากร มีข้อความโดยสรุปว่า รายได้และรายจ่ายของนิติบุคคลซึ่งจะนำมาคำนวณกำไรสุทธิ เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้นให้ใช้เกณฑ์สิทธิโดยให้นำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นและให้นำรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้น แม้จะยังมิได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น มารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น เว้นแต่ผู้มีเงินได้จะขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากรเพื่อเปลี่ยนแปลงเกณฑ์สิทธิและวิธีการทางบัญชีและได้รับอนุมัติ ดังนั้น คำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้น จึงไม่อาจยึดถือเป็นบรรทัดฐานได้ต่อไป

ส่วนรายรับซึ่งจะนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษีการค้าแต่ละเดือนนั้น ศาลฎีกาเคยยึดถือเอาเกณฑ์เงินสดเป็นหลักเช่นเดียวกัน ถ้าพิจารณาแต่เพียงผลก็ไม่มีอะไรที่จะขัดกับหลักทางบัญชี เพราะภาษีการค้าเสียจากรายรับ จะถือเกณฑ์สิทธิหรือเกณฑ์เงินสดในการคำนวณรายรับเพื่อเสียภาษีการค้า รัฐก็คงได้ภาษีการค้าครบถ้วน เพียงแต่ได้รับเร็วหรือช้าเท่านั้นเอง แต่ถึงพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย ประมวลรัษฎากร มาตรา ๗๔ (๓) (ก) กับบัญญัติไว้แต่เพียงว่าดอกเบีย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการที่เรียกเก็บเป็นรายรับของธนาคารหาได้บัญญัติว่าดอกเบียที่ธนาคารมีสิทธิจะได้รับนั้น ต้องได้รับมาแล้วจึงให้นำมาคำนวณ หรือเพื่อเสียภาษีการค้าไม่ ความจริงมาตรา ๓๔ จัตวา ได้บัญญัติไว้แล้วว่า วิธีการหลักเกณฑ์และการปฏิบัติทางบัญชีเพื่อประโยชน์ในการคำนวณรายรับ (เพื่อเสียภาษีการค้า) เมื่อได้เลือกปฏิบัติเป็นอย่างไรแล้วให้ถือปฏิบัติเป็นอยู่เช่นเดียวกันตลอดไป เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากอธิบดีให้เปลี่ยนแปลงได้ อันเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ต้องเสียภาษีการค้า ที่จะเลือกปฏิบัติในการคำนวณรายรับเพื่อเสียภาษีการค้า โดยจะถือเกณฑ์เงินสดหรือเกณฑ์สิทธิก็ได้ ยกเว้นการค้าประเภทขายของเพียงอย่างเดียว ที่ให้คำนวณราคาสินค้าเป็นรายรับในเดือนภาษีที่มีการขายเสร็จเด็ดขาด ไม่ว่าจะได้รับชำระเงินหรือราคาแล้วหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น ในการคำนวณรายรับดอกเบียของธนาคารเพื่อเสียภาษีการค้า จะถือเกณฑ์เงินสดหรือเกณฑ์สิทธิจึงน่าจะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าธนาคารเลือกปฏิบัติในทางใด

อนึ่ง บัดนี้ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๔ (๓) แห่งประมวลรัษฎากร ให้นิยามรายรับจากการค้าประเภทธนาคารเสียใหม่ โดยให้หมายความว่า ดอกเบีย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือกำไรก่อนหักรายจ่ายใดๆ จากการซื้อหรือขายตัวเงิน ตามบทนิยามใหม่ ตัดคำว่า "ที่เรียกเก็บ" ออกไป โดยมีมุ่งหมายจะให้ดอกเบียและรายรับต่างๆ ของธนาคารไม่ว่าจะเรียกเก็บได้หรือเก็บยังไม่ได้ ก็ต้องนำมาคำนวณเป็นรายรับเพื่อเสียภาษีการค้า อันเป็นการคำนวณรายรับตามเกณฑ์สิทธิ แต่อย่างไรก็ดี ธนาคารผู้ต้องเสียภาษีการค้าก็น่าจะยังมีสิทธิเลือกปฏิบัติตาม มาตรา ๗๔ จัตวา อยู่นั่นเอง

๒. การตีความเกี่ยวกับรายได้จากการลงทุนเป็นทรัพย์สิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๖-๔๕๗/๒๕๐๓

บริษัท บอมเบย์เบอร์มา เทรดดิ้งคอร์-
เปอเรชั่น จำกัด
กรมสรรพากร กับพวก

โจทก์
จำเลย

บริษัทมีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แล้วได้ขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นไป เมื่อได้กำไร กำไรนั้นต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕, ๖๕ ทวิ และ ๖๕ ตริ ด้วย เพราะถือว่าการซื้อขายทรัพย์สินดังกล่าว เป็นกิจการอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของบริษัท จึงเป็นกำไรที่ได้มาเนื่องจากกิจการของบริษัท

ข้อสังเกต ศาลฎีกายอมรับว่ารายได้จากการลงทุนเป็นทรัพย์สินเป็นเงินได้เนื่องจากกิจการอันจะต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๘/๒๕๒๔

บริษัท รong เท้าบาจาแห่งประเทศไทย จำกัด
กรมสรรพากร

โจทก์
จำเลย

เมื่อบริษัทตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้น และนำลงไว้ในงบดุลซึ่งยื่นประกอบรายการเสียภาษีอย่างเป็นทางการ จะต้องนำราคาทรัพย์สินส่วนที่บริษัทตีราคาเพิ่มขึ้นนั้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วย

ปัญหาเรื่องการค้ากำไรเพิ่มขึ้น ไม่ใช่เหตุที่ประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕ ทวิ (๓) บัญญัติมิให้ตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในกรณีที่กิจการขาดทุนหรือไม่มีกำไร

ข้อสังเกต ศาลฎีกายอมรับว่าการตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้น เป็นรายได้จากการลงทุนเป็นทรัพย์สินแม้จะไม่ได้รับเงินเลย

การตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นถ้าไม่ต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีทุกบริษัทก่อนจะขายทรัพย์สิน ก็คงจะตีราคาเพิ่มขึ้นก่อน เพื่อมิให้กำไรจากการขายทรัพย์สิน ซึ่งต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษี อันที่ประมวลรัษฎากรห้ามตีราคาทรัพย์สินเพิ่มในกรณีขาดทุนหรือไม่มีกำไร ก็เพราะอาจหักขาดทุนสุทธิเกิน ๕ ปีก็ได้ ซึ่งตามปกติไม่มีสิทธิหัก

๓. การตีความเกี่ยวกับรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๙/๒๕๐๓
ประชุมใหญ่

บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด
กรมสรรพากร กับพวก

โจทก์
จำเลย

รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕ ตรี (๕) มิใช่หมายถึงรายจ่ายที่บริษัทได้รับประโยชน์จากรายจ่ายเท่านั้น แต่ต้องเป็นรายจ่ายที่บังเกิดเป็นทุนรอนของบริษัทขึ้นมา ลักษณะที่จะเป็นทุนรอนของบริษัทก็คือ เป็นทรัพย์สินของบริษัท รายจ่ายที่โจทก์จ่ายไปในการสร้างท่าเรือ สร้างทางแยก และสร้างถนนที่ไม่บังเกิดเป็นทุนรอน หรือทรัพย์สินของบริษัท จึงไม่ใช่รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน ตามมาตรา ๖๕ ตรี (๕)

ข้อสังเกต ศาลฎีกาไม่ยอมรับหลักการแบ่งแยกรายจ่ายเงินลงทุน (CAPITAL EXPENDITURE) ถ้ากฎหมายประสงค์จะให้รายจ่ายประเภทนี้ต้องได้มาซึ่งทรัพย์สินเท่านั้น ก็คงจะบัญญัติไว้ตรงๆ โดยไม่ต้องเรียกเสียดยาวว่ารายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน ความจริงน่าจะพิจารณาถึงประโยชน์ที่กิจการได้รับด้วยว่านานเกินกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชีหรือไม่ มิใช่พิจารณาแต่เฉพาะกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๘๑/๒๕๒๔

บริษัทวิจิตรก่อสร้าง จำกัด
กรมสรรพากร กับพวก

โจทก์
จำเลย

บริษัทโจทก์สร้างอาคารแล้วยกกรรมสิทธิ์ให้แก่เจ้าของที่ดิน โดยได้สิทธิการเช่าอาคารและที่ดินมีกำหนด ๑๑ ปี เป็นสัญญาต่างตอบแทนอื่นทำให้โจทก์ได้รับประโยชน์จากสิทธิการเช่า ค่าก่อสร้างอาคารจึงเป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน ต้องห้ามมิให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๖๕ ตรี (๕) มีสิทธิเพียงหักค่าเสื่อมราคาในอัตราร้อยละ ๑๐๐ ทารด้วยปีอายุการเช่า

ข้อสังเกต สิทธิการเช่าที่ได้มานั้นเป็นทรัพย์สิน จึงเป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนโดยไม่มีปัญหา

๔. การตีความโดยเคร่งครัด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๕๐/๒๕๒๕

บริษัทโรตราโค จำกัด
กรมสรรพากร

โจทก์
จำเลย

ที่ประมวลรัษฎากรบัญญัติให้อุทธรณ์การประเมินภาษีต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ก่อนแล้วจึงอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อศาลนั้น เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด เมื่อประมวลรัษฎากรมิได้บัญญัติว่า การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต่อศาล จะต้องอ้างเหตุผลเช่นเดียวกับที่อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โจทก์จึงอ้างเหตุเพิ่มเติมจากที่เคยอุทธรณ์ได้

ข้อสังเกต กฎหมายภาษีอากรเป็นกฎหมายที่ต้องตีความโดยเคร่งครัด แต่ศาลฎีกาอ้างหลักการตีความกฎหมายทั่วไป ซึ่งการตีความข้อยกเว้นหรือจำกัดสิทธิต้องตีความโดยเคร่งครัด

๕. การตีความซึ่งทำให้เกิดผลประหลาด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๐๗/๒๕๐๗
ประชุมใหญ่

นายวิทย์ ภิมมย์ดี
กรมสรรพากร

โจทก์
จำเลย

ถ้าถือว่าเงินที่นายจ้างชำระค่าภาษีให้ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรแล้ว กรณีที่นายจ้างสัญญากับลูกจ้างยอมชำระภาษีเงินได้แทนลูกจ้าง นายจ้างก็ต้องรับผิดชอบชำระค่าภาษีแทนลูกจ้างทุกจำนวนเงินที่ลูกจ้างจะต้องเสียภาษี และจะต้องคิดค่าภาษีทุกจำนวนเงินที่นายจ้างชำระแทน ฉะนั้น เมื่อมีการคำนวณค่าภาษีเงินได้ที่ลูกจ้างจะต้องรับผิดชอบครั้งแรกและนายจ้างชำระค่าภาษีจำนวนนี้แทนไปแล้ว ก็ต้องนำเงินที่ชำระแทนไปนั้นคำนวณค่าภาษีเงินได้ครั้งที่ ๒ เมื่อคำนวณและนายจ้างชำระแทนครั้งที่ ๒ แล้วก็ต้องนำเงินจำนวนนี้ไปคำนวณและชำระครั้งที่ ๓-๔-๕ ต้องคำนวณและชำระแทนทำนองนี้ไปเป็นทำนองทศนิยมไม่รู้จบ เพราะไม่มีข้อความในประมวลรัษฎากรให้แยกได้ว่า ต้องเสียภาษีในเงินที่ออกแทนเฉพาะครั้งแรกหรือครั้งหนึ่งครั้งใด ศาลฎีกาจึงเห็นว่าไม่น่าจะมีระบบเก็บภาษีซึ่งต้องคิด และต้องชำระทำนองทศนิยมไม่รู้จบ ซึ่งถ้าหากกฎหมายมุ่งจะเก็บภาษีในลักษณะเช่นนั้นก็คงจะระบุไว้โดยชัดแจ้งจะถือว่าภาษีที่นายจ้างออกให้เป็นประโยชน์เพิ่มอย่างอื่น ตามมาตรา ๔๐ (๑) ไม่ได้ ดังนั้นเงินที่นายจ้างออกแทนลูกจ้างเป็นค่าภาษีจึงไม่ใช่เงินได้อันพึงประเมินภาษีตามมาตรา ๔๐ (๑) (๒)

ข้อสังเกต เดิมประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๐ (๑) (๒) มีได้บัญญัติว่า ภาษีที่นายจ้างออกให้เป็นเงินได้พึงประเมิน แต่กรมสรรพากรถือว่าเป็นประโยชน์เพิ่มอย่างอื่นที่ศาลฎีกาไม่เห็นด้วย และเห็นว่าการเรียกเก็บซ้อนภาษีทำนองทศนิยมไม่รู้จบ ไม่น่าจะมี ต่อมาได้มีการแก้ไขประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๐ (๑) เสียใหม่ โดยเพิ่มเงินที่นายจ้างออกให้เป็นค่าภาษีเงินได้หรือภาษีอากรอื่น เป็นเงินได้พึงประเมินด้วย เพื่อจะตัดปัญหาข้อโต้แย้ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๗๔/๒๕๑๘
ประชุมใหญ่

บริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด
กรมสรรพากร

โจทก์
จำเลย

เงินที่นายจ้างออกให้เป็นค่าภาษีเงินได้ของลูกจ้างนั้น ก่อนที่จะทราบว่าเป็นเงินได้จำนวนเท่าใด ก็จะต้องทราบเสียก่อนว่าลูกจ้างผู้นั้นจะต้องเสียภาษีเงินได้จากเงินได้พึงประเมินของตน (หากนายจ้างมิได้ออกค่าภาษีเงินได้ให้) เป็นจำนวนเท่าใด และภาษีเงินได้ซึ่งลูกจ้างต้องเสียจำนวนนี้ หากนายจ้างออกให้ก็ต้องนำมารวมกับรายได้พึงประเมินเดิมของลูกจ้าง เพื่อถือเป็นเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้นของลูกจ้างผู้นั้น ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๐ (๑) แต่จะคำนวณทำนองนี้ต่อไปซ้ำแล้วซ้ำอีกแบบทศนิยมไม่รู้จบหาได้ไม่ เพราะเป็นการคำนวณภาษีเงินได้ในอัตราที่สูงกว่าอัตราภาษีเงินได้ที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราภาษีเงินได้ของประมวลรัษฎากร

ข้อสังเกต แม้จะแก้ไขประมวลรัษฎากรแล้ว ศาลฎีกาก็ยอมรับเฉพาะภาษีเงินได้ที่นาย

จ้างออกแทนจำนวนแรกว่าเป็นเงินได้พึงประเมิน ไม่ยอมคำนวณทำนองทศนิยมไม่รู้จบแต่กรมสรรพากรยังไม่เห็นพ้องด้วยเพราะถือว่าไม่ว่าลูกจ้างจะเสียภาษีเองหรือนายจ้างออกภาษีแทน รัฐก็ควรได้ภาษีจำนวนเท่ากัน ในเมื่อลูกจ้างมีเงินรับกลับบ้านเท่ากัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๐/๒๕๒๑

บริษัทล็อกซ์เลย์ (กรุงเทพ) จำกัด
กรมสรรพากร

โจทก์
จำเลย

เงินที่นายจ้างออกชำระภาษีแทนลูกจ้าง ต้องนำมารวมเป็นเงินได้เพื่อคำนวณภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๔๐ (๑) เพียงครั้งเดียว จะคำนวณซ้ำอีกถึง ๑๗ ครั้งมิได้

ข้อสังเกต ศาลฎีกาไม่ยอมเปลี่ยนแปลงแนววินิจฉัย จึงมีทางเดียวที่รัฐบาลจะต้องแก้ไขกฎหมาย บัดนี้ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๗, ๘, ๙ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๙, ๔๐ แห่งประมวลรัษฎากรมีใจความโดยสรุปว่า เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทใด ๆ ไม่ว่าในทอดใด ให้ถือว่าเงินได้พึงประเมินประเภทนั้นด้วย และเงินค่าภาษีอากรดังกล่าวถ้าออกแทนให้ สำหรับเงินได้ประเภทใด ไม่ว่าทอดใดหรือในภาษีใด ก็ให้ถือเป็นเงินได้ประเภทและของปีภาษีเดียวกันกับเงินได้ที่ออกแทนนั้น ดังนั้นภาษีเงินได้ที่นายจ้างออกแทนลูกจ้างไม่ว่าจะออกแทนสักกี่ทอดและแม้จะออกแทนข้ามปี ก็ต้องถือเป็นเงินได้พึงประเมินของลูกจ้างในปีที่มีเงินได้นั้น คำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้นจึงไม่อาจยึดถือเป็นบรรทัดฐานได้ต่อไป

๖. การตีความขยายตัวบท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๒๔/๒๕๑๗

ประชุมใหญ่

บริษัทกีฬามงกุฏ จำกัด
กรมสรรพากร กับพวก

โจทก์
จำเลย

การแสดง การเล่น หรือการกีฬา การประกวดหรือการกระทำใด ๆ ถ้าเจ้าของจัดขึ้นเพื่อเก็บเงินจากผู้ดู ย่อมเป็นมหรสพตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๓๐ คำว่า "ผู้ดู" หมายถึง บุคคลผู้เข้าดูหรือเข้าฟังหรือเข้ามีส่วนแสดงมหรสพนั้น ๆ เอง ประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ แล้วแต่ประเภทของมหรสพ "คำดู" มหรสพไม่ใช่หมายถึง เงินค่าตัวอย่างเดียว เงินค่าอย่างอื่น เช่น ค่าเล่น หรือค่าเกมการเล่นโบว์ลิ่ง ก็เป็นคำดูตามมาตรานี้ด้วย

การจัดให้มีการเล่นโบว์ลิ่ง โดยเก็บเงินจากผู้เข้าเล่นซึ่งเป็นผู้มีส่วนแสดงในการเล่น เป็นการเก็บเงินจากผู้ดูตามกฎหมายแล้ว แม้จะไม่เก็บเงินจากผู้เข้าชมหรือดูการเล่นเลย ๆ ก็เป็นมหรสพตามมาตรา ๑๓๐ อันต้องเสียอากรมหรสพตามกฎหมาย

ข้อสังเกต การตีความเช่นนี้ ชาวบ้านวิจารณ์ว่าน่าประหลาด คนเล่นกลับเป็นคนดูและค่าเล่นกลับเป็นคำดู เล่นคนเดียวก็เป็นมหรสพ จึงน่าจะเป็นการตีความขยายตัวบทซึ่งต้องห้ามตามหลัก

การตีความโดยเคร่งครัด ถ้าตีความเช่นนี้ การเล่นกีฬาทุกชนิดซึ่งมีแต่ผู้เล่น และเสียเงินค่าเล่นโดยไม่มีผู้ดู ก็จะเป็นมหรสพทั้งหมด เช่น กอล์ฟ เทนนิส แบดมินตัน แต่ต่อมาได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๕ ให้ยกเว้นอากรมหรสพตามประมวลรัษฎากรทุกประเภท นอกจากภาพยนตร์ มหรสพผสม ภาพยนตร์ โบว์ลิ่ง และการแข่งม้า ดังนั้น กอล์ฟ เทนนิส และแบดมินตัน จึงรอดพ้นจากการเป็นมหรสพไปอย่างหวุดหวิด

บัดนี้ ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกหมวด ๗ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยอากรมหรสพเสียทั้งหมด ดังนั้น โบว์ลิ่งจะเป็นมหรสพหรือไม่เป็นมหรสพก็ไม่ต้องเสียอากรมหรสพอีกต่อไป แต่การจัดฉายภาพยนตร์ หรือการแสดงหรือการเล่นอย่างอื่นโดยมีการฉายภาพยนตร์ด้วย และการจัดให้มีการแข่งม้า ซึ่งเดิมเคยเสียอากรมหรสพ แม้ต่อไปจะไม่ต้องเสียอากรมหรสพ ก็จะต้องเสียภาษีการค้ำแทน ในประเภทการค้า ๑๔ มหรสพ

สรุป

ความเห็นของศาลในการตีความกฎหมายภาษีอากร อาจจะมีบ้างที่แตกต่างไปจากความเห็นของผู้ต้องเสียภาษี หรือเจ้าพนักงานของรัฐผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษี แต่ศาลยุติธรรมก็เป็นที่ยึดถือและยอมรับของทุกฝ่ายตลอดมา ดังนั้น เมื่อมีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงบัญญัติให้ศาลภาษีอากรเป็นศาลยุติธรรมในสังกัดกระทรวงยุติธรรมโดยไม่มีใครอ้างว่าผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรมไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร

-----○-----

การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา
เฉพาะกรณีที่เกี่ยวกับคำให้การของพยานโจทก์
ในชั้นสอบสวน
คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน
และคำเบิกความของพยานโจทก์
ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันที่โจทก์กันไว้เป็นพยาน

กิติ บุรพรัตน์*

ก. การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา เฉพาะกรณีที่เกี่ยวกับคำให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวน และคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน

การพิจารณาคดีอาญาซึ่งจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาลถือเป็นกฎเกณฑ์ว่าโจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบก่อนเสมอไป ดังขั้นตอนที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๔ ทั้งนี้ไม่ว่าจำเลยจะอ้างเหตุการณ์กระทำโดยจำเป็น ป้องกันหรือวิกลจริตพ้นเพื่อนไม่รู้ผิดชอบประการใดก็ตาม แม้แต่คดีที่จำเลยให้การรับสารภาพ ถ้าข้อความผิดนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น โจทก์ก็ต้องนำพยานมาสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยให้เชื่อได้ว่าจำเลยได้กระทำผิดจริง ศาลจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลยดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๖ ถ้าโจทก์ไม่นำพยานมาสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยหรือถ้าปรากฏจากพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบประกอบแสดงให้เห็นว่า จำเลยไม่ได้กระทำผิด ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง โดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ ที่บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำผิดก็ดี การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป...” (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๐/๒๔๙๘) ด้วยเหตุนี้ คดีอาญาจึงไม่มีการกำหนดหน้าที่นำสืบก่อนหรือหลังเหมือนดังเช่นคดีแพ่ง โดยโจทก์คดีอาญามีหน้าที่ต้องนำสืบพิสูจน์ให้เห็นว่า มีการกระทำผิดจริงและจำเลย

*

อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา วิทยาการที่ปรึกษาประจำสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ

เป็นผู้กระทำความผิดนั้น ศาลจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗) ทั้งนี้เว้นแต่จำเลยสามารถนำสืบหักล้างได้ และในกรณีที่โจทก์นำสืบไม่ได้ หรือไม่มีพยาน พิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด แม้จำเลยจะไม่มีพยานเลยคดีก็ลงโทษจำเลยไม่ได้ ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง

อย่างไรก็ดี พยานหลักฐานที่จะรับฟังลงโทษจำเลยได้นั้นต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีการพิจารณาและสืบพยานในศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย ดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๒๓๗ ทวิ เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ หรือมาตรา ๒๓๐ และพยานหลักฐานดังกล่าวต้องเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ตามหลักของกฎหมายลักษณะพยาน อันว่าด้วยการรับฟังพยานหลักฐาน เช่น ต้องเป็นพยานหลักฐานที่คู่ความได้แสดงความจำนงอ้างอิงไว้ในบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาล ดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๘ ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ต้องเป็นพยานหลักฐานที่น่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ และเป็นพยานที่มีได้เกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญหลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖) ทั้งต้องเป็นผู้สามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ และเป็นผู้ที่ได้เห็นได้ยินหรือทราบข้อความในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานโดยตรง เว้นแต่จะเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญการพิเศษ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๕) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ต้องเป็นประจักษ์พยาน มิใช่พยานบอกเล่า ตามปกติศาลไม่รับฟังพยานบอกเล่า แต่ก็มีข้อยกเว้นบางประการ คำให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวนและคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน ต่างก็เป็นพยานบอกเล่า และมีหลักเกณฑ์ในการรับฟังแตกต่างกัน ในปัจจุบันเมื่อมีคดีความเกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่มีอิทธิพลหรือคดีสำคัญ มักจะไม่ได้ตัวพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์มาเบิกความ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพยานเกิดความเกรงกลัว หรือถูกติดตามข่มขู่ขู่ขู่ หรือมีการติดต่อกันอย่างไม่ให้มาเบิกความเป็นพยานต่อศาล หรือพยานมาเบิกความแต่กลับก่อให้เกิดการของตอนที่ได้ให้การไว้ในชั้นสอบสวนหรือไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความโดยเหตุผลประการอื่นใดก็ตาม ตลอดจนในกรณีที่จำเลยกลับคำให้การที่รับสารภาพในชั้นสอบสวนเป็นการปฏิเสธในชั้นศาล คำให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวนและคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน อาจเป็นประโยชน์แก่คดีโดยเป็นพยานประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ที่ใช้รับฟังลงโทษจำเลยได้ จึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับพยานหลักฐานทั้งสองประเภทดังกล่าวว่ามีหลักในการรับฟังแตกต่างกันประการใด

๑. คำให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวน

๑.๑ กรณีที่ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความ

– คำให้การในชั้นสอบสวนของพยานโจทก์ที่ไม่ได้ตัวมาเบิกความ โดยลำพังรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ คงรับฟังได้แต่เพียงเป็นพยานประกอบคำพยานอื่นของโจทก์โดยถ้าคำพยานอื่นของโจทก์ไม่มีผู้ใดรู้เห็นเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลยหรือฟังไม่ได้คดีก็ลงโทษจำเลยไม่ได้ ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕/๒๕๐๓ วินิจฉัยว่า ในคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา โจทก์ไม่สามารถหาตัวผู้เสียหายและมารดาไปเบิกความได้ คงมีแต่คำให้การของผู้เสียหายและมารดาในชั้นสอบสวนซึ่งให้การไว้ว่า จำเลยกับพวกได้ร่วมกันล่อคร่าผู้เสียหายไปและผู้เสียหายให้การด้วยว่า จำเลยข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายโดยโจทก์มีพนักงานสอบสวนเบิกความประกอบ กับมีผู้ใหญ่บ้านเบิกความว่ามารดาผู้เสียหายได้แจ้งความในคืนวันเกิดเหตุว่า จำเลยกับพวกได้ล่อคร่าผู้เสียหายไป ดังนั้น เห็นได้ว่า คำให้การของผู้เสียหายและมารดาในชั้นสอบสวนรับฟังประกอบพยานโจทก์ได้แต่เพียงว่า คนทั้งสองได้ให้การไว้ในชั้นสอบสวนเช่นนั้นจริง โจทก์ไม่มีพยานแสดงว่าจำเลยกระทำผิด คดียังรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๐๔/๒๕๑๒ โจทก์ไม่ได้ตัวผู้รู้เห็นว่าจำเลยกระทำผิดมาสืบในชั้นศาล คงมีแต่บันทึกคำให้การของพยานปากนั้นในชั้นสอบสวนส่งเป็นพยานเท่านั้น ส่วนพยานอื่นของโจทก์ไม่มีผู้รู้เห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดของจำเลย ศาลฎีกาจึงวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานของโจทก์ไม่พอฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๖/๒๕๑๙ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาฆ่าคนตายในชั้นพิจารณาโจทก์มีบิดาของผู้ตาย กับนาย ด. และพนักงานสอบสวนเป็นพยาน ตามคำเบิกความของพยานโจทก์ดังกล่าวไม่มีพยานคนใดรู้เห็นเหตุการณ์ที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตาย ทั้งไม่ปรากฏว่าโจทก์มีพยานหลักฐานอื่นใดที่แสดงว่าจำเลยกระทำผิดตามที่โจทก์ฟ้อง โจทก์จึงมีคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนคือคำให้การของนาย ด. และพยานอื่นอีกสามคนมาประกอบการพิจารณา ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเป็นพยานบอกเล่ารับฟังได้แต่เพียงเป็นพยานประกอบคำเบิกความของพยานในชั้นศาล เมื่อคำเบิกความของพยานโจทก์ในชั้นศาลไม่มีผู้รู้เห็นจำเลยกระทำผิด คงมีแต่คำให้การในชั้นสอบสวนเป็นพยาน พยานหลักฐานของโจทก์จึงไม่พอฟังลงโทษจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๗๑/๒๕๒๗ โจทก์ไม่ได้ตัวผู้เสียหายและประจักษ์พยานอีกสองปากมาสืบในชั้นศาล คงมีแต่บันทึกคำให้การของพยานเหล่านั้นในชั้นสอบสวนส่งเป็นพยานเท่านั้น ส่วนพยานอื่นของโจทก์ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจำเลยและพนักงานสอบสวนมิได้รู้เห็นเหตุการณ์ขณะที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหาย และคำให้การชั้นสอบสวนของผู้ที่ได้ตัวมาเบิกความดังกล่าวเป็นพยานบอกเล่าจะรับฟังได้แต่เพียงเป็นพยานประกอบคำเบิกความของพยานในชั้นศาล จึงรับฟังไม่ได้ ประกอบกับคดีนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเบิกความเท็จสมจำเลย ศาลฎีกาจึงเชื่อตามข้อนำสืบของจำเลยจำเลยได้กระทำพอสมควรแก่เหตุและเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

- ถ้าคำพยานอื่นของโจทก์ฟังได้ คดีก็ลงโทษจำเลยได้ ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒/๒๕๔๘ วินิจฉัยว่า จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ แม้โจทก์ไม่ได้ตัวเจ้าทรัพย์ผู้เสียหายมาเบิกความ คงได้มาแต่คำให้การในชั้นสอบสวน โดยโจทก์มีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับเป็นพยาน ประกอบกับเจ้าทรัพย์ได้ชี้ให้จับจำเลยในเวลาใกล้เคียงและมีพนักงานสอบสวนมาสืบประกอบก็เป็นการเพียงพอลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๑๕/๒๕๑๙ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกับพวกร่วมกันปล้นทรัพย์ในชั้นศาลไม่ได้ตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นประจักษ์พยาน และนาย จ. กับ นาย ส. พยานรายทางมาสืบโจทก์คงส่งแต่คำให้การในชั้นสอบสวนของบุคคลดังกล่าวซึ่งมีฐานะเป็นเพียงพยานบอกเล่าจะรับฟังดังคำพยานที่เบิกความต่อศาลไม่ได้ แต่ศาลก็อาจฟังว่าพยานเคยให้การไว้ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อพิเคราะห์สอดคล้องถึงข้อเท็จจริงอย่างเช่นเอกสารทางราชการที่ได้ทำขึ้นจากถ้อยคำของบุคคล และได้รับความจาก ม. นายตำรวจว่าเมื่อผู้เสียหายมาแจ้งความว่าถูกคนร้าย ๔ คน ซึ่งสร้อยไปนั้นได้บอกว่าจำหน้าคนร้ายได้และได้บอกสีเครื่องแต่งกายของคนร้ายด้วย ม. กับพวกติดตามไปโดยอาศัยคำบอกเล่าของนาย จ. และนาย ส. พยานรายทางถึงทิศทางที่คนร้ายหนีจนกระทั่งพบและจับจำเลยทั้งสามได้ในที่แห่งเดียวกัน และได้สร้อยที่ถูกปล้นไปจากจำเลยที่ ๒ ในชั้นสอบสวนจำเลยทั้งสามก็ให้การรับสารภาพ ซึ่งฟังได้ว่าการโดยสมัครใจ ทั้งตัวผู้เสียหายก็ชี้ตัวจำเลยทั้งสามได้ถูกต้องโดยมีพนักงานสอบสวนมาเบิกความประกอบดังนี้ เป็นการเพียงพอลงโทษจำเลยทั้งสามได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๕๕/๒๕๒๑ วินิจฉัยว่า คำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเป็นพยานบอกเล่าเมื่อไม่ได้ตัวผู้ให้การมาเบิกความเพราะตายเสียก่อนหรือด้วยเหตุอื่น แม้จะมีน้ำหนักน้อย แต่ก็ใช้เป็นคำประกอบคำพยานอื่นของโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยได้ร่วมกับพวกกระทำความผิดตามฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕๐/๒๕๒๑ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาฆ่าคนตายในชั้นพิจารณาโจทก์ไม่สามารถหาตัวนาย ว. นาย พ. และนาย ป. ซึ่งเป็นประจักษ์พยานมาเบิกความได้คงมีแต่คำให้การในชั้นสอบสวนของบุคคลดังกล่าว ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คำให้การชั้นสอบสวนของพยานโจทก์โดยลำพังไม่อาจรับฟังลงโทษจำเลยได้เท่านั้น แต่ใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นได้และคดีนี้เมื่อฟังประกอบคำของผู้ตายที่ระบุว่าจำเลยเป็นผู้ทำร้ายประกอบกับในชั้นสอบสวนจำเลยก็ให้การรับสารภาพซึ่งฟังได้ว่าการโดยสมัครใจ จึงฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๘๑/๒๕๒๒ ผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเราให้การไว้ในชั้นสอบสวน แต่โจทก์นำมาเบิกความในชั้นศาลไม่ได้เพราะไปจากบ้านหาตัวไม่พบ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าศาลรับฟังประกอบคำพยานโจทก์และคำรับของจำเลยในชั้นสอบสวน ลงโทษจำเลยได้

- ถ้าพยานอื่นของโจทก์ซึ่งตามลำพังรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ นอกจากจะต้องมีพยานประกอบและคดีนั้นไม่มีพยานประกอบ ก็รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ (มีข้อสังเกตว่า พยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันกับจำเลยที่โจทก์กันไว้เป็นพยาน ซึ่งผู้เขียนบันทึกหมายเหตุไว้ท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐๓/๒๕๒๕ หน้า ๑๕๐๑ และคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ นอกจากต้องมีพยานประกอบ) ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๐/๒๕๒๑ วินิจฉัยว่า คำเบิกความของพยานโจทก์สามปากมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยในการกระทำความผิดถือเป็นคำขัดทอดระหว่างผู้กระทำความผิดไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง (ซึ่งน่าจะหมายถึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังลงโทษจำเลย ไม่ใช่ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง เพราะพยานประเภทนี้มีน้ำ

หนักน้อยและศาลอาจรับฟังเป็นพยานได้ดังคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๖๙/๒๕๐๙ และ ๓๖๑๑/๒๕๒๘) ส่วนคำของผู้ที่จำเลยเคยเล่าให้ฟังว่าได้ปล้นทรัพย์รายนี้แต่ไม่ได้ตัวมาสืบ คงมีแต่คำให้การจดไว้ในชั้นสอบสวนเป็นพยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้ดังนี้พยานหลักฐานของโจทก์และพยานแวดล้อมจึงฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง

ฟังสังเกตว่า พยานโจทก์สามปากคือผู้ที่ร่วมกระทำผิดด้วยกันกับจำเลยซึ่งโจทก์กันไว้เป็นพยาน การที่จะรับฟังพยานประเภทนี้ลงโทษจำเลยได้นั้น โจทก์จะต้องมีพยานประกอบ คดีนี้โจทก์คงมีแต่เฉพาะคำให้การในชั้นสอบสวนของผู้ที่จำเลยเล่าให้ฟังว่าได้ปล้นทรัพย์รายนี้แต่ไม่ได้ตัวบุคคลผู้นั้นมาสืบซึ่งรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ จึงไม่ถือเป็นพยานประกอบ นอกจากนี้คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕/๒๕๐๓ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็มีลักษณะทำนองเดียวกัน

- อนึ่ง ถ้าคดีนั้นโจทก์ไม่สืบพยานอื่นประกอบเลย คงมีแต่เฉพาะคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนโดยลำพัง ดังนั้นนอกจากจะรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้แล้ว ก็ไม่อาจฟังเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาหรือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ แม้โจทก์จำเลยจะตกลงยินยอมให้ถือเป็นคำเบิกความของพยานในชั้นศาลด้วยก็ไม่อาจถือเช่นนั้นได้ เพราะมิใช่คำพยานที่เบิกความในศาลต่อหน้าจำเลย เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๐๔/๒๕๔๒ วินิจฉัยว่า ในการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญา โจทก์อ้างคำเบิกความของพยานในคดีแพ่ง โดยไม่นำพยานมาเบิกความนั้น ย่อมถือว่าไม่มีพยานในสำนวนอื่นจะฟังได้ว่าคดีมีมูลแม้มูลกรณีในคดีแพ่งกับคดีอาญานั้นจะเกี่ยวเนื่องกันก็ตาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๖๔/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า แม้จำเลยยอมให้ถือเอาคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเป็นคำเบิกความของพยานในชั้นศาลด้วย ก็ไม่อาจถือได้ว่าคำให้การชั้นสอบสวนนั้นเป็นคำเบิกความของพยานในชั้นศาลได้ เพราะพยานไม่ได้เข้าเบิกความต่อศาลเอง

- นอกจากนั้นในคดีอาญายังมีคำพยานอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีหลักการรับฟังทำนองเดียวกับคำให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวนเช่นที่กล่าวมาแล้วคือ คำเบิกความของพยานในคดีเรื่องก่อน ซึ่งถือเป็นพยานบอกเล่าเช่นเดียวกัน และถ้าโจทก์อ้างเข้ามาโดยไม่มีการนำสืบพยานเช่นว่านั้นก็รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๑๐/๒๕๑๙ ซึ่งวินิจฉัยว่า คำพยานโจทก์ที่เบิกความไว้ในคดีซึ่งผู้ที่เป็นตัวการร่วมกับจำเลยถูกฟ้องนั้น จะนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีนี้ไม่ได้ เพราะการพิจารณาสืบพยานในคดีก่อนไม่ได้กระทำต่อหน้าจำเลยในคดีนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒

- แม้เป็นกรณีที่คู่ความตกลงกันขอให้ศาลวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยถือเอาคำพยานในคดีเรื่องก่อนเป็นหลักวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำผิดของจำเลยก็ไม่ได้เช่นเดียวกัน (เพราะหลักในการพิจารณาคดีอาญาที่จำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาล โจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบพิสูจน์ให้เห็นว่ามีการกระทำความผิดและ

จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น ด้วยการนำสืบพยานในศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น) ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๐/๒๕๕๑ และ ๔๘๖/๒๕๑๘ แต่หลักในเรื่องนี้สำหรับการพิจารณาคดีแพ่งกลับตรงกันข้ามโดยในการพิจารณาคดีแพ่งถ้าคู่ความตกลงกันทำนองเช่นที่กล่าวมานี้ ศาลต้องพิจารณาให้เป็นไปตามข้อตกลงนั้น

๑.๒ กรณีที่ได้ตัวพยานมาเบิกความ

- การที่พยานโจทก์มาเบิกความ แต่กลับคำให้การของตนที่ได้ให้การไว้ในชั้นสอบสวน ในกรณีเช่นนี้การรับฟังคำให้การในชั้นสอบสวนของพยานก็หนักแน่นขึ้น โดยศาลอาจรับฟังคำให้การในชั้นสอบสวนของพยานประกอบการพิจารณาได้ โดยไม่จำเป็นต้องฟังข้อเท็จจริงตามคำเบิกความของพยานเสมอไปโดยพิจารณาตามเหตุผลแต่ละเรื่องไป ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๑๑/๒๕๔๗ วินิจฉัยว่า ศาลอาจรับฟังคำพยานในชั้นสอบสวนประกอบการพิจารณาได้ ไม่มีกฎหมายห้าม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๑๔/๒๕๕๖ วินิจฉัยว่า ศาลไม่จำเป็นต้องฟังข้อเท็จจริงตามคำเบิกความของพยานเสมอไป แต่อาจรับฟังคำให้การชั้นสอบสวนของพยานประกอบการพิจารณาได้ ส่วนจะรับฟังได้เพียงใดหรือไม่ต้องสุดแล้วแต่เหตุผลแต่ละเรื่องไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๓๗/๒๕๒๒ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาฆ่าคนตายปรากฏว่าคำให้การชั้นสอบสวนของพยานโจทก์ที่ได้ตัวมาเบิกความและที่ไม่ได้ตัวมาเบิกความเพราะติดตามหาตัวไม่พบระบุชื่อผู้ยิงว่า นายประทีป สุขเกษม มาในชั้นศาลพยานโจทก์เบิกความว่า คนยิงไม่ใช่จำเลยแต่เป็นคนในร้านตัดเสื้อของจำเลยที่ชื่อประทีป แต่ไม่ทราบนามสกุล ดังนี้ ศาลรับฟังได้ว่านายประทีป สุขเกษม จำเลยคือผู้ยิงตามฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙/๒๕๒๘ วินิจฉัยว่า การวินิจฉัยข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลจะต้องใช้ดุลพินิจซึ่งนำพยานหลักฐานทั้งปวงในสำนวนว่า ควรจะฟังได้เพียงใดหรือไม่ มิใช่ว่าพยานเบิกความอย่างไรแล้วจะต้องรับฟังข้อเท็จจริงตามคำเบิกความของพยานเสมอไป และไม่มีกฎหมายบทใดบัญญัติห้ามมิให้ศาลรับฟังคำให้การชั้นสอบสวนของพยานเป็นข้อประกอบการพิจารณาของศาล ส่วนจะรับฟังได้เพียงใดหรือไม่นั้นก็สุดแล้วแต่เหตุผลเป็นเรื่องๆ ไป

แม้ ส. มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยในการกระทำผิดและศาลพิพากษาลงโทษไปแล้ว แต่ ส. ให้การต่อพนักงานสอบสวนในฐานะพยานมิใช่ผู้ต้องหาหรือจำเลย และศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้อยู่แล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ การที่ศาลรับฟังการให้การชั้นสอบสวนของ ส. พยานโจทก์เป็นข้อประกอบการพิจารณาของศาลจึงไม่เป็นการขัดต่อกระบวนการพิจารณาความ

ส. ถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมดำเนินคดีเกี่ยวกับกัญชาจำนวน ๖๑ กระสอบ ที่ตรวจพบในรถยนต์บรรทุกของกลาง ส. ให้การแก่เจ้าพนักงานตำรวจว่าตนมิใช่เจ้าของหากเป็นเพียงลูกจ้าง

ชนสงฆ์มาให้จำเลยโดยจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของรถยนต์บรรทุกคันเกิดเหตุเป็นผู้ใช้ให้ ส. นารถยนต์คันดังกล่าวไปบรรทุกกัญชาของกลาง และเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยแล้วได้นำจำเลยมาให้ ส. ดูตัว ส. ก็ให้การยืนยันดังเช่นที่เคยให้การไว้ต่อพนักงานสอบสวน แต่เมื่อ ส. เป็นพยานกลับเบิกความโดยมิได้ให้การชักทอดถึงจำเลยและว่าที่ให้การปรักปรำจำเลยในชั้นสอบสวนเพราะโกรธที่จำเลยไม่เคยมาเยี่ยมเยียนในระหว่างถูกจับ ประกอบกับข้อเท็จจริงได้ความว่า ในระหว่างที่ ส. ถูกจับกุมสอบสวนดำเนินคดีเกี่ยวกับกัญชารายนี้ จำเลยได้ให้เพื่อนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจในท้องที่อื่นมาติดต่อกับเจ้าพนักงานตำรวจท้องที่เกิดเหตุเพื่อขอให้คืนรถยนต์บรรทุกของกลางแก่จำเลย โดยจำเลยยอมเสียเงินเป็นค่าตอบแทนให้จำนวนหนึ่ง จนกระทั่งต่อมาจำเลยก็ได้รับรถยนต์บรรทุกของกลางคืน ศาลจึงเชื่อคำให้การชั้นสอบสวนของ ส. พยานโจทก์ว่าจำเลยเป็นผู้ใช้ให้ ส. นารถยนต์คันเกิดเหตุไปบรรทุกกัญชาของกลาง จำเลยมีส่วนเป็นเจ้าของผู้ครอบครองกัญชารายนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๑๕/๒๕๒๘ วินิจฉัยว่า คำให้การชั้นสอบสวนของประจักษ์พยานโจทก์ทั้งสองสอดคล้องตรงกันและได้ให้การหลังเกิดเหตุทันทีโดยไม่มีเวลาคิดไตร่ตรองเพื่อช่วยเหลือปรักปรำผู้หนึ่งผู้ใดเชื่อว่าได้ให้การไปตามความจริงตามที่รับรู้ได้เห็นโดยไม่มีเหตุจงใจ หรือถูกบังคับขู่เข็ญแต่อย่างใด พนักงานสอบสวนจึงได้บันทึกและให้พยานลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน การที่พยานโจทก์ทั้งสองมาเบิกความในชั้นพิจารณาของศาลปฏิเสธว่าจำเลยไม่ได้เป็นคนแทงผู้ตาย ก็คงเพื่อช่วยเหลือจำเลยให้พ้นผิด เชื่อได้ว่าคำให้การชั้นสอบสวนของพยานทั้งสองเป็นความจริงยิ่งกว่าคำเบิกความชั้นศาล ทั้งคำให้การพยานชั้นสอบสวนก็ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไม่ให้รับฟังประกอบเป็นข้อพิจารณาของศาลประการใด เมื่อรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นตลอดจนพฤติการณ์แห่งคดี เช่น จำเลยนำสืบรับว่าก่อนเกิดเหตุได้มีการวิวาทกับผู้ตาย ย่อมมีน้ำหนักมั่นคงฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๕๕/๒๕๒๙ แม้โจทก์ไม่ได้ตัวผู้เสียหายมาสืบหรือประจักษ์พยานไม่ยืนยันว่าจำเลยเป็นคนร้าย ก็มิได้หมายความว่าศาลต้องฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยมิได้เป็นคนร้ายเสมอไป กรณีที่ประจักษ์พยานเบิกความขัดกับคำให้การชั้นสอบสวนโดยปราศจากเหตุผล หากโจทก์มีพยานหลักฐานอื่นก็อาจใช้ประกอบกันเพื่อฟังว่าจำเลยเป็นคนร้ายได้

ในคดีเกิดเหตุ เจ้าพนักงานตำรวจพยาน ล. ประจักษ์พยานขึ้นรถตระเวนหาคนร้ายปล้นทรัพย์ในบริเวณที่เกิดเหตุเมื่อนาย ล. พบจำเลยทั้งสามก็ชี้ให้เจ้าพนักงานตำรวจจับทันทีโดยยืนยันว่าเป็นคนร้ายแสดงว่านาย ล. จำคนร้ายได้แม่นยำว่าเป็นจำเลยทั้งสาม เมื่อจับก็ยึดได้มีดปลายแหลมและสร้อยคอนากของผู้เสียหายที่คนร้ายได้ไปจากจำเลยที่ ๓ เป็นของกลาง ดังนั้นโทษจำเลยทั้งสามได้

๒. คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน

คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนที่จะรับฟังยืนยันจำเลยได้นั้น จะต้องได้ความว่า จำเลยให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนด้วยความสมัครใจ มิใช่เกิดจากการจูงใจมีคำมั่นสัญญา

ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น อันเป็นการไม่ชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๕ และมาตรา ๒๒๖ แต่การรับฟังคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนซึ่งจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาลมาใช้ลงโทษจำเลย โจทก์ต้องมีพยานประกอบด้วย โดยพยานประกอบต้องมีลักษณะ ๒ ประการ (ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๖๒/๒๕๑๔) กล่าวคือ

ก. ต้องไม่ใช่คำของพยานงานสอบสวนผู้สอบสวนคำรับนั้นซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคำรับ ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕/๒๕๐๓ ที่กล่าวไว้ในเรื่องคำให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวน

ข. เป็นพยานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของจำเลย โดยอาจเป็นประจักษ์พยานหรือพยานเหตุผลแวดล้อมกรณีที่เกิดให้เห็นว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

อย่างไรก็ดีการที่จะเชื่อหรือรับฟังพยานประกอบเป็นความจริงได้เพียงใดหรือไม่นั้นเป็นปัญหาข้อเท็จจริงอีกส่วนหนึ่งอันเป็นเรื่องของการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

- ถ้าพยานประกอบฟังไม่ได้ ลำพังแต่เฉพาะคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนก็รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๓๔/๒๕๑๖ วินิจฉัยว่า คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนเป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่งของโจทก์ ชั้นพิจารณาจำเลยให้การปฏิเสธเมื่อพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบยังไม่พอฟังว่าจำเลยกระทำความผิด จะฟังแต่คำรับในชั้นสอบสวนลงโทษจำเลยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๒๔/๒๕๑๙ วินิจฉัยว่า เมื่อพยานหลักฐานของโจทก์ในชั้นศาลฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ ลำพังแต่เพียงคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลยซึ่งจำเลยทุกคนต่างปฏิเสธในชั้นพิจารณา ไม่อาจนำมาฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๑๓/๒๕๒๓ วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่มีพยานรู้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับการกระทำของจำเลย นาย จ. ซึ่งอ้างว่าจำเลยใช้ให้นาเชิดปลอมไปขึ้นเงิน โจทก์ก็มิได้นำมาสืบคงส่งแต่บันทึกคำให้การชั้นสอบสวนของนาย จ. ซึ่งเป็นเพียงพยานบอกเล่า รับฟังไม่ได้ว่าจำเลยร่วมกับนาย จ. กระทำผิด คดีนี้จำเลยให้การปฏิเสธ เมื่อพยานหลักฐานอื่นของโจทก์รับฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นผู้ร่วมกระทำผิดแล้ว ลำพังคำรับของจำเลยในชั้นสอบสวนย่อมรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๑๓-๒๘๑๔/๒๕๒๓ วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่มีประจักษ์พยาน คงมีแต่คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน และบันทึกนาชีสถานที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพอันเป็นพยานประกอบเพียงอย่างเดียวเท่านั้น (บันทึกนาชีสถานที่เกิดเหตุน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของคำรับ) เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาคดีก็ลงโทษจำเลยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๔๘/๒๕๒๔ วินิจฉัยว่า ว. ประจักษ์พยานของโจทก์เป็นชาวนวนอพยพไปอยู่ในประเทศที่สามไม่ได้มาเบิกความในศาล จึงรับฟังคำให้การชั้นสอบสวนของ ว. ไม่ได้ เพราะการพิจารณาและสืบพยานในศาลต้องทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยเว้นแต่ที่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ และวินิจฉัยว่าจำเลยรับสารภาพชั้นสอบสวน แต่ให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณา โจทก์ต้องสืบให้เห็นว่าจำเลยกระทำความผิดตั้งฟ้อง เมื่อพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมายังไม่พอพียงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ก็ต้องยกฟ้องโจทก์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ และมาตรา ๒๒๗

ข้อสังเกต คดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้นนี้ปรากฏว่าจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่ให้การปฏิเสธในชั้นศาล โจทก์มีนาย ว. ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันกับจำเลยที่โจทก์กันไว้เป็นพยานแต่ไม่ได้ตัวนาย ว. มาเบิกความ โจทก์คงส่งเฉพาะคำให้การชั้นสอบสวนของนาย ว. ซึ่งเป็นเพียงพยานบอกเล่า รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ จึงไม่ถือเป็นพยานประกอบ ดังนั้น คำพิพากษาของจำเลยในชั้นสอบสวนย่อมรับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้

- กรณีที่ศาลรับฟังพยานหลักฐานของโจทก์ประกอบคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนลงโทษจำเลย ปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๒/๒๕๔๘ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๑๕/๒๕๑๙ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕๐/๒๕๒๑ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๘๑/๒๕๒๒ ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ๑.๑ ที่เกี่ยวกับคำให้การของพยานโจทก์ในชั้นสอบสวนกรณีที่ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความ นอกจากนี้ยังมี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๙/๒๕๐๘ วินิจฉัยว่า คำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวนใช้ยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาของศาลได้ หากมีพยานหลักฐานประกอบฟังได้ว่า จำเลยให้การรับสารภาพโดยสมัครใจและตามความสัจจริง

คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนชั้นศาลจำเลยให้การปฏิเสธลอยๆ และเมื่อโจทก์นำพยานสอบสวนเข้าเบิกความเป็นพยานโจทก์ประกอบคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนที่โจทก์อ้าง จำเลยก็ได้ถามค้านให้เห็นว่าจำเลยไม่เคยให้การรับสารภาพ คำให้การชั้นสอบสวนที่โจทก์อ้างมิใช่ลายมือของจำเลยการที่จำเลยนำสืบภายหลังว่าคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยเขียนด้วยน้ำหมึก ส่วนที่โจทก์อ้างใช้พิมพ์ดีดและไม่ใช่ลายมือชื่อของจำเลย จึงเป็นการนำสืบข้างเดียวไม่มีน้ำหนัก ศาลฟังพยานหลักฐานของโจทก์ประกอบคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนลงโทษจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๗๒/๒๕๑๐ วินิจฉัยทำนองเดียวกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๙/๒๕๐๘ ว่า คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนอาจใช้ยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาของศาลได้ หากมีพยานหลักฐานประกอบฟังได้ว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยสมัครใจและตามความสัจจริง

คดีนี้จำเลยถูกฟ้องในข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา จำเลยให้การปฏิเสธชั้นศาลโจทก์ไม่มีประจักษ์พยานแต่มีคำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวนรับว่าจำเลยเป็นคนยิงผู้ตายโดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิด พฤติการณ์ในการกระทำความผิดตั้งแต่ต้นจนจบโดยละเอียดและมีผู้กำกับการตำรวจกับพนักงานสอบสวนมาเบิกความรับรองว่าจำเลยได้ให้การโดยสมัครใจ ได้พาไปชี้ที่เกิดเหตุและถ่ายภาพไว้ด้วย นอกจากจะบันทึกคำให้การรับสารภาพของจำเลยไว้เป็นหนังสือแล้ว ยังได้

บันทึกเสียงคำรับสารภาพของจำเลยไว้มาเปิดให้ศาลฟังด้วย นอกจากนี้โจทก์ยังมีพยานบุคคลประกอบอีกว่าได้พบเห็นจำเลยในเวลาก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ณ บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่เกิดเหตุ ดังนั้น ศาลรับฟังคำรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยประกอบกับพยานแวดล้อมเหล่านั้นลงโทษจำเลยได้แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานก็ตาม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๕๖/๒๕๑๕ วินิจฉัยว่า แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยร่วมกันประทุษร้าย กระทำอนาจาร ปล้นทรัพย์ และฆ่าผู้ตาย แต่โจทก์ก็มีคำให้การรับสารภาพของจำเลยชั้นสอบสวนต่อหน้านายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ว่าจำเลยได้ร่วมกระทำความผิดดังกล่าวต่อผู้ตายโดยละเอียด จำเลยได้ชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำให้การรับสารภาพ ให้ถ่ายภาพไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าประชาชนเป็นจำนวนมาก และยังมีพยานที่รู้เห็นก่อนเกิดเหตุและรู้เห็นหลังเกิดเหตุมาเบิกความประกอบมีเหตุผลน่าเชื่อพยานแวดล้อมกรณีของโจทก์ฟังประกอบคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยได้แน่ชัดว่า จำเลยให้การด้วยความสมัครใจและตามความสัตย์จริง คำให้การรับสารภาพของจำเลยชั้นสอบสวนจึงใช้ยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาของศาลได้ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๗๒/๒๕๑๐ คดีของโจทก์รับฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๔๐/๒๕๑๕ วินิจฉัยว่า แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นจำเลยใช้ปืนยิงผู้ตาย แต่โจทก์มีพยานแวดล้อมกรณีก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ โดยหลังจากเสียงปืนดังขึ้นแล้วพยานโจทก์เห็นจำเลยถือปืนวิ่งออกจากที่เกิดเหตุไปที่ถนนเพชรเกษมพบตำรวจจราจรวิทย์ จำเลยมอบปืนให้ตำรวจ ชั้นสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวน นำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำให้การรับสารภาพ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำแผนที่เกิดเหตุและบันทึกการนำชี้ไว้ คำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยกับผู้ตายและพฤติการณ์ที่จำเลยยิงผู้ตายตั้งแต่ต้นจนจบโดยละเอียด เชื่อได้ว่าจำเลยให้การด้วยความสมัครใจและตามความสัตย์จริง จึงรับฟังคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนประกอบกับพยานแวดล้อมดังกล่าวลงโทษจำเลยฐานฆ่าผู้ตายโดยเจตนาได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๑/๒๕๓๑ วินิจฉัยว่า จำเลยรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนพร้อมกับนายเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมไปตรวจค้นและยึดเครื่องยนต์และชิ้นส่วนอุปกรณ์ของรถจักรยานยนต์ผู้เสียหายได้เป็นของกลาง คำรับสารภาพของจำเลยดังกล่าวแม้จะเป็นเพียงพยานบอกเล่า แต่เมื่อนำมาฟังประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้จับกุมและสอบสวน พยานหลักฐานของโจทก์จึงมีน้ำหนักรับฟังลงโทษจำเลยในข้อหาความผิดฐานลักทรัพย์ได้

คดีนี้จำเลยกับพวกถูกจับกุมในข้อหาช่องโจร จำเลยกับนายประเสริฐ รับสารภาพว่าเคยลักรถจักรยานยนต์จากที่เกิดเหตุ โดยจำเลยเป็นคนลักมาแล้วจำเลยกับนายประเสริฐได้แยกชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ดังกล่าวและเก็บชิ้นส่วนต่าง ๆ ไว้ที่บ้านนายประเสริฐ จำเลยนำเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมไปตรวจค้นบ้านนายประเสริฐ พบเครื่องรถจักรยานยนต์ ชิ้นส่วนอุปกรณ์รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายที่ถูกลักไปและเครื่องมืออีกจำนวนหนึ่งจึงยึดไว้เป็นของกลาง ในชั้นสอบสวนจำเลยก็ให้การรับสารภาพเช่นที่กล่าวนั้นทั้งยังนำชี้สถานที่เกิดเหตุให้บันทึกการนำชี้และถ่ายภาพประกอบไว้ แม้คดีนี้

โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็น แต่จำเลยก็นำเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมไปตรวจค้นและยึดเครื่องยนต์ผู้เสียหายได้เป็นของกลางตามคำรับของจำเลย คำรับสารภาพของจำเลยดังกล่าวย่อมรับฟังในฐานะเป็นพยานประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ผู้จับกุมและสอบสวนจำเลย ลงโทษจำเลยได้

ข. การรับฟังพยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันที่โจทก์กันไว้เป็นพยาน

เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๒ ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน และบางครั้งเป็นการยากแก่พนักงานสอบสวนที่จะหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดของจำเลย จึงจำเป็นต้องกันผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันเป็นพยาน เพราะผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันที่โจทก์กันไว้เป็นพยานมิได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยด้วย จึงไม่ต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามพยานประเภทนี้มีน้ำหนักน้อยและศาลอาจรับฟังเป็นพยานได้ ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๖๙/๒๕๐๙ ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อเจ้าพนักงานจับ ส. ส. ให้การว่าจำเลยและ ส. ไปทำการปล้น พนักงานสอบสวนกัน ส. ไว้เป็นพยาน และ ส. เบิกความยืนยันข้อความดังกล่าว ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคำของ ส. ซึ่งเป็นผู้กระทำผิดและโจทก์กันไว้เป็นพยานเป็นคำพยานที่รับฟังได้ แต่มีน้ำหนักน้อย

อนึ่ง การที่จะรับฟังพยานประเภทนี้ลงโทษจำเลยได้นั้น โจทก์จะต้องมีพยานประกอบด้วย โดยพยานประกอบต้องมีลักษณะรวม ๒ ประการคือ

๑. ไม่ใช่คำของผู้กระทำผิดอีกคนหนึ่งหรือหลายคนที่ถูกกันไว้เป็นพยานด้วยเหมือนกัน
๒. เป็นพยานอื่นนอกจากคำของผู้กระทำผิดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยได้เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยอาจเป็นประจักษ์พยานหรือพยานเหตุผลแวดล้อมกรณี ซึ่งสนับสนุนคำของผู้กระทำผิดด้วยกันในข้อสำคัญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคแรก

พยานประกอบต้องมีลักษณะพร้อมทั้งสองประการดังกล่าวแล้วจึงจะเป็นพยานประกอบโดยถูกต้อง แต่การที่จะเชื่อหรือรับฟังพยานทั้งหมดเป็นความจริงได้เพียงใดนั้นย่อมเป็นปัญหาข้อเท็จจริงอีกส่วนหนึ่ง มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่รับฟังพยานประเภทนี้ และพยานประกอบวินิจฉัยลงโทษจำเลย ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๑/๒๕๔๖ วินิจฉัยว่า คดีลักทรัพย์ ถ้าเพียงแต่กันผู้ต้องหาด้วยกันมาเป็นพยานโจทก์ ๒ ปาก คดีไม่มีน้ำหนักพอที่จะลงโทษจำเลยได้ แต่ถ้าหากโจทก์มีเจ้าทรัพย์และพนักงานสอบสวนประกอบว่า จำเลยได้รับสารภาพในชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ ทั้งได้รับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนต่อหน้าเจ้าทรัพย์ด้วย คดีก็ฟังลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๐๑/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า คำเบิกความของผู้ที่ร่วมกระทำผิดด้วยกันที่พนักงานสอบสวนกันไว้เป็นพยานนั้น มีน้ำหนักน้อย ถ้ามีพยานประกอบก็รับฟังลงโทษจำเลยได้และว่า คำเบิกความของพยานโจทก์ผู้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน และการที่จำเลยนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพชั้นสอบสวน รับฟังลงโทษจำเลยฐานปล้นทรัพย์ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๖๑/๒๕๓๐ วินิจฉัยว่า คำเบิกความของ ณ. พยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับจำเลย แต่โจทก์กันไว้เป็นพยานนั้นรับฟังได้ แต่มีน้ำหนักน้อย เมื่อปรากฏว่าคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยทั้งห้าได้กล่าวถึงพฤติการณ์ในการปล้นทรัพย์และทำร้ายผู้ตายแล้วนำทรัพย์ไปแบ่งกันโดยละเอียด ตรงกับคำเบิกความของ ณ. ทั้งจำเลยที่ ๑ ยังนำถุงผ้าขนหนูสำหรับใส่สิ่งต่าง ๆ ของผู้ตายไปมอบให้พนักงานสอบสวนเป็นของกลาง การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของจำเลยทั้งห้ากระทำต่อหน้าประชาชนจำนวนมากและยอมให้ถ่ายวิดีโอประกอบคดี แสดงว่าจำเลยทั้งห้าให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ จึงเป็นพยานหลักฐานประกอบคำเบิกความของ ณ. และพยานแวดล้อมของโจทก์ให้ฟังได้ว่า จำเลยทั้งห้ากับพวกร่วมกันปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นตาย

อย่างไรก็ดี หากพยานประกอบฟังไม่ได้ ลำพังแต่คำเบิกความของผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันที่โจทก์กันไว้เป็นพยาน คดีก็รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๕/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า โจทก์มีประจักษ์พยานปากเดียว ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยแต่ถูกกันไว้เป็นพยาน ขาดพยานหลักฐานอื่นซึ่งควรนำมาประกอบคดี พยานหลักฐานของโจทก์ตกอยู่ในข่ายสงสัย จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๐/๒๕๒๑ วินิจฉัยว่า คำเบิกความของพยานโจทก์ ๓ ปากมีส่วนเกี่ยวข้องกับในการกระทำผิด ถือเป็นข้อขัดท้อระหว่างผู้กระทำผิด ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง (น่าจะหมายถึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังลงโทษจำเลย) ส่วนคำของผู้ที่จำเลยเคยเล่าให้ฟังว่าได้ปล้นทรัพย์รายนี้แต่ไม่ได้ตัวมาสืบ คงมีแต่คำให้การจذไว้ในชั้นสอบสวน เป็นพยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้ ดังนี้ พยานหลักฐานของโจทก์และพยานแวดล้อมจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำผิดตามฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐๓/๒๕๒๕ วินิจฉัยว่า โจทก์มี ก. ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันกับจำเลยที่โจทก์กันไว้เป็นพยานเบิกความว่าจำเลยเป็นผู้จ้าง ก. ให้นำเชืคลอมไปขึ้นเงิน โดยจำเลยได้ว่าจ้างรถแท็กซี่ของ จ. ให้ ก. โดยสารไปติดต่อธนาคาร แต่ จ. คนขับรถแท็กซี่พยานประกอบของโจทก์เบิกความว่าคนที่ว่าจ้างจะใช่จำเลยหรือไม่จำไม่ได้ ทั้งลายมือที่เขียนในใบเบิกสมุดเชืคลอมในเชืคลอม โจทก์ก็นำสืบไม่ได้ว่าเป็นลายมือของจำเลย เมื่อพยานประกอบฟังไม่ได้ ลำพังแต่คำเบิกความของ ก. ผู้ร่วมกระทำผิดที่โจทก์กันไว้เป็นพยานก็ไม่อาจรับฟังลงโทษจำเลยได้

การสืบพยานไว้ก่อน

สุรัตน์ ศรีอนุพันธ์*

กระบวนการพิจารณาพิเศษประเภทหนึ่งที่ศาลอาญาปฏิบัติอยู่เสมอในขณะนี้ ก็คือ “การสืบพยานไว้ก่อน” ซึ่งการสืบพยานไว้ก่อนที่กล่าวในที่นี้หมายถึงเฉพาะกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ เท่านั้น ไม่รวมถึงกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๐๑

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ บัญญัติว่า “ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานบุคคลซึ่งจะต้องนำมาสืบในภายหน้าจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ยากแก่การนำมาสืบ พนักงานอัยการโดยตนเองหรือได้รับคำร้องขอจากพนักงานสอบสวน จะนำผู้ต้องหา มาศาลและยื่นคำร้องต่อศาลโดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยานนั้นไว้ทันทีก็ได้

เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นนั้น ให้ศาลสืบพยานนั้นทันที ในการนี้ ผู้ต้องหาจะซักค้าน หรือตั้งทนายซักค้านพยานนั้นด้วยก็ได้ และในกรณีที่ผู้ต้องหานั้นถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่ง หากมีการฟ้องคดี จะเป็นคดีซึ่งจำเลยมีสิทธิขอให้ศาลตั้งทนายให้ตามมาตรา ๑๗๓ ก่อนเริ่มสืบพยานดังกล่าว ให้ศาลถามผู้ต้องหาว่ามีทนายหรือไม่ ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการ หากศาลเห็นว่าศาลตั้งทนายให้ทันที ก็ให้ศาลตั้งทนายให้และดำเนินการสืบพยานนั้นทันทีแต่หากศาลเห็นว่าไม่สามารถตั้งทนายหรือผู้ต้องหาไม่อาจตั้งทนายได้ทันที ก็ให้ศาลซักถามพยานนั้นให้แทน

คำเบิกความของพยานดังกล่าวให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าผู้ต้องหา

ถ้าต่อมาผู้ต้องหานั้นถูกฟ้องเป็นจำเลยในการกระทำความผิดอาญานั้น ก็ให้รับฟังคำพยานดังกล่าวในการพิจารณาคดีนั้นได้

ในกรณีที่ผู้ต้องหาเห็นว่า หากตนถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว บุคคลซึ่งจะต้องนำมาสืบเป็นพยานของตนจะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรอันเป็นการยากแก่การที่จะนำบุคคลนั้นมาสืบในภายหน้าผู้ต้องหาดังกล่าวจะยื่นคำร้องต่อศาลโดยแสดงเหตุผลความจำเป็นเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานบุคคลนั้นไว้ทันทีก็ได้

เมื่อศาลพิจารณาเห็นสมควร ก็ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานนั้นและแจ้งให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องทราบ ในการสืบพยานดังกล่าว พนักงานสอบสวนหรือพนักงาน

* อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา

งานอัยการแล้วแต่กรณี มีสิทธิที่จะชักคำพยานนั้นได้ และให้นำความในวรรคสามและวรรคสี่มาใช้บังคับ”

ตามธรรมชาติการสืบพยานหลักฐานนั้น เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาหลังจากที่โจทก์ได้ฟ้องจำเลยต่อศาลแล้ว แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ นี้ เป็นบทบัญญัติไว้เป็นกรณีพิเศษให้มีการสืบพยานไว้ก่อนโจทก์ยื่นฟ้องคดีได้ ซึ่งการสืบพยานไว้ก่อนตามมาตราดังกล่าวนี้ส่วนมากมักจะเป็นกรณีพยานบุคคลนั้นเป็นชาวต่างประเทศซึ่งเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยหรือเดินทางเข้ามาทำธุรกิจชั่วคราวในประเทศไทยแล้วจะเดินทางกลับหรือเดินทางออกไปจากประเทศไทยก่อนที่จะมีการฟ้องคดีที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด หรือพยานนั้นอาจเป็นคนไทยแต่จะต้องออกเดินทางไปจากประเทศไทยเพื่ออยู่ประจำในต่างประเทศ หรือจะต้องไปเรียนหนังสือต่างประเทศเป็นเวลานานดังนี้เป็นต้น ซึ่งการสืบพยานไว้ก่อนเช่นว่านี้ แยกออกได้เป็น ๒ กรณีคือ

ก. การสืบพยานของฝ่ายพนักงานอัยการ

ข. การสืบพยานของฝ่ายผู้ต้องหา

สำหรับการสืบพยานของฝ่ายพนักงานอัยการนั้น จะเกิดขึ้นโดยพนักงานอัยการนั่นเอง หรือโดยพนักงานอัยการนั้นได้รับคำร้องขอจากพนักงานสอบสวน จะนำผู้ต้องหามาศาลแล้วยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งจะเป็นศาลแขวง ศาลจังหวัด หรือศาลอาญา ก็แล้วแต่การกระทำผิดของผู้ต้องหานั้นอยู่ในอำนาจของศาลใด โดยคำร้องของพนักงานอัยการจะต้องระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด บทกฎหมายที่ระบุเป็นความผิดหรือข้อหาโทษพร้อมทั้งเหตุผลที่จะต้องสืบพยานไว้ก่อน ดังเช่นอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๑ เวลากลางวัน ผู้ต้องหานี้กับพวกอีกคนหนึ่งมีปืนสั้นเป็นอาวุธได้กระทำการชิงทรัพย์เงินสดและกล้องถ่ายรูป รวมเป็นราคาทรัพย์สิน ๑๐,๐๐๐ บาท ของนาย เอ. และนาง บี. ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวอเมริกัน ผู้ต้องหาถูกจับได้ในวันเกิดเหตุตนเอง การกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ แต่เนื่องจากนาย เอ. และนาง บี. จะต้องเดินทางออกจากประเทศไทยเพื่อเดินทางไปยังประเทศญี่ปุ่นในวันพรุ่งนี้ (หรือในเร็ววันนี้) ขอให้ศาลมีคำสั่งให้สืบพยาน นาย เอ. และ นาง บี. ไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ พร้อมกับการยื่นคำร้องเช่นว่านี้ พนักงานอัยการก็จะยื่นบัญชีพยานระบุ นาย เอ. และ นาง บี. เป็นพยานมาพร้อมกับคำร้องด้วย

เมื่อศาลได้รับคำร้องของพนักงานอัยการดังกล่าวมาข้างต้น ก็จะพิจารณาคำร้องนั้น หากเห็นว่าเหตุสมควรก็จะมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานนั้นไว้ก่อน โดยเรียกพนักงานอัยการและผู้ต้องหาเข้าห้องพิจารณาพร้อมกับจำเลยสำเนาคำร้องและสำเนาบัญชีระบุพยานให้แก่ผู้ต้องหา แล้วออกนั่งพิจารณาสืบพยานไป โดยก่อนสืบพยานหากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้วศาลจะต้องตั้งทนายให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๓ ก็จะต้องสอบถามผู้ต้องหาว่าต้องการทนายหรือไม่ หากผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายก็ดำเนินการสืบพยานไปได้ หากผู้ต้องหาต้องการและศาลเห็นว่าสามารถตั้งทนายให้ผู้ต้องหาได้ทัน ศาลก็จะตั้งทนายให้ ถ้าหากศาลเห็นว่าไม่สามารถตั้งทนายให้ทันหรือผู้ต้องหาจะหาทนายเองแต่ผู้ต้องหาก็คงไม่สามารถตั้งทนายได้ทัน ศาลก็จะแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่าจะถามพยานให้

แทน แล้วดำเนินการสืบพยานนั้นไปทันที ซึ่งการสืบพยานก็ดำเนินการไปตามปกติ คือให้พนักงานอัยการถามพยานนั้นก่อน กรณีผู้ต้องหาไม่ทนายก็จะให้ทนายของผู้ต้องหาขึ้นซักค้าน หากเป็นกรณีผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายก็จะให้ผู้ต้องหาซักค้านพยานนั้นเองหรือศาลซักถามพยานนั้นแทนแล้วแต่กรณี

เมื่อสืบพยานนั้นจบปากแล้ว ศาลก็จะอ่านคำพยานนั้นให้พยานฟังต่อหน้าผู้ต้องหาและให้พยานและผู้ต้องหาพร้อมทั้งพนักงานอัยการลงชื่อไว้ หากระหว่างการสืบพยานมีการอ้างเอกสารใดเป็นพยาน ศาลก็จะสั่งรวมสำนวนไว้ แล้วมีคำสั่งให้เก็บสำนวนการสืบพยานนั้นไว้ดำเนินการต่อไป และเมื่อผู้ต้องหานั้นถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว พยานที่สืบไว้นั้นรับฟังในการพิจารณาคดีนั้นได้

ส่วนการสืบพยานของฝ่ายผู้ต้องหานั้น ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการสืบพยานของฝ่ายพนักงานอัยการ คือ เมื่อผู้ต้องหาเห็นว่าหากตนถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว บุคคลซึ่งจำเป็นจะต้องนำมาสืบเป็นพยานของตนจะต้องเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรยากแก่การที่จะนำบุคคลนั้นมาสืบในภายหลัง ผู้ต้องหานั้นอาจยื่นคำร้องต่อศาลโดยแสดงเหตุผลและความจำเป็นพร้อมกับยื่นบัญชีระบุพยานเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานบุคคลนั้นไว้ก่อนได้

เมื่อศาลได้รับคำร้องของผู้ต้องหาดังกล่าวแล้ว หากเห็นเป็นการสมควรก็ให้มีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานของผู้ต้องหาเช่นว่านั้นโดยแจ้งให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งในการสืบพยานดังกล่าวพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีสิทธิที่จะซักค้านพยานนั้นได้เมื่อสืบเสร็จแล้วศาลก็จะอ่านคำพยานนั้นให้พยานฟังต่อหน้าผู้ต้องหาและพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วจะให้พยานนั้น ผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ลงชื่อไว้ ต่อมาเมื่อผู้ต้องหานั้นถูกฟ้องเป็นจำเลยในการกระทำผิดอาญาก็ให้รับฟังคำพยานดังกล่าวในการพิจารณาคดีนั้นเช่นเดียวกับพยานของฝ่ายพนักงานอัยการ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ นี้ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดย มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อเป็นการแก้ไขข้อขัดข้องในการสืบพยานบุคคลซึ่งจะต้องเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรอันยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง โดยให้มีการสืบพยานบุคคลนั้นไว้ล่วงหน้าได้ทันทีก่อนฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งนับว่าเป็นมาตรการใหม่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้กระทำผิดได้รับผลกระทบที่ตนได้ก่อขึ้น จึงนับว่าบทบัญญัตินี้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง

-----○-----

ใครมีสิทธิรับมรดก

*
พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา

เมื่อเจ้ามรดกตาย ปัญหาที่มีอยู่เสมอคือการแบ่งมรดกของเจ้ามรดกให้แก่ทายาททายาทในระดับใดจะมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในมรดกและจะได้เท่าใด แต่มักจะเถียงว่าตัวเองมีสิทธิได้มากกว่าบุคคลอื่นบ้างหรือว่าบางคนไม่มีสิทธิบ้างเป็นต้น ก่อให้เกิดเป็นปัญหามาสู่ศาลเสมอ

ดังนั้น หากบุคคลใดเข้าใจในเรื่องสิทธิในการรับมรดกแล้วก็จะช่วยให้ลดปัญหาที่จะโต้เถียงกันในเรื่องนี้ไปเป็นอันมาก จึงเสนอเรื่องง่าย ๆ เบื้องต้นของการแบ่งมรดกให้แก่ทายาทโดยทั่ว ๆ ไป เพื่อประโยชน์ที่จะใช้งานทางปฏิบัติได้อย่างง่าย ๆ ดังนี้

๑. ทายาทได้แก่ใครบ้าง

สำหรับทายาทของผู้ตายนี้ มีกำหนดได้ว่ามีใครบ้าง ก็ต้องมองดูจากเจ้ามรดกไปเริ่มจากญาติใกล้ชิดตัวเจ้ามรดกไปจนถึงห่างออกไป และก็รวมถึงคู่สมรสของเจ้ามรดกด้วย หรือเจ้ามรดกจะทำเป็นหนังสือกำหนดว่าเมื่อตายลงแล้ว ให้มรดกของตนตกได้แก่ใครก็ได้จะนั้นจึงแบ่งทายาทออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ คือ ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย หมายความว่าพวกนี้กฎหมายกำหนดเลยว่าได้แก่ใครบ้าง เช่น บุตรของผู้ตาย บิดามารดาของผู้ตาย คู่สมรสของผู้ตายนี้ พวกนี้พอเจ้ามรดกตายปั๊บก็ได้ปั๊บทันทีตั้งที่กล่าวแล้ว ทายาทประเภทนี้เรียกกันว่าทายาทโดยธรรม ซึ่งประกอบด้วยทายาทที่เป็นญาติ เช่น ผู้สืบสันดานอันได้แก่บุตรของผู้ตาย เป็นต้น และทายาทที่เป็นคู่สมรสคือภริยาหรือสามีของผู้ตาย อีกประเภทหนึ่งคือ ทายาทที่มีสิทธิตามพินัยกรรม คือ เป็นเรื่องของผู้ตายทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ ซึ่งอาจเป็นคนอื่นก็ได้ คือจะทายาทให้ใครแม้ไม่ใช่ญาติของตนก็ได้ เรียกทายาทประเภทนี้กันว่า ผู้รับพินัยกรรม

๒. ทายาทโดยธรรมได้แก่ใครบ้าง

ทายาทโดยธรรมแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ทายาทที่เป็นญาติ กับ ที่เป็นคู่สมรส ที่เป็นญาติ ได้แก่ ญาติของผู้ตายต่อไปนี้ เรียงลำดับกันจากใกล้ชิดสนิทที่สุด

(๑) ผู้สืบสันดาน

(๒) บิดามารดา

(๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

(๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

* ผู้พิพากษาศาลหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ราชการศาลฎีกา อัยการ

(๕) ปู่ ยา ตา ยาย

(๖) ลุง ป้า น้า อา

เช่น นาย ก. มีบุตรสองคนได้แก่ นาย ข. และนาย ค. และมีบิดามารดาได้แก่ นายเอก นางโท มีพี่น้องเกิดจากนายเอก นางโท คือ นายดำ นายแดง ดังนี้ หากนาย ก. ตาย ทายาทโดยธรรมของ นาย ก. ที่ยังมีชีวิตอยู่ลำดับที่ ๑ ผู้สืบสันดาน ก็คือ นาย ข. นาย ค. บุตรของนาย ก. ลำดับที่ ๒ บิดามารดา ก็คือ นายเอก นางโท บิดามารดาของนาย ก. ลำดับที่ ๓ พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ก็คือ นายดำ นายแดง พี่ชายน้องชายของ นาย ก. ฉะนั้นเมื่อกกล่าวถึงทายาทที่เป็นญาติก็จะมีถึงหกลำดับนี้เท่านั้น หากจากนี้ไปก็ไม่ใช่ทายาทแล้ว แต่จะได้รับส่วนแบ่งมรดกทุกลำดับหรือไม่ ต้องดูกันต่อไปอีกชั้นหนึ่งเมื่อกล่าวถึงทายาทของผู้ตายก็ต้องเอาผู้ตายเป็นหลักคือศูนย์กลาง ดังตัวอย่างที่ยกขึ้นก็จะเห็นได้ง่าย ๆ

ส่วนทายาทที่เป็นคู่สมรสยิ่งง่ายใหญ่ คือสามีหรือภรรยาของผู้ตายนั่นเอง ทายาทประเภทนี้ถือว่าอยู่ในลำดับเดียวกับทายาทที่เป็นญาติทุกลำดับ คือ มีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายตลอด เช่น ขณะนาย ก. ตาย มีลูกสองคน และมีนางแดงเป็นภรรยา ถือว่าผู้ตายมีทายาทโดยธรรม คือลูกสองคน และนางแดงภรรยาผู้ตายมีสิทธิได้รับมรดก หรือขณะที่ นาย ก. ตายมีทายาทลำดับที่ ๖ คือ ลุง ป้า น้า อา ของผู้ตายยังมีชีวิตอยู่ และมีนางแดงภร่ายังมีชีวิตอยู่ ฉะนั้นทายาทของผู้ตายได้แก่ ลุง ป้า น้า อา และนางแดงภรรยาซึ่งมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งมรดก แต่กรณีหลังนี้นางแดงก็จะได้รับส่วนแบ่งมากขึ้นเท่านั้น

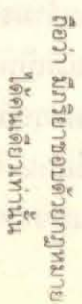
๓. การแบ่งมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรมแบบง่าย ๆ ทำอย่างไร

เรื่องการแบ่งมรดกที่ดีหรือใครเป็นทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิในมรดกนั้นก็ดี หากใครรู้ตัวตนมีสิทธิหรือไม่เพียงใด ก็จะเป็นการดี ถ้ารู้ว่ามีสิทธิแล้ว ก็จะได้ขีดซ้ายไปไม่มายุ่งกับเขา หรือผู้มีสิทธิถ้ารู้ว่าตนจะได้แบ่งเท่าใดก็ดี อีกเช่นกัน ไม่ต้องมาแย่งชิงกัน หรือไม่ใช่เลือกเอาแต่ของดี ๆ เช่น จะเอาบ้านหลังนั้นบ้างล่ะ ที่ดินแปลงโน้นบ้างล่ะ ซึ่งโดยแท้ที่จริงแล้วทายาทที่มีสิทธิทุกคน ถือว่าเป็นเจ้าของมรดกร่วมกันทุกชิ้นแม้เข็มเล่มเดียวของเจ้ามรดก ทายาทก็เป็นเจ้าของร่วมกันจนกว่าจะได้แบ่งกันแล้วเสร็จ จึงจะถือว่าที่แบ่งให้ใครไปแล้วเป็นของคนนั้น

๔. ทายาทลำดับใดได้รับส่วนแบ่งอย่างไร

ตามแผนผังต่อไปนี้ก็เป็นวิธีการแบ่งว่าเขาแบ่งมรดกกันอย่างไร โดยให้หลักทั่ว ๆ ไปก่อนว่า ทายาทที่เป็นญาติซึ่งมีอยู่ ๖ ลำดับ นับแต่ผู้สืบสันดานไปจนถึง ลุง ป้า น้า อา นั้น หากทั้ง ๖ ลำดับ ยังมีชีวิตอยู่ ก็เชื่อว่าจะมีสิทธิรับมรดกทุกคนไม่ เพียงแต่อยู่ในข่ายหรือเป็นทายาทที่อยู่ใกล้ตัวเจ้ามรดกน้อยเท่านั้น เรียกว่าพอมีความหวังหรือได้ลุ้นบ้าง ถ้าหากให้มีสิทธิพร้อมกันทั้ง ๖ ลำดับ แบ่งเสร็จสรรพก็อาจได้คนละหกสลึงเท่านั้น จึงสำคัญไปกว่าทายาทที่อยู่ลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย เว้นแต่ (๑) กับ (๒) ไม่ตัดกัน ก็เอาเจ้ามรดกเป็นศูนย์กลาง ถ้าดูลำดับแล้ว ลำดับ (๑) คือ ผู้สืบสันดาน ลำดับ (๒) คือ บิดามารดา ลำดับ (๓) คือ พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน...จนถึงลำดับ (๖) คือ ลุง ป้า น้า อา

(ଖାତ୍ରୀ ବେଢ଼-ବେଢ଼)

ทั้งหมดนี้คือทายาทที่เป็นญาติโกโหติกาของเจ้ามรดกหรือผู้ตายนั่นเอง ลำดับแรกคือ (๑) ได้แก่ผู้สืบสันดาน คือ ลูกของเจ้ามรดก ถัดไปอีกคือ พ่อแม่นั่นเอง ถัดไปไม่มีสิทธิก็หมายความว่า มีทายาทหลายลำดับแล้ว ลำดับมีมาก่อนจึงจะมีสิทธิรับมรดก แต่ก็ยกเว้นกันเพียงสองลำดับ คือ ลูกเจ้ามรดก (ทายาทลำดับหนึ่ง) กับพ่อแม่เจ้ามรดก (ทายาทลำดับสอง) สองประเภทนี้ไม่ตัดกัน คือได้ทั้งคู่ เรียกกันว่า ทายาทลำดับหนึ่งกับลำดับสองไม่ตัดกัน ก็สมควรจะครบเจ้ามรดกตายที่ใกล้ตัวเจ้ามรดกที่สุด นอกจากสามภริยาเขาแล้วก็พ่อแม่และลูกเข้านั่นเอง ที่นี้ถ้าขณะตายเจ้ามรดกเป็นโสดมีแต่พ่อแม่ (ลำดับสอง) และพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (ลำดับสาม) เช่นนี้ ผู้ได้รับมรดกก็คือพ่อแม่เท่านั้น ทายาทลำดับถัดลงไป คือ พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันนั้นไม่มีสิทธิ จำง่าย ๆ มีลำดับสองแล้วลำดับถัดไปคือสามไม่มีสิทธิหรือมีลำดับสามแล้วลำดับถัดไปคือสี่ไม่มีสิทธิไล่กันไปเรื่อย ๆ

๕. ทายาทชั้นใดได้รับมรดก

เมื่อที่เราพูดกันถึงลำดับทายาทของเจ้ามรดก ก็ยังมีชั้นของทายาทอีก อันนี้ก็มีความเหมือนกันครับ คือ ทายาทลำดับหนึ่งได้แก่ผู้สืบสันดานของเจ้ามรดกนั่นเอง แต่ผู้สืบสันดานก็ประกอบด้วย ลูก หลาน เหลน ลื้อ ของเจ้ามรดก ดูลึกลับว่ามีตั้งหลายชั้นคำว่าผู้สืบสันดานนั้น มีทั้งชั้นลูกของตัว ชั้นหลาน ชั้นเหลน ชั้นลื้ออีก เรื่องนี้มีข้อสงสัยกันอยู่เพราะท่านให้คำรวม ๆ ว่าผู้สืบสันดานของเจ้ามรดก ถ้าใช้ว่าลูกของเจ้ามรดกให้ชัดแจ้งเหมือนลำดับอื่นๆ ก็คงไม่ต้องสงสัย ความจริงในเรื่องนี้ท่านขยายความเรื่องผู้สืบสันดานไว้ว่า ในระหว่างผู้สืบสันดานต่างชั้นกันบุตรของเจ้ามรดกชั้นสนิทที่สุด มีสิทธิรับมรดก ส่วนผู้สืบสันดานชั้นถัดลงไป จะรับมรดกได้ก็แต่โดยอาศัยสิทธิในการรับมรดกแทนที่ เห็นไหมครับ ผู้สืบสันดานชั้นลูกเท่านั้นมีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดก ส่วนชั้นหลานเหลนมียุทธียกเพียงแต่จะรับมรดกแทนที่เท่านั้น เช่น ก. มีลูกคือ ข. ข. มีลูกคือ ค. ค. มีลูกคือ ง. ผู้สืบสันดานของก. ก็คือ ข. ค. และ ง. แต่ผู้สืบสันดานชั้นสนิทติดเจ้ามรดกก็จะได้แก่ ข. ลูกของ ก. เจ้ามรดกเท่านั้น ส่วนผู้สืบสันดานชั้นถัดลงไปก็คือ ค. เป็นผู้สืบสันดานชั้นหลาน ง. เป็นผู้สืบสันดานชั้นเหลนไม่มีสิทธิรับมรดก จึงเป็นอันว่าหาก ก. ตายลงโดย ข. ค. และ ง. ยังมีชีวิตอยู่ ข. เท่านั้นที่มีสิทธิรับมรดกของ ก. ส่วน ค. ง. อาจมีสิทธิก็โดยการรับมรดกแทนที่ ข. หรือ ค. ตามลำดับ เช่น ข. ตายก่อน ก. ต่อมา ก. ตายเช่นนี้ในส่วนที่ ข. มีสิทธิรับมรดกของ ก. นั้น ค. ลูกของ ข. ก็เข้ารับมรดกแทนที่ ข. ไป ฉะนั้นหลาน ๆ เหลน ๆ เจยไว้ก่อน

๖. ทายาทลำดับเดียวกันได้เท่ากัน

สำหรับส่วนแบ่งนั้นถ้าลำดับใดมีสิทธิได้รับมรดกก็ได้เท่ากัน เช่น เจ้ามรดกมีผู้สืบสันดานชั้นลูกห้าคนก็ได้รับส่วนแบ่งเท่ากัน ในเรื่องทายาทลำดับหนึ่งและลำดับสอง นั่นคือ ลูกของเจ้ามรดกกับพ่อแม่ของเจ้ามรดก ในการแบ่งมรดกก็ให้พ่อแม่ได้รับส่วนแบ่งเหมือนเป็นลูก ไม่ใช่ให้พ่อแม่เป็นลูก เจ้ามรดกจะครบอย่าเพิ่งโกรธพาลน้อยอกน้อยใจไม่รับมรดกลูกเสียละ ก็หมายความว่าได้รับส่วนแบ่งมรดกดังนี้พ่อคนหนึ่งเท่ากับลูกคนหนึ่ง แม่คนหนึ่งเท่ากับลูกคนหนึ่ง เช่น ก. เจ้ามรดกมีลูก ๓ คน พ่อแม่มียังมีชีวิตอยู่ ขณะ ก. ตายมีเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ดังนี้ ทั้งลูกทั้งพ่อแม่เจ้ามรดกมีสิทธิรับมรดกโดยมี

ส่วนแบ่งเท่ากัน ลูก ๓ คน พ่อแม่ถือเป็นลูกได้ ๒ ส่วน รวม ๕ ส่วน แบ่งแล้วส่วนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาทก็ได้ คนละแสนบาท

๗. ทายาทที่เป็นคู่สมรสคือสามีหรือภริยาได้รับส่วนแบ่งอย่างไร

ทางฝ่ายคู่สมรสคือสามีหรือภริยาของเจ้ามรดกบ้าง มีสิทธิได้รับกับเขาบ้างไหม แค่นั้น เพียงไร ไม่น่าถามเลย ถ้าไม่ได้ก็บ้านแตกแน่โดยเฉพาะภริยายังไงก็ต้องได้แน่ ๆ ทางฝ่ายคู่สมรสนี้จะได้มากขึ้นเรื่อย ๆ ที่เดียวแหละ ดูตามแผนผังจะเห็นได้ชัดทีเดียว คือ ถ้าเจ้ามรดกตายยังมีลูกอยู่หรือหลาน แทนที่ลูกอยู่ และคู่สมรสซึ่งอาจเป็นสามีหรือภริยายังมีชีวิตอยู่ ท่านว่าให้ถือว่าเป็นลูกนั่นเอง เช่น สามี ตาย ขณะตายมีลูก ๒ คน และภริยาดังนี้ มรดกก็แบ่งเป็น ๓ ส่วน ลูกได้คนละส่วน ภริยาก็ได้ไปอีก ส่วนหนึ่ง เป็นต้น คู่สมรสอย่าไปตกอกตกใจว่าได้น้อยนะครับ เพราะท่านได้ในฐานะเป็นสินสมรสมา ครึ่งหนึ่งแล้ว ที่เอามาแบ่งนี้เป็นมรดก หรือส่วนของสามีหรือภริยาท่านเท่านั้น ที่นี้ถ้าขณะเจ้ามรดกตาย เจ้ามรดกมีลูก ๒ คน พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่สามีหรือภริยาเจ้ามรดกมีชีวิตอยู่ ดังนี้ ทายาทเจ้ามรดกที่มีสิทธิ รับมรดกก็ได้แก่ลูก ๒ คน พ่อแม่เจ้ามรดก สามีหรือภริยาเจ้ามรดก

ฉะนั้น เมื่อมีลูกอยู่ก็ให้ถือว่าพ่อแม่หรือสามีหรือภริยาของเจ้ามรดกได้รับส่วนแบ่งเหมือน ลูก ก็เรียกกันง่าย ๆ ว่าได้เท่ากับลูก เป็นอันว่าลูก ๒ คน ก็สองส่วน พ่อแม่รวม ๒ คน ก็สองส่วน ภริยา หรือสามีก็หนึ่งส่วนรวมเป็น ๕ ส่วน ฉะนั้น ถ้าเจ้ามรดกมีทรัพย์สินเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ก็ได้ไปคน ละแสนบาท ที่นี้ถ้าเจ้ามรดกยังไม่มีลูกเลยแต่มีพ่อแม่อยู่และสามีหรือภริยาอยู่ ดังนี้สามีหรือภริยาเจ้า มรดกได้มากขึ้น คือ ได้ครึ่งหนึ่งของกองมรดกเลย ส่วนที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งก็ได้แก่พ่อแม่ของเจ้ามรดก เช่น ขณะตายมีทรัพย์สินเป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก็แบ่งให้สามีหรือภริยาของเจ้ามรดกไปก่อนครึ่ง หนึ่งคือ ๕๐๐,๐๐๐ บาท อีกครึ่งหนึ่ง ๕๐๐,๐๐๐ บาท ก็ให้พ่อแม่ของเจ้ามรดกไป

จะเห็นว่าสามีหรือภริยาของผู้ตายนั้นจะได้มากขึ้นเรื่อย ๆ และถ้าหากเจ้ามรดกมีทายาท ทั่ว ๆ ออกไป เช่น ลำดับ ๔ พี่น้องร่วมแต่บิดามารดาของเจ้ามรดก หรือลำดับ ๕ ปู่ ย่า ตา ยาย ของเจ้า มรดก หรือลำดับ ๖ สุดทาย หลง ป้า น้า อา ของเจ้ามรดกแล้วสามีหรือภริยาของเจ้ามรดกจะได้ถึงสอง ในสามส่วน เช่น ขณะเจ้ามรดกตายมีทายาทที่เป็นญาติได้แก่ หลง ป้า น้า อา ของเจ้ามรดกเท่านั้น และมี สามีหรือภริยาของเจ้ามรดกซึ่งเป็นทายาทที่เป็นคู่สมรส ถ้าเจ้ามรดกมีทรัพย์สินคิดเป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท คู่สมรสก็เอาไปสองในสามส่วน คือเอาไป ๒๐๐,๐๐๐ บาท อีกหนึ่งในสามส่วน คือ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ก็ให้หลง ป้า น้า อา ไป ถ้ามีอยู่สี่ท่านดังกล่าวก็ได้ไปคนละ ๒๕,๐๐๐ บาท เป็นต้น

ก็เรียกว่า สามีภริยาได้มากขึ้นเรื่อย ๆ ก็น่าจะชอบด้วยเหตุผลนะครับท่าน ผัวเมียขึ้นได้ น้อยกว่าก็แย่นะสิ ว่ากันจริง ๆ แล้วที่เราท่านพบกันอยู่เสมอ ๆ ผู้ที่จะได้ส่วนแบ่งมรดกก็คือบุตรกับสามี หรือภริยาเจ้ามรดกเท่านั้น ส่วนพ่อแม่เจ้ามรดกก็อาจตายไปก่อนแล้ว แต่แม้มีชีวิตอยู่ท่านก็ไม่เอาด้วย ให้หลาน ๆ ไปก็เป็นสิทธิของท่าน แต่จะยุ่งยากมากก็กรณีเจ้ามรดกที่เป็นชายไปเที่ยวมีลูกอยู่ทั่วบ้านทั่ว เมือง ไปอยู่จังหวัดไหนก็ไปมีภริยาน้อยไว้ที่นั่นจนมีลูกด้วยกัน พ่อตายลงก็แก้กันมาเผาศพทำเอาภริยา แท้จริงของเจ้ามรดกตอกตีใจว่าผู้ตายช่างมีพรรคพวกมากมายจริง ๆ มีบุญญาธิการเหลือเกิน ที่ไหนได้

ปรากฏว่าเป็นภริยาน้อยซึ่งเป็นการเรียกกันทั่วไป ความจริงแล้วภริยาประเภทนี้เรียกกันว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะตามกฎหมายของเรานั้นบังคับให้มีผัวเดียวเมียเดียวเท่านั้น คือที่ต้องไปจดทะเบียนสมรสนั่นเอง ฉะนั้น ประเภทนี้ไม่มีสิทธิได้มรดกของสามี ส่วนใหญ่เขาก็ไม่ยากได้หรอกครับ เพราะเจ้ามรดกขนามาให้มากแล้วตั้งแต่ครั้งยังมีชีวิตอยู่ แหวนเพชรเอ๋ย ตุ้มหูเพชรเอ๋ย สร้อยมุกเอ๋ย บ้านเอ๋ย ที่ดินเอ๋ย ฯลฯ อะไรต่อมิอะไรเรียบร้อยแล้ว อมยิ้มลูกเดียว แต่ส่งลูกมาประกบขอแบ่งด้วย ยังมีสิทธิลุ้นครับ ประเภทนี้ ก็คือลูกนอกกฎหมายนั่นเอง แต่เจ้ามรดกรับรอง เช่น ส่งเสียให้ค่าเล่าเรียน แสวงออกให้ปรากฏว่าเป็นบุตรเช่นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ระบุไว้ในใบเกิดว่าเป็นบิดาหรือระบุไว้ในสำเนาทะเบียนบ้านว่าเป็นบิดา เป็นต้น ลูกพวกนี้ก็มีสิทธิรับมรดกเช่นกัน ก็น่าเห็นใจลูกนะครับ ไม่รู้โอ้หนอเห็นอะไรหลงใหลจนเกิดเช่นนี้ ที่ว่ารับรองในที่นี้ก็มีไว้ไปจดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตรที่อำเภอซะครับ ถ้าอย่างนั้นเขามีสิทธิได้รับมรดกเต็มที่อยู่แล้ว การรับรองที่กล่าวถึงก็คือการแสดงออกโดยพฤติการณ์ทั่วไปของชาวบ้านเราเองว่าเป็นลูก พูดแล้วก็เห็นใจเกิดมาเป็นข้าวนอกนาก็เป็นอย่างนี้แหละ

๘. ภริยาหลวงภริยาน้อยตามกฎหมายมีสิทธิในมรดกอย่างไรหรือไม่

เรื่องคู่สมรสของเจ้ามรดกนี้ท่านเห็นคำว่า ภริยาหลวงภริยาน้อย ก็อาจเอะใจสงสัยอันนี้เป็นเรื่องตลกค้างมาตั้งแต่สมัยก่อนครับ คือ ผัวเมียตามกฎหมายเท่าที่มีใช้กันอยู่ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ สมัยนั้นเขามีภริยามากได้ครับ คือ มีภริยาหลวงและก็มีประเภทเล็ก ๆ ลงไปอีกหลายคน พวกนี้ก็เรียกกันว่าภริยาน้อย อิจจาผู้ชายสมัยนั้นจริง ๆ ไม่ทราบว่ามันมีใครเหลืออยู่บ้าง ผมจะไปขอสัมภาษณ์หน่อยถึงความหลังอันสุขของ ท่านว่า ท่านมีวิหยาอุทธรณ์ล้าลึกอย่างไร ก็ชามาจากสำนักไหนถึงมีภริยาไว้ได้หลายคนในเวลาเดียวกันและมีหูกยาโบราณนานใดที่บำรุงกำลังทำเอาสามีหมดทำไปเลยมีหน้าซู้กลับมีโรคหืดโรคหอบอีก สมัยนั้นไม่ทราบว่ามีหรือเปล่า สมัยที่ว่ามันถือว่าภริยาหลายคนได้ และอาจอยู่ด้วยกันมาจนถึงปัจจุบัน กฎหมายครอบครัวเราสมัยใหม่คือ ที่ใช้มาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๘ จึงได้กำหนดทางแกเอาไว้ว่าภริยาที่ว่ามันนั้นอาจมีชีวิตยืนยาวมาจนถึงขณะนี้ทั้งคู่คือทั้งหลวงและน้อย และสามีเพิ่งมาตายขณะนี้แล้วส่วนแบ่งของคู่สมรสที่ได้มาก็ต้องมาซอยอีกทีครับ คือให้ภริยาน้อยแต่ละคนได้ครึ่งหนึ่งของภริยาหลวง เช่น สามีภริยาตามกฎหมายเท่าสมรสกันเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ และยังมีภริยาน้อยอีก ๒ คน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖, ๒๔๗๗ ตามลำดับ ก็อยู่กินกันมาจนถึงเวลานี้สามีเพิ่งตาย และมีการแบ่งมรดกของผู้ตายแล้ว โดยส่วนของภริยาได้มาคิดเป็นเงิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ฉะนั้นระหว่างภริยาดูด้วยกันก็มาแบ่งกันอีก กรณีนี้ มีภริยาน้อยอยู่สองคนมีสิทธิได้ครึ่งหนึ่งของภริยาหลวง ก็คิดกันง่าย ๆ ว่า ภริยาหลวงได้ ๒ ส่วน ภริยาน้อยได้คนละ ๑ ส่วน รวมสองคนเป็น ๒ ส่วน รวมทั้งหมดเป็น ๔ ส่วน ภริยาหลวงได้ไปสองส่วนเป็นเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ภริยาน้อยคนละ ๑ ส่วน เป็นเงินคนละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นอันว่าภริยาน้อยแต่ละคนก็ได้ครึ่งหนึ่งของภริยาหลวง ปัจจุบันกฎหมายรับรองภริยาเพียงคนเดียวนะครับ จะนำหลักนี้มาใช้ไม่ได้ก็หาทางใช้ลูกเล่นเอาเองก็แล้วกัน สำหรับผู้เป็นภริยาน้อยสมัยใหม่ที่ไม่มีกฎหมายรับรองฐานะท่านไว้

๙. ลองมาแบ่งมรดกของผู้ตายกัน

เมื่อสักวันเขาเชิญไปแบ่ง ท่านควรจะดูแผนผังประกอบด้วย แบ่งง่าย ๆ เล่นไม่ยาก เมื่อดูตามตัวอย่าง ก็อาจมีอาชีพใหม่เป็นผู้เชี่ยวชาญการแบ่งมรดก อย่างไรก็ตามแบ่งให้ดี ๆ ก็แล้วกัน ถ้าแบ่งให้เขาทะเลาะกันดีไม่ดีผู้แบ่งจะถูกไล่ข้ามทวีปเอาได้

อุทาหรณ์ที่ ๑ นาย ก. ขณะตายมีบุตรอยู่สองคน ภริยาตายไปก่อนแล้ว บิดามารดาของนาย ก. ก็ตายไปนานแล้ว นาย ก. มีทรัพย์สินอันเป็นกองมรดกทั้งบ้านเรือนและที่ดินรวมทั้งเงินสด คือ คำนวณเป็นเงินรวมเบ็ดเสร็จ ๑๐๑,๐๐๐ บาท ดังนี้ ทายาทของนาย ก. ก็คือบุตรสองคน ซึ่งเป็นทายาทลำดับ ๑ มีสิทธิได้ส่วนแบ่งเท่ากัน มีอยู่สองคนก็แบ่งทรัพย์มรดกออกเป็นสองส่วนเท่ากัน บุตรของ นาย ก. ได้ไปคนละหนึ่งส่วนเท่ากันคือ คนละ ๕๐,๕๐๐ บาท

อุทาหรณ์ที่ ๒ นาย ก. มีนาง ข. เป็นภริยายังไม่มีบุตรไม่มีทายาทอื่น ๆ เลย บิดามารดาของนาย ก. ตายไปนานแล้ว ดังนี้ ถือว่า นาย ก. มีทายาทเฉพาะ นาง ข. ที่เป็นคู่สมรสเท่านั้นมรดกของนาย ก. ทั้งหมดจึงตกได้แก่นาง ข. คนเดียว

อุทาหรณ์ที่ ๓ นาย ก. แต่งงานกับนาง ข. โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันมาได้ ๑๕ ปีแล้ว มีลูกด้วยกันสามคน ซึ่งนาย ก. ก็อุปการะเลี้ยงดู ส่งเสียค่าเล่าเรียนและอยู่ร่วมบ้านเดียวกันตลอดมา แสดงให้ปรากฏแก่คนทั้งหลายว่า บุคคลเหล่านี้เป็นภริยาและบุตรของตน นาย ก. ตายลงโดยไม่มีทายาทอื่นอีกเลย มีทรัพย์มรดกคิดเป็นเงิน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท ดังนี้ สำหรับนาง ข. ภริยานั้นเมื่อไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับนาย ก. ตามกฎหมายปัจจุบันบังคับไว้ จึงไม่ใช่ภริยาถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ถือว่าเป็นทายาทที่เป็นคู่สมรส ไม่มีสิทธิรับมรดกนาย ก. ส่วนบุตรสามคนก็เป็นบุตรนอกกฎหมายของนาย ก. ไม่ได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรจึงเป็นบุตรไม่ชอบด้วยกฎหมาย เรียกว่าเป็นดอกผลของชั่ววอกนา แต่กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการรับรองโดยพฤติการณ์มีสิทธิรับมรดก บุตรทั้งสามของนาย ก. จึงมีสิทธิรับมรดก โดยได้รับส่วนแบ่งเท่ากันคนละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

อุทาหรณ์ที่ ๔ นาย ก. มีบุตร ๒ คน ภริยาและบิดามารดาของนาย ก. ยังมีชีวิตอยู่ นาย ก. ตายมีทรัพย์มรดกคิดเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ดังนี้ ทายาทของ นาย ก. ได้แก่บุตร บิดามารดา และภริยาของนาย ก. โดยบิดามารดาและภริยา นาย ก. ได้รับส่วนแบ่งเหมือนทายาทชั้นบุตรของนาย ก. ดังนั้นบุตรสองคนเป็น ๒ ส่วน ภริยา ๑ ส่วน รวมเป็น ๕ ส่วน มรดกรายนี้จึงตกได้แก่บุตรคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท บิดามารดาคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท และภริยาได้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

อุทาหรณ์ที่ ๕ นาย ก. มีบิดามารดาและภริยา แต่ไม่มีบุตร ดังนี้ หาก นาย ก. มีมรดก ๒๐๐,๐๐๐ บาท ภริยาก็กได้ไปก่อนครึ่งหนึ่ง คือ ๑๐๐,๐๐๐ บาท อีก ๑๐๐,๐๐๐ บาท ได้แก่บิดามารดาไป หากมีแต่บิดาหรือมารดาก็ได้ไปคนเดียว

อุทาหรณ์ที่ ๖ นาย ก. มีบิดามารดาและพี่น้องร่วมบิดาเดียวกัน ทายาทอื่นไม่มีอีก ดังนี้ บิดามารดาของนาย ก. ซึ่งเป็นทายาทลำดับสองได้มรดกไป ส่วนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของนาย ก. ซึ่งเป็นทายาทลำดับสามไม่มีสิทธิ

อุทธรณ์ที่ ๗ นาย ก. ทายาทของนาย ข. ผู้ตาย นาย ข. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้นาย ก. ห้าแสนบาท แต่ยังมีทรัพย์สินที่ไม่ได้ระบุไว้ในพินัยกรรมอีกประมาณหนึ่งล้านบาท นาย ข. ยังมีทายาทอื่นอีก ดังนี้ ปัญหาว่านาย ก. จะมีสิทธิในส่วนแบ่งของทรัพย์สินก่อนหลังนี้หรือไม่ ดังนี้ถือว่านาย ก. เป็นทายาทสองฐานะคือ ผู้รับพินัยกรรมห้าแสนบาท และทายาทโดยธรรมอีกฐานะหนึ่งมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์สินหนึ่งล้านบาทด้วย โดยได้รับแบ่งตามหลักเกณฑ์และอุทธรณ์ในตอนต้น

๑๐. ถ้าไม่มีทายาทมรดกได้แก่ใคร

ถ้าไม่มีทายาทมรดกตกได้แก่แผ่นดิน คือตกเป็นของรัฐบาลไป แต่จริง ๆ แล้วก็มักจะมียายาทมาขอรับจนได้

๑๑. อายุความมรดก

อายุความมรดก โดยทั่วไปแล้วควรถือหนึ่งปีเป็นเกณฑ์ไว้ก่อน คือต้องดำเนินการอะไรให้เสร็จเสียภายในหนึ่งปีนับแต่เจ้ามรดกตายจะเป็นการดีที่สุด ถึงแม้จะมีข้อยกเว้นว่ามีอายุความสิบปีหรือไม่มีความ อายุความ ซึ่งก็มักมีปัญหา หากรีบจัดการภายในหนึ่งปีนับแต่เจ้ามรดกตายก็จะปลอดภัย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ทรงวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๐

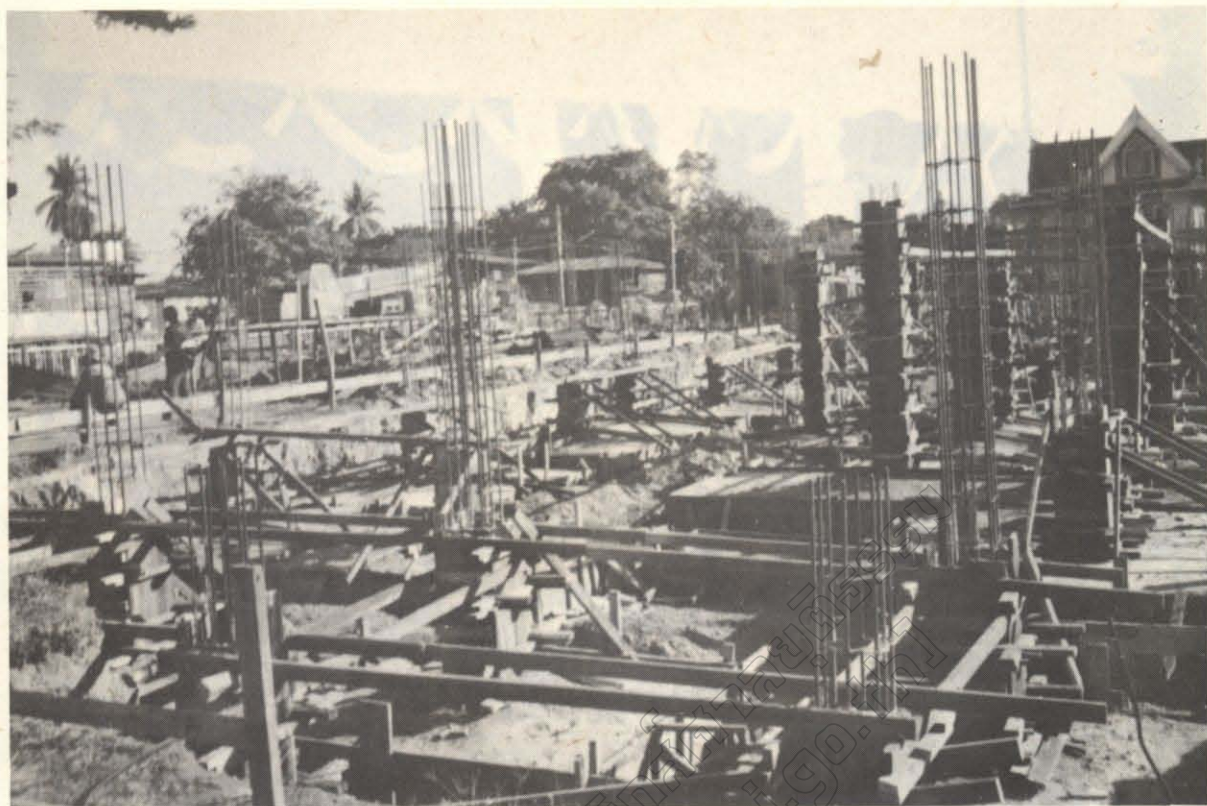

พิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์

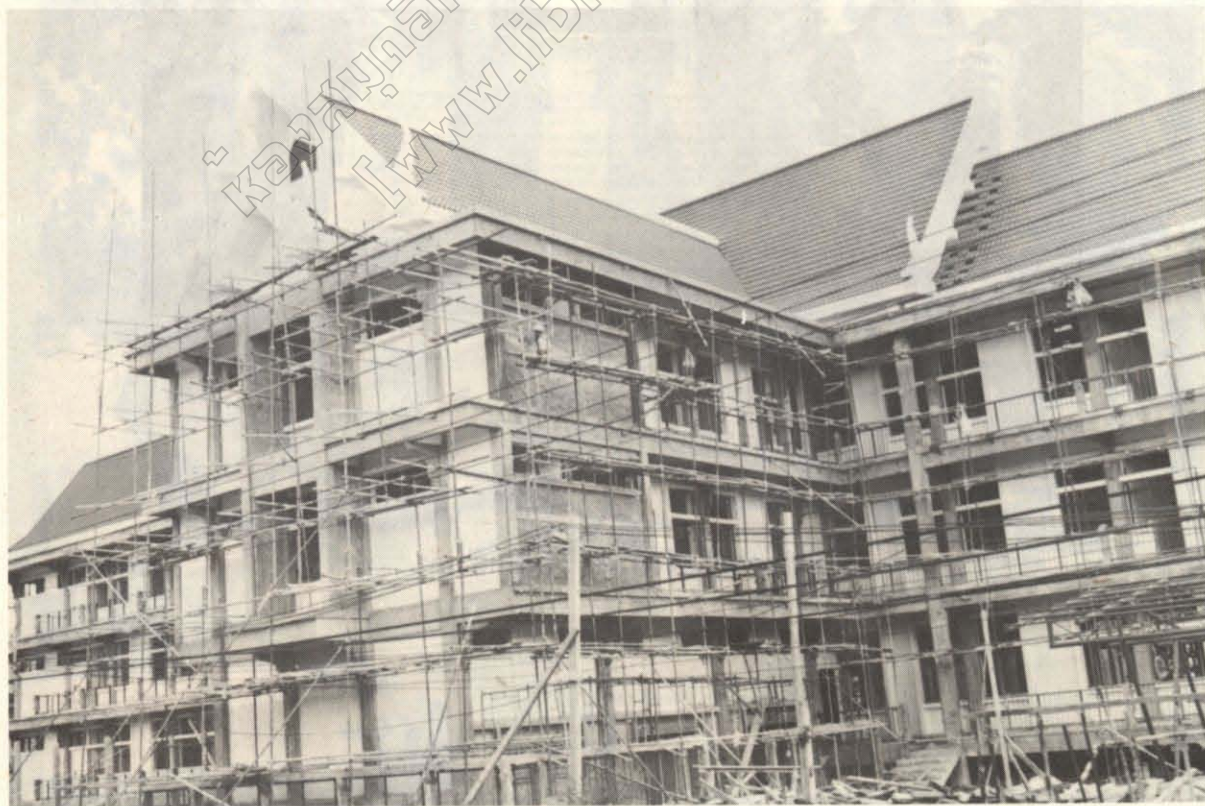

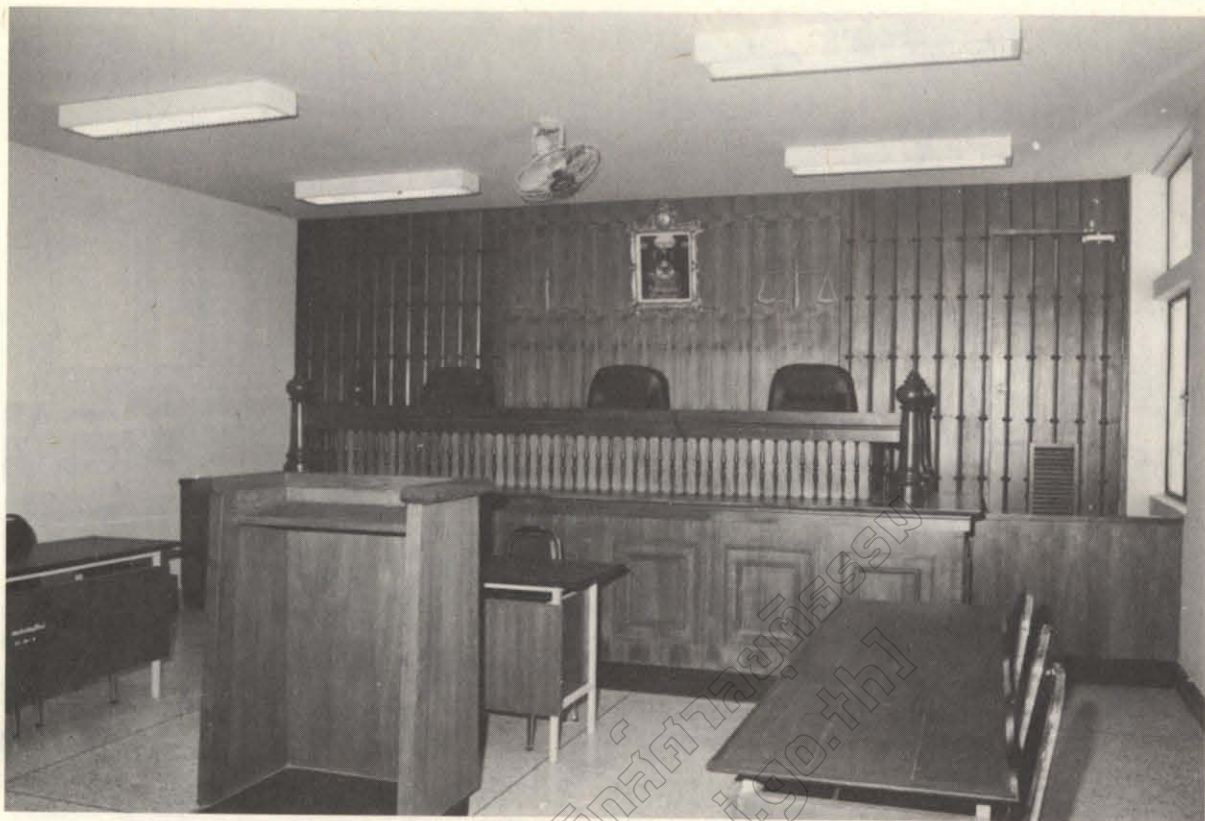

อาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังเก่า

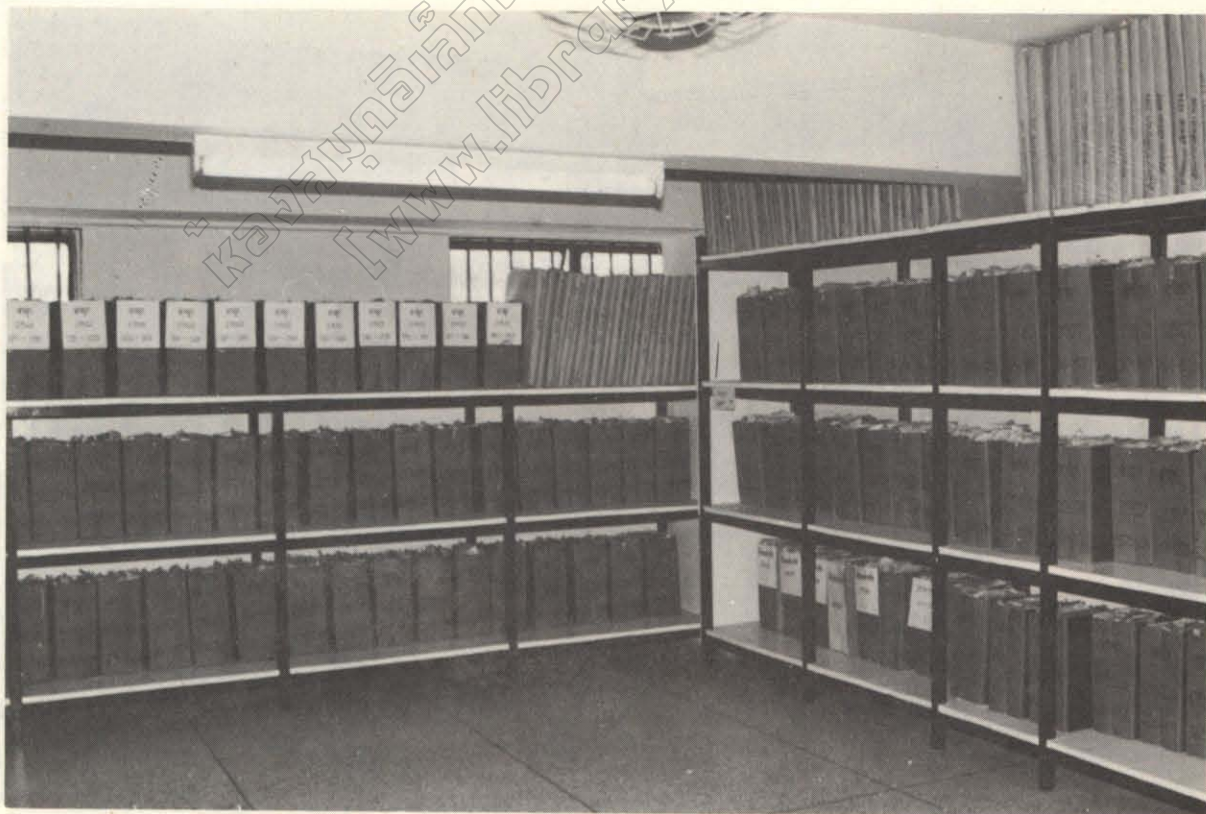

ขณะกำลังก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ห้องพิจารณาคดี

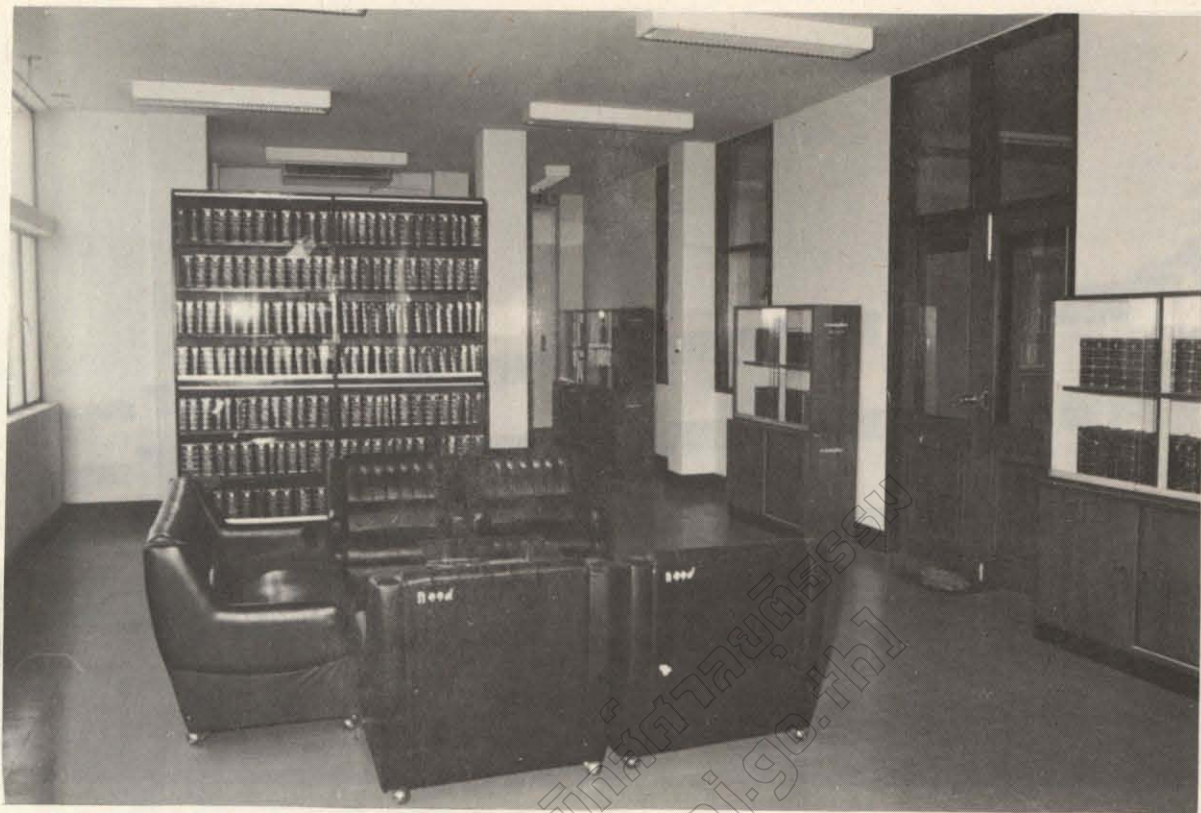
ห้องเก็บสำนวน

ห้องประชุม

ห้องพัสดุพิพากษา

ห้องสมุด

ห้องทำงานเจ้าหน้าที่ธุรการศาล

อาคารชุดธุรกิจการค้า

อาคารชุดธุรกิจการค้า

รายชื่อข้าราชการตุลาการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

๑. นายเกรียงศักดิ์ ชิตชอบ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗
๒. นายพนพล บุญไพศาลบันดาล	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๕
๓. นายวรวิทย์ วงศ์วิกรม	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๔
๔. นายเกียรติ วาฬไทย	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔
๕. นางสุนันทา มณีวรรณ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔
๖. นายสมศักดิ์ เรืองวัชรศักดิ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔
๗. นางเพ็ญประภา โพธิวงศ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔
๘. นายจำนงค์ เสริฐสูงเนิน	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔
๙. นายอดุลย์ ฉายแก้ว	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๔
๑๐. นางวรรณศิริ ประยูรพุดผิวนิชย์	เจ้าหน้าที่การงานและบัญชี ๔
๑๑. นายศิริ อุตสารมัย	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๒. นายทิวา การกระสัง	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๓. นายถนอมพงศ์ ประการะนา	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๔. นายสมพงษ์ โพธิ์ภักดี	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๕. นางสีดา แนบสุข	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓ (ช่วยราชการ)
๑๖. นางสาวธิดา สัมโน	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๑๗. นางสุรภีร์ จงงาม	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒
๑๘. นางศิริวรรณ ทัญจนสมวงศ์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๑๙. นางกานดา เสริฐโธสง	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒
๒๐. นางสาววลัย อักษรณรงค์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๒๑. นางสาวดวงรัตน์ คุณาจารย์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๒๒. นางสาวสมถวิล ประจิตร	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๒๓. นายประจิม บุญเฉลย	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒
๒๔. นายเฉลียว ภาคนอก	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๕. นางสาวสุนันท์ สติภา	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๖. นายอุดร ภัณฑลักษณ์	ลูกจ้างประจำ
๒๗. นางสาวกิตติมา พัฒนชีวะพูล	ลูกจ้างประจำ
๒๘. นายจงกล ธนารียกุล	ลูกจ้างประจำ
๒๙. นายสาธิต สายหยุด	ลูกจ้างประจำ (พนักงานขับรถยนต์)
๓๐. นายบรรจง สิงห์โคตร	ลูกจ้างชั่วคราว
๓๑. นายธงชัย เพียรโคตร	ลูกจ้างชั่วคราว

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม
ที่ ๒๖๒/๒๕๒๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจ้างเพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล
จังหวัดบุรีรัมย์และบ้านพัก

ด้วยกระทรวงยุติธรรมจะดำเนินการจ้างเพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์
และบ้านพัก และได้ออกประกาศประกวดราคาแล้ว

ฉะนั้น อาศัยความตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑ ข้อ
๒๕ และข้อ ๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ
ดำเนินการจ้างเพื่อปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว ประกอบด้วยข้าราชการดังนี้

๑. คณะกรรมการรับซองประกวดราคา

๑.๑ ผู้อำนวยการกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นประธานกรรมการ
๑.๒ นางปรีดา มั่นคง เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๖	เป็นกรรมการ
๑.๓ นางสาวไพรินทร์ ภูไพบูลย์ นักวิชาการพัสดุ ๕	เป็นกรรมการ

๒. คณะกรรมการเปิดซองประกวดราคา

๒.๑ นายศักดิ์ ไม้มขมรรคกุล รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นประธานกรรมการ
๒.๒ เลขานุการส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการ
๒.๓ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓	เป็นกรรมการ
๒.๔ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นกรรมการ
๒.๕ ผู้แทนกรมโยธาธิการ	เป็นกรรมการ
๒.๖ ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๒.๗ นายมนตรี ศรีเยี่ยมสะอาด ผู้พิพากษาประจำกระทรวง	เป็นกรรมการ
๒.๘ นายธนสิทธิ์ นิลกำแหง ผู้พิพากษาประจำกระทรวง	เป็นกรรมการ
๒.๙ นายสมภาพ รัตนดากุล เจ้าหน้าที่บริหารงานพัสดุ ๖	เป็นกรรมการ

๓. คณะกรรมการตรวจการจ้าง

๓.๑ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓	เป็นประธานกรรมการ
๓.๒ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นกรรมการ

กระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๖๗/๒๕๖๗

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง

กำหนดระเบียบการปฏิบัติ

- ๓.๓ ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นกรรมการ
๓.๔ ผู้แทนกรมโยธาธิการ เป็นกรรมการ
๓.๕ นายมนตรี ศรีเอี่ยมสะอาด ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เป็นกรรมการ
๓.๖ นายธนสิทธิ์ นิลกำแหง ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เป็นกรรมการ

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

รับรองสำเนาถูกต้อง

(นายวิชัย ภูมิโคกรักษ์)

เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๔

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๖๔ /๒๕๓๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัด บุรีรัมย์

ด้วยกระทรวงยุติธรรมได้ทำการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ศาลยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมได้นำความกราบบังคมทูลอัญเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นประธานกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายบริหาร)	เป็นรองประธานกรรมการ
๓. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายวิชาการ)	เป็นรองประธานกรรมการ
๔. อธิบดีกรมโยธาธิการ หรือ ผู้แทน	เป็นกรรมการ
๕. อธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๓	เป็นกรรมการ
๖. รองอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๓	เป็นกรรมการ
๗. เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการ
๘. ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ๒	เป็นกรรมการ
๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นกรรมการ
๑๐. รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสุรินทร์
(ส่วนแยกบุรีรัมย์)	เป็นกรรมการ
๑๑. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการกองคลัง กระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการกองกลาง กระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการกองออกแบบและก่อสร้าง
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๑๖. นายพรเพชร วิชิตชลชัย
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง	เป็นกรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการ

กระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๖๓/ ๒๔ ก

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและเลขานุการ

ข้อที่ ๑

๑๘. นายธนสิทธิ์ นิลกำแหง ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เป็นกรรมการและเลขานุการ

๑๙. นายขวัญชัย รัตนไชย ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เป็นกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอำนวยการ เพื่อทำการใดๆ แทนตามที่เห็น
สมควรได้ด้วย

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

พลตำรวจโท

(จรัส มังคลารัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำสั่งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ที่ ๑/๒๕๓๒

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งที่ ๖๕/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ เรื่องตั้งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทนตามที่เห็นสมควรด้วย นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือที่ระลึก ประกอบด้วยข้าราชการดังต่อไปนี้

๑. อธิบดีผู้พิพากษามา ๓	เป็นที่ปรึกษาของอนุกรรมการ
๒. รองอธิบดีผู้พิพากษามา ๓	เป็นที่ปรึกษาของอนุกรรมการ
๓. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นประธานอนุกรรมการ
๔. นายวิรัช สยสมบัติ	เป็นรองประธานอนุกรรมการ
๕. นายราเชนทร์ วัชรพงศ์	เป็นอนุกรรมการ
๖. นายสุเมธ กำพลรัตน์	เป็นอนุกรรมการ
๗. นายราเชนทร์ เรืองทวีป	เป็นอนุกรรมการ
๘. นายเกรียงศักดิ์ ชิดชอบ	เป็นอนุกรรมการ
๙. นายวิรัช วงศ์วิกรม	เป็นอนุกรรมการ
๑๐. นายวีระศักดิ์ บุญบุตร	เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายนพดล บุญไพศาลบันดาล	เป็นอนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการนี้ มีหน้าที่เรียบเรียงบทความและจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ ให้คณะอนุกรรมการรายงานผลการปฏิบัติให้คณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ทราบทุกระยะ จนกว่าจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้น

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)

ประธานกรรมการ

คำสั่งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ที่ ๒/๒๕๓๒

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการฝ่ายสถานที่และรักษาความปลอดภัยในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งที่ ๖๕/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทน ตามที่เห็นสมควรได้ด้วย นั้น

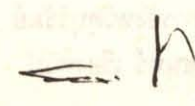
บัดนี้ คณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีมติแต่งตั้งอนุกรรมการฝ่ายสถานที่และรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วยข้าราชการดังต่อไปนี้

๑. อธิบดีผู้พิพากษามา ๓	เป็นประธานอนุกรรมการ
๒. อธิบดีกรมโยธาธิการ หรือผู้แทน	เป็นอนุกรรมการ
๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ หรือผู้แทน	เป็นอนุกรรมการ
๔. ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ๒	เป็นอนุกรรมการ
๕. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๖. นายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๗. ผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๘. รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสุรินทร์
(ส่วนแยกบุรีรัมย์)	เป็นอนุกรรมการ
๙. นายอำเภอเมืองบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๑๐. สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการกองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นอนุกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการกองออกแบบและก่อสร้าง
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นอนุกรรมการ
๑๓. นายวีรวิทย์ สายสมบัติ	เป็นอนุกรรมการ
และเลขานุการ

กระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง
กองการทะเบียน
ที่ ๑๖๔
จังหวัดบุรีรัมย์

ให้คณะอนุกรรมการนี้มีหน้าที่จัดสถานที่และเครื่องใช้ เตรียมการรับเสด็จฯ ตำแหน่ง
อาคารที่ทำการศาล จัดปะรำพิธี วางแผนผังการจราจร เครื่องขยายเสียงและอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับ
พิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ และให้รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการเตรียม
งานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ทราบทุกระยะ จนกว่าจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบ
หมายแล้วเสร็จ

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)

ประธานกรรมการ

(สมิทพิศล คีตนิชกร)

กรรมการ

คำสั่งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ที่ ๓/๒๕๓๒

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิธีสงฆ์ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งที่ ๖๕/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อทำการใด ๆ แทนตามที่เห็นสมควรได้ด้วย นั้น บัดนี้ คณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีมติแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการฝ่ายพิธีสงฆ์ ประกอบด้วยข้าราชการดังต่อไปนี้

๑. อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓	เป็นประธานอนุกรรมการ
๒. รองอธิบดีผู้พิพากษภาค ๓	เป็นรองประธานอนุกรรมการ
๓. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๔. นายราเชนทร์ วัชรพงศ์	เป็นอนุกรรมการ
๕. นายสุเมธ กำพลรัตน์	เป็นอนุกรรมการ
๖. ศึกษาศิการจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๗. นายราเชนทร์ เรืองทวีป	เป็นอนุกรรมการ
	และเลขานุการ
๘. นายสมศักดิ์ เรืองวัชรศักดิ์	เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วย
	เลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดเตรียมพิธีสงฆ์ และให้รายงานผลการดำเนินการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ทราบทุกระยะ จนกว่าจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จ

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)

ประธานกรรมการ

คำสั่งคณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์

ที่ ๔/๒๕๓๒

เรื่อง ตั้งคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาล จังหวัดบุรีรัมย์

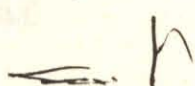
ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งที่ ๖๕/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ เรื่อง ตั้ง
คณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ โดยให้ประธานกรรมการมี
อำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อทำการใด ๆ แทนตามที่เห็นสมควรได้ด้วย นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ มีมติแต่งตั้ง
คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยข้าราชการดังต่อไปนี้

๑. รองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓	เป็นประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๓. นายราเชนทร์ วัชรพงศ์	เป็นอนุกรรมการ
๔. นายสุเมธ กำพลรัตน์	เป็นอนุกรรมการ
๕. ประชาสัมพันธ์จังหวัดบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๖. นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
จังหวัดบุรีรัมย์	เป็นอนุกรรมการ
๗. นายวรวิทย์ วงศ์วิกรม	เป็นอนุกรรมการ
และเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดการเตรียมการประชาสัมพันธ์ และรายงานผลการดำเนิน
การให้คณะกรรมการเตรียมงานพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ทราบทุกระยะ จนกว่าจะ
ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้วเสร็จ

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)
ประธานกรรมการ

ขอขอบคุณ

ดร. อนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
คุณพิชิต ชีระรัชตานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณพรเทพ เตชะไพบูลย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณโสภณ เพชรสว่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณประกิจ พลเดช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณต่อสู๋ ลัทธิกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณเนวิน ชิดชอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณวุฒิพงษ์ เหลืองอุดมชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณปณวัตร เลี้ยงผ่องพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์
คุณเจริญ ไรจน์รัตน์ศิริกุล ไทยโฮเทล
คุณมนัณ คง พงษ์สุทธนะ
คุณศักดิ์ดา ชันติยานุวัฒน์
ชมรมทนายความจังหวัดบุรีรัมย์
ห้างหุ้นส่วนจำกัดบุรีรัมย์เฟอร์นิเจอร์
ห้างหุ้นส่วนจำกัดเรืองแสงไทย
คุณสุรินทร์ ชัชวาลวงศ์
คณะอัยการจังหวัดบุรีรัมย์
ชมรมธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดบุรีรัมย์
บริษัทปิยมิตรการสุรา จำกัด จังหวัดบุรีรัมย์
คุณกัญ ทองกัญเกียรติกุล
ห้างหุ้นส่วนจำกัดชัยศิริบุรีรัมย์
คุณदनัย-คุณบังอร นพสุวรรณวงศ์

พ.ต.อ.ไพฑูรย์ วุฒิกนก
 สำนักงานทนายความประเสริฐ บุญชัยสุข
 บริษัทบุรีรัมย์ทำไม้ จำกัด
 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ม.การค้า อ.หนองกี่
 ห้างหุ้นส่วนจำกัดอึ้งทงกี
 คุณสุทธิ ชนะคำ คุณสิริพร ชนะคำ
 คุณธวัชชัย กมลมุณีโชติ
 ร้านลักษณะ นางรอง
 ศูนย์ธุรกิจฮั่วฮวด
 คุณสุวิมล วงศ์ทองศรี
 คณะสมาชิกสภาจังหวัดบุรีรัมย์
 ชมรมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จังหวัดบุรีรัมย์
 คุณจักรินทร์ พุฒิวิทยานันท
 คุณเสกสรร ชีระวานิช
 คุณประวดี พงศ์พนิช
 คุณเสรี พงศ์พนิช
 สยามมอเตอร์บุรีรัมย์
 ร้านไมตรีจิตเบเกอรี่และอาหารบุรีรัมย์
 บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์

สำนักงานทนายความแรงฤทธิ์ สุนทรวิระ
 คุณปรีชา ตั้งศรีเกียรติกุล
 โรงพิมพ์ต่อเขต
 ห้างหุ้นส่วนจำกัดเรืองสุขก่อสร้าง
 ห้างหุ้นส่วนจำกัดชัยเฮงเส็ง
 รุ่งเรืองภัตตาการ
 คุณมงคล รัตนวิชัยโรจน์
 กำนันสุชัย ศิริฉาย
 คุณวัลลภ เรืองสุขศรีวงศ์
 ธนาคารออมสิน สาขาบุรีรัมย์
 คุณสวัสดิ์ คชเสนี
 คุณดวง เกียรติอาภาเดช
 คุณบุญชอบ เรืองกิจเวช
 ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอื้อโยธินบุรีรัมย์
 คุณสุข รั้งกุลนุวัฒน์
 คุณประเสริฐ สุทธิวรรณ
 คุณอภัย รั้งกุลนุวัฒน์
 คุณโอภาส รั้งกุลนุวัฒน์
 คุณจิราวรรณ ตันหาเลขา

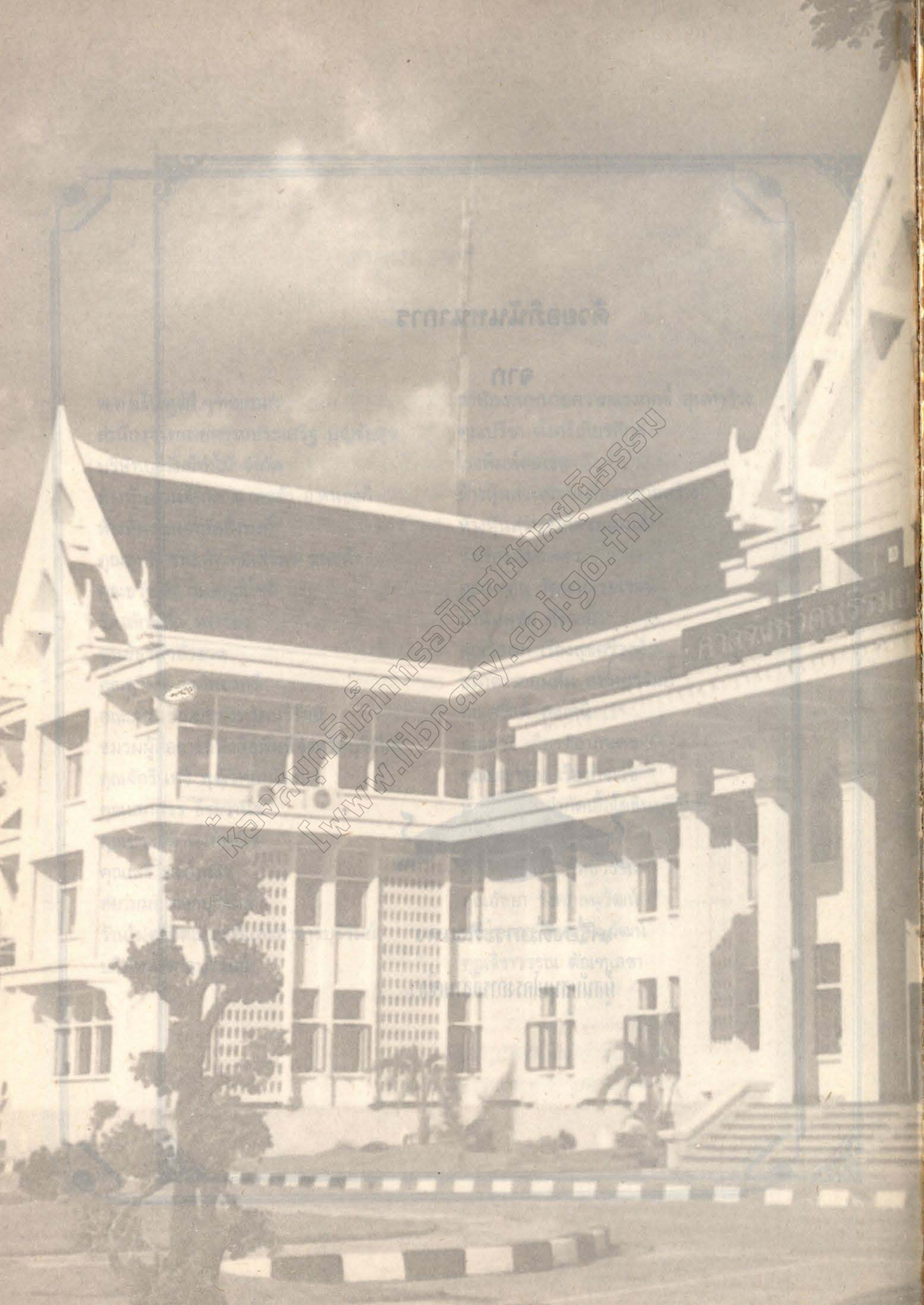
ด้วยอภินันทนาการ

จาก

เครื่องตีมกระหิงแดง

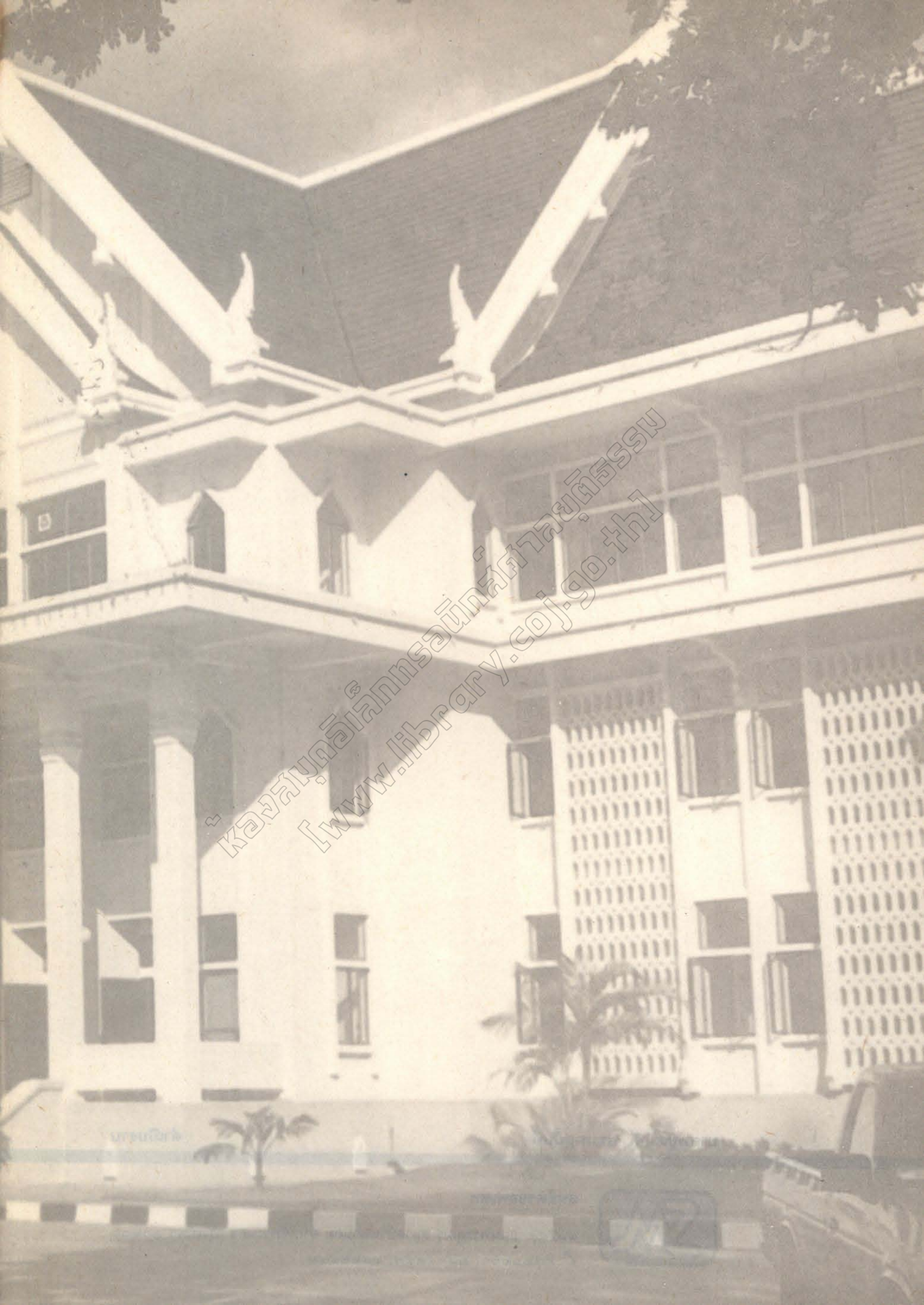
ผู้สนับสนุนโครงการอีสานเขียว

หอสมุดอิเล็กทรอนิกส์

www

หอสมุดอิเล็กทรอนิกส์
www.library.coj.go.th

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
www.library.coj.go.th

*ทับหลัง นารายณ์บรรทมสินธุ์ ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง บุรีรัมย์

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
www.librat.com